

Tilinpäätös 2020

1	TOIMINTAKERTOMUS.....	3
1.1	Kunnanjohtajan katsaus.....	3
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	5
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	7
1.4	Kunnan toiminnan ja talouden kehitys.....	9
1.5	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	12
1.6	Kunnan henkilöstö.....	14
1.7	Väestön hyvinvointi ja terveys.....	16
2	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	18
2.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	18
2.2	Toiminnan rahoitus.....	19
2.3	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	21
2.4	Kokonaistulot ja -menot.....	23
3	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	24
3.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä.....	24
3.2	Konsernin toiminnan ohjaus.....	25
3.3	Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	26
3.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	29
3.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	29
3.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	30
4	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	33
5	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	34
5.1	KUNNANHALLITUS.....	34
5.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	40
5.3	SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	41
5.4	TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	57
5.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	65
5.6	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	66
5.7	Investointien toteutuminen.....	69
5.8	Rahoitusosan toteutuminen.....	73
6	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	74
6.1	Tuloslaskelma.....	74
6.2	Rahoituslaskelma.....	75
6.3	Tase.....	76
6.4	Konsernilaskelmat.....	77

7	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	80
7.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	80
7.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	81
7.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	82
7.4	Tasetta koskevat liitetiedot.....	84
7.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	88
7.6	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot.....	89
8	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET.....	91
8.1	Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus.....	91
8.2	Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu	92
8.3	Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailu.....	93
8.4	Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu	93
8.5	Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat.....	94
9	MUUT ERIYTETYT LASKELMAT.....	97
10	ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT	100
11	LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA.....	101

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen koronapandemian aiheuttamien rajoitusten ja talouden laskusuhdanteen myötä. Kuntien talousennusteet muuttuivat vuoden varrella ennustettavuuden kadottua. Valtio tuki kuntia koronatuilla pitkin vuotta. Lopulta vuodesta selvittiin pelättyä paremmin, vaikka Suomen bruttokansantuote laski 2,8 %. Kuntien talous vahvistui valtion tukitoimenpiteiden ja hyvän verotulokehityksen myötä.

Kontiolahden vuoden 2020 tilinpäätös oli odotettua parempi, sillä tilikauden tulos oli 5,9 M€ ja tilikauden ylijäämä 1,5 M€ poistoerojen ja varausten jälkeen. Ennakoitua parempi tulos johtui alkuperäisen talousarvion valtionosuuksien kohdennettujen koronatukien kasvusta (3,7 M€) ja oman toiminnan menojen (pl. sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäväalue) alenemisesta edelliseen vuoteen nähden siten, että ne alittivat talousarvion 2 M€.

Kunnan lainakanta kasvoi vuoden aikana 253 €/asukas ja vuoden lopussa lainakanta oli 2 940 €/asukas. Ylijäämäinen tulos lisäsi taseen omaa pääomaa ja vahvistaa kykyä kohdata tulevien vuosien menopaineita. Kumulatiivinen ylijäämä on 17,4 M€.

Kontiolahti investoi tulevaisuuteen ja kuntastrategian kasvun tavoitteille luodaan edellytyksiä lähivuosina. Laaja investointiohjelma käynnistyi Kirkonkylän alakoulun uusien toimitilojen rakennustöillä. Koulukeskuksen yhteyteen rakennettavat uudet toimitilat otetaan käyttöön elokuussa 2021 ja jatkossa ne ovat osa Kirkonkylän yhtenäiskoulun kokonaisuutta. Investoinnin suuruus on 6,8 M€. Lehmon yhtenäiskoulun hankesuunnitelma hyväksyttiin kesäkuussa.

Lehmon uuden vuoropäiväkodin tilojen rakentaminen Peltosirkun päiväkodin yhteyteen käynnistyi elokuussa. Aurinkokellon vuoropäiväkodin varhaiskasvatuspalvelut siirtyvät uusiin tiloihin elokuussa 2021. Investoinnin suuruus on 2,9 M€. Lehmassa aloitti elokuussa myös uusi yksityinen toimija, Pilke päiväkodit Oy, jolla on käytössään neljälle lapsiryhmälle suunniteltu hirsinen päiväkotirakennus Soralan alueella.

Uuden terveysaseman rakennustyöt kirkonkylän vanhan terveyskeskuksen viereen käynnistyivät marras-kuussa. Kunta rakennuttaa uuden Sote-aseman tilat vuokralle niihin tulevan Siun soten käyttöön. Siun soten palvelutuotantosuunnitelman mukaisesti Kontiolahden Sote-asema toimii jatkossa ns. laajan palvelun toimipisteenä, johon kuuluvat vastaanotto-, perhe- ja vanhuspalvelujen toimipisteet, yleislääketieteen hoito-osasto sekä suun terveydenhuollon palvelut. Investoinnin suuruus on 7,4 M€.

Vuoden 2021 talousarvio on laadittu alijäämäiseksi, noin -1,1 M€. Koronaepidemian aiheuttama negatiivinen vaikutus verotuloihin painaa tulosta alijäämäiseksi ja haittaa talouden ennustettavuutta. Tasapainoinen talous edellyttää jatkossa jatkuvaa toimintatapojen uudistamista ja menokehityksen hallintaa.

Koronaepidemia vaikutti kunnan henkilöstön toimintaan merkittävästi koko vuoden ajan. Kunnassa käytiin yhteistoimintaneuvottelut koronatilanteen vaikutuksista henkilöstöön. Henkilöstö osallistettiin korvaavien työtehtävien kartoittamiseen, minkä vuoksi lopullinen lomautustarve rajautui varhaiskasvatuksen tehtäviin. Kaikilla osastoilla mukautettiin palveluja koronarajoitukset huomioiviksi. Opetus järjestettiin kevään rajoitus-aikana 18.3. -13.5 etäopetuksena valtaosalle lapsia ja nuoria. Kunta tarjosi myös kauppa-asiantuntijapalvelua riskiryhmiin kuuluville. Koronaepidemia edisti merkittävästi etätöiden tekemistä, digitaalisten työvälineiden hyödyntämistä ja uusien työtapojen käyttöönottoa. Yleisötilaisuuksia ja tapahtumia jouduttiin vuoden aikana peruuttamaan laajasti tai järjestämään rajoitetusti. Toimielinten kokouskäytäntöjä sähköistettiin ja pandemia-ajan alkuvaiheessa huhtikuussa kunnanvaltuuston kokous järjestettiin ulkona kunnantalon piha-alueella.

Kontiolahdella järjestettiin kahteen otteeseen ampumahiihdon maailmancupin kisatapahtumat, maaliskuussa ja marras-joulukuussa. Loppuvuodesta kahden viikon aikana järjestettiin kaksi maailmancup -tapahtumaa, jotka avasivat ampumahiihdon kisakauden. Järjestelyt sujuivat muutoin hyvin mutta pandemiarajoitusten takia ne jouduttiin järjestämään ilman yleisöä, mikä vähensi tapahtumien taloudellista tuottoa Joensuun

seudulle. Tulevina vuosina Kontiolahti isännöi maailmancupin avauksen 2022 ja 2024 sekä IBU-cupin avauksen 2023.

Pohjois-Karjalan Yrittäjät valitsivat loppuvuodesta Kontiolahden maakunnan yrittäjäyyskunnaksi. Valinnan perustelujen mukaan Kontiolahden kunnan toiminta on yrityslähtöistä kaikilta osin. Kunnan kehittämissyhtiö Kontionloikka Oy on onnistunut palvelemaan yrityksiä matalalla kynnyksellä. Kontiolahden Yrityspalvelu Oy rakentaa aktiivisesti tiloja yrityksille ja kunnan teollisten työpaikkojen määrä on kasvanut merkittävästi. Maankäyttö ja lupapalvelut ovat saaneet hyvää palautetta yrityksiltä. Päättäjät ovat sisäistäneet yrittäjien merkityksen kunnalle. Yrittäjien kuntabarometrin mukaan Kontiolahti on kokoluokassaan Suomen 8. yrittäjäystävällisin kunta vuonna 2020 ja maakunnan kunnista paras. Tulokset ja saatu palaute osoittavat, että tehdyt organisointiratkaisut kunnan elinvoiman edistämässä ja yritysneuvonnassa ovat olleet oikeita.

Työllisyyden hoidossa tapahtui notkahdus heikompaan suuntaan koronapandemian takia ja työttömien osuus työvoimasta oli 11,5 % (2019: 9,1 %). Pitkäaikaistyöttömyys kasvoi ja samalla myös kunnan maksuosuus työmarkkinatuesta kasvoi 227 000 € edellisestä vuodesta. Pandemian jälkeisenä aikana odotetaan työllisyyden kohenevan. Kunnan rooli työllisyyden hoidossa on kasvamassa merkittävästi, sillä vuoden 2020 alusta Kontiolahti on ollut mukana seudun kuntien yhteisessä ESR-työllisyys Hankkeessa. Lisäksi on valmisteltu vuoden 2021 alkupuolella käynnistytävää työllisyyden kuntakokeilua.

Koronapandemia on tuonut lisää epävarmuutta sote-menojen tulevaan kehitykseen sillä akuutin tilanteen hoitaminen voi lisätä hoitovelkaa tulevaisuuteen. Kunnat ovat omistajaohjauksessa linjanneet, että kunnat kattavat Siun soten taseen alijäämän ylimääräisellä maksulla. Kunnan tilinpäätökseen tästä on muodostettu pakollinen varaus, yhteensä 920 000 €.

Kunnan uusi rakennusjärjestys tuli voimaan elokuun alusta. Maankäyttö- ja rakennuslaissa rakennusjärjestyksen päätehtäväksi on asetettu paikallisten määräysten antaminen rakentamiseen. Rakennusjärjestyksen tavoitteena on tukea kunnan maankäytönstrategian toteuttamista. Uuden rakennusjärjestyksen tavoitteena oli keventää rakentamista koskevia määräyksiä ja menettelyjä sekä yhtenäistää rakentamisen ohjausta lähi-kuntien kanssa.

Rakentamisen ja maanhankinnan volyymi heijastaa kunnan elinvoimaa. Yllättäen koronavuonna rakentaminen oli edellisvuotta vilkkaampaa. Rakennuspaikkoja luovutettiin v. 2020 21 kpl (v. 2019 15 kpl). Asuinhuoneistoja luvitettiin koko vuonna yht. 115 kpl (2019: 52 kpl). Maata kunnalle hankittiin 46 ha (v. 2020 26 ha). Vuonna 2020 Kontiolahden kunnan asukasmäärä kasvoi 35 hengellä.

Vuosi 2020 oli taloudellisesti onnistunut ja toiminnallisesti hyvä. Valtaosan vuotta vallinneista pandemiarajoituksista huolimatta kunnan palvelutuotanto kyettiin ylläpitämään henkilökunnan venymisen ja innovatiivisuuden ansiosta. Kiitokset henkilöstölle, luottamusmiehille ja sidosryhmille hyvästä ja tuloksekkaasta yhteistyöstä kuluneena poikkeuksellisena vuonna.

Jyrki Rautiainen
vt. kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kontiolahden kunnanvaltuuston jäsenmäärä on 35 ja kunnanhallituksen 9. Kunnanvaltuuston poliittiset voimasuhteet 1.1.-31.12.2020 olivat seuraavat:

	Kunnanvaltuusto	Kunnanhallitus
SDP	12	4
KESK	12	4
KOK	6	1
PS	3	
VIHR	2	

Kunnanvaltuusto 1.1.-31.12.2020

Pj.	Haukka Pertti	SDP
1. vpj.	Saarelainen Ilpo	KESK
2. vpj.	Sihvonen Aulikki	KOK
	Ahlholm Pekka	KOK
	Eronen Jyry	KESK
	Harinen Jertta	KESK
	Hiltunen Mika	PS
	Huttunen Satu	KOK
	Kauppinen Marja	SDP
	Kettunen Pekka	SDP
	Koivula Hanna	VIHR
	Brocke Iris	VIHR
	Kontkanen Mika	KESK
	Kukkonen Seppo	SDP
	Kuronen Vesa	SDP
	Kuusela Mika	KESK
	Mustonen Sakari	KESK
	Mäntynen Matti	SDP
	Möntti Pirkko	SDP
	Niiranen Sanna	PS
	Nuutinen Timo	KOK
	Nyysönen Leena	SDP
	Pakarinen Sirpa	SDP
	Parkkonen Anneli	KESK
	Perkkiö Kimmo	VIHR
	Puumalainen Jukka	KESK
	Romppanen Anne	KOK
	Sainola Pirita	KESK
	Seppäläinen Satu	KESK
	Simonen Samuli	KESK
	Suni Pentti	SDP
	Tiainen Mikko	SDP
	Tikkanen Mauri	KOK
	Toppi Seppo	KESK
	Turunen Marko	SDP
	Varis Matti	PS

Kunnanhallitus 1.1.- 31.12.2020

Pj.	Kuusela Mika	KESK
1. vpj.	Mäntynen Matti	SDP
2. vpj.	Nyysönen Leena	SDP
	Harinen Jertta	KESK
	Toppi Seppo	KESK
	Möntti Pirkko	SDP
	Parkkonen Anneli	KESK
	Tiainen Mikko	SDP
	Romppanen Anne	KOK
	7.12.2020 saakka	
	8.12.2020 alkaen	

Elinvoima- ja omistajaohjausjaosto 1.1.-31.12.2020

Pj. Kettunen Pekka
Vpj. Toppi Seppo

Ahlholm Pekka
Harinen Jertta
Pottonen Sari

Henkilöstö- ja työllisyysjaosto 1.1.-31.12.2020

Pj. Romppanen Anne
Vpj. Mäntynen Matti

Kontkanen Mika
Parkkonen Anneli
Suni Pentti

Sivistyslautakunta 1.1.-31.12.2020

Pj. Seppäläinen Satu
Vpj. Kukkonen Seppo

Simonen Samuli
Martikainen Timo
Mikkonen Piia
Matjuschi Leila
Turunen Marko
Koivula Hanna 7.12.2020 saakka
Brocke iiris 8.12.2020 alk.
Kantelinen Kaisu
Turunen Joona
Niiranen Sanna

Tekninen lautakunta 1.1.-31.12.2020

Pj. Kauppinen Marja
Vpj. Puumalainen Jukka

Pakarinen Juha
Hyttinen Pasi
Saarelainen Ilpo
Hälinen Mari
Sainola Pirita
Paalanen Saara
Tikkanen Mauri
Huttunen Satu
Hiltunen Mika

Ympäristölautakunta 1.1.-31.12.2020

Pj. Ahlholm Pekka
Vpj. Kontkanen Mika

Nesterinen Tiina
Kähkönen Jonna
Romppanen Taisto
Hakola Heidi
Mustonen Sakari

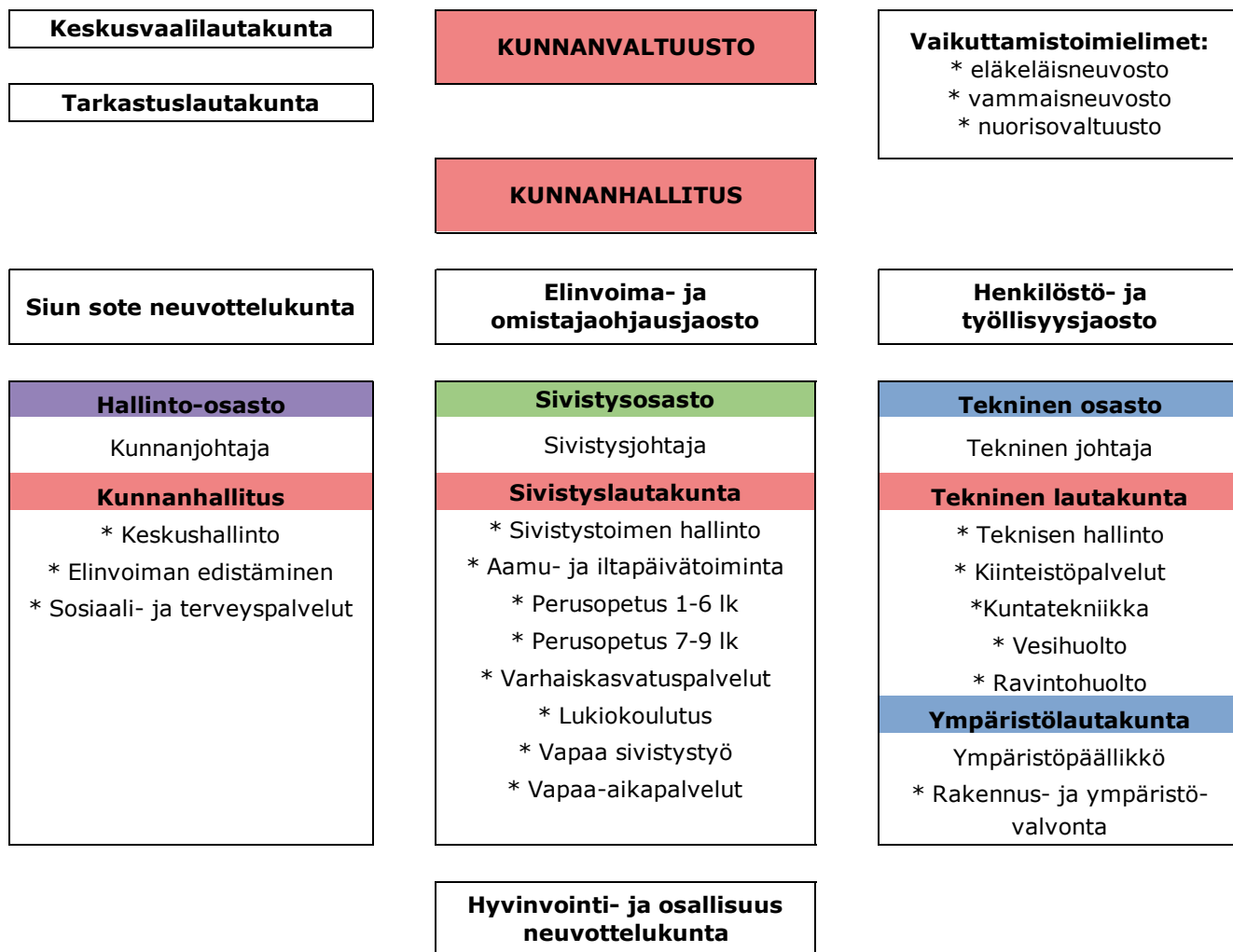
Tarkastuslautakunta 1.1.-31.12.2020

Pj. Pakarinen Sirpa
Vpj. Eronen Jyry

Tiittanen Tero 8.6.2020 saakka
Pakarinen Minna
Romppanen Tommi 9.6.2020 alkaen
Väätäinen Asko

Vuonna 2020 ei tapahtunut organisaatiomuutoksia. Kunnanhallituksessa on kaksi jaostoa, elinvoima- ja omistajaohjausjaosto sekä henkilöstö- ja työllisyysjaosto. Kunnanhallituksen alaisena toimii myös Siun soten neuvottelukunta. Lautakuntia ovat sivistyslautakunta, tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta. Sivistyslautakunnan alaisena toimii hyvinvointi- ja osallisuusneuvottelukunta. Vaikuttamistoimielimiä ovat eläkeläisneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuuston toimintakausi on 2020-2021.

Kunnan organisaatio on esitetty kaaviossa. Toimielinten alaiset tilivelvolliset viranhaltijat on mainittu talousarvion toteutumisvertailussa ko. kohdassa.

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriö antoi viimeisimmän taloudellisen katsauksen joulukuussa 2020. Taloudellisen katsauksen mukaan talouden toipuminen covid-19-epidemiasta siirtyy vuoden 2021 puolelle, sillä epidemian jatkuminen hidastaa talouskasvua. Palveluiden kysyntä pysyy edelleen heikkona kotimaassa. Globaalin pandemian jatkuminen vaikuttaa edelleen vientiin ja teollisuustuotantoon. Bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 3,3 % vuonna 2020 ja sen jälkeen kasvavan 2,5 % vuonna 2021. Taloudellisen katsauksen ennusteet perustuvat oletukselle, että covid-19-epidemian liittyvien tautitapausten ilmaantuvuus painetaan matalalle tasolle. Lisäksi jos ilmaantuvuus kääntyy nousuun, niin tämä luo lisää epävarmuutta ennusteiden luomiseen. Tilinpäätöstä laadittaessa rajoitustoimenpiteitä on jouduttu kiristämään, joten talouden kehittymisen ennustaminen on tässä tilanteessa erityisen haastavaa.

Julkisen talouden alijäämä pysyy suurena vuonna 2021, johtuen epidemian hoitoon kohdennetuista tukitoimista. Tilanteen normalisoituessa alijäämän odotetaan pienenevän asteittain tulevina vuosina. Tulojen ja menojen välinen epätasapaino pysyy kuitenkin suurena ja julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen näyttää jatkavan kasvuaan koko 2020-luvun alkupuoliskon ajan.

Alkuvuodesta julkaistujen vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden valossa kuntatalous vahvistui ennätysheikolta tasolta poikkeuksellisiin hyviin lukemiin. Kuntatalouteen vaikutti vahvasti valtion myöntämät kertaluontoiset koronatuot ja kunnallisverojen odotettua parempi kehitys. Koronatilanteen vuoksi useat kuntien toiminnot olivat suljettuina tai supistettuina kevään ja syksyn aikana, jotka osaltaan vaikuttivat kuntatalouden maltilliseen menokehitykseen. Vuoden 2020 kuntatalouden vahvistuminen antoi pienen hengähdystauon, kun edelliset vuodet ovat olleet kuntatalouden historian heikompia vuosia. Toisaalta epävarmuus jatkuu ja covid-19-

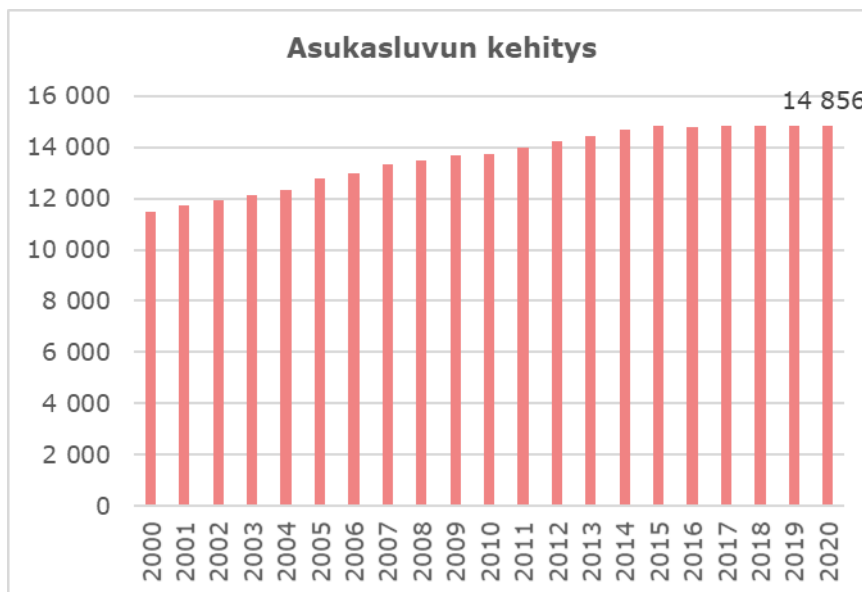
epidemia aiheuttaa menopaineita myös tulevaisuudessa. Covid-19-epidemian merkittävimmät taloudelliset vaikutukset muotoutuvat sen perusteella, kuinka pitkään epidemiaan liittyvät rajoitustoimet ja epävarmuus kehityksen kulusta jatkuvat. Vaikutukset ovat sitä vakavampia ja pitkäkestoisempia, mitä enemmän ne vaikuttavat kuluttajien luottamukseen ja kysyntäkäyttäytymiseen.

Väestö ja työllisyys

Kontiolahti kuuluu Joensuun seutukuntaan. Alueen väestönmuutos oli -288, kun edellisenä vuonna se oli -201. Joensuun seudulla väestömäärä nousi edelliseen vuoteen nähden vain Kontiolahdella ja Joensuussa. Pohjois-Karjalan maakunnan asukasluku puolestaan laski 807 (2019: 1051) hengellä. Pohjois-Karjalassa syntyvyys kasvoi, ollen 1137 (2019: 1083). Kuolleisuus sen sijaan hieman lisääntyi. Kuntien välisessä muutoliikkeessä nettomuutto pieneni Pohjois-Karjalassa. Vuonna 2020 nettomuutto oli -373 (2019: -612).

Pohjois-Karjalan työttömyysaste oli vuonna 2020 keskimäärin 16,3 (2019: 12,9) ja Kontiolahdessa 11,5 (2019: 9,1). Pitkällä aikavälillä kunnan työttömyysaste on laskenut ja työllisyysaste on parantunut. Vuonna 2020 työttömyysasteen kehitykseen vaikutti voimakkaasti koronapandemia ja sen pitkäkestoisia vaikutuksia on vielä vaikea arvioida. Työttömiä oli vuoden 2019 aikana keskimäärin 833 (2019: 662) henkilöä. Joulukuun lopun tilanteen mukaan työttömistä 13 % oli alle 25-vuotiaita, 48 % 25-50 vuotiaita ja 39 % yli 50 -vuotiaita. Pitkäaikaistyöttömyydessä on kasvua edellisiin vuosiin nähden.

Vuonna 2020 Kontiolahden kunnan asukasmäärä kasvoi 35 hengellä. Syntyvyys pysyi samana edelliseen vuoteen nähden ja on ollut samalla tasolla jo neljä vuotta. Kuolleisuus ei ollut niin korkea kuin edellisenä vuonna. Luonnollinen väestönkasvu oli edelleen positiivista, +44. Tulomuutto laski hieman 927 (2019: 946) ja lähtömuutto pieneni huomattavasti edelliseen vuoteen nähden, 943 (2019: 1053). Kokonaisuutena väestönkehitys on positiivista, nettomuutto on parempaan suuntaan ja syntyvyys ei ole laskenut.

1.4 Kunnan toiminnan ja talouden kehitys

Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa tilikaudella 2020

Vuonna 2020 alkanut koronapandemia vaikutti laajasti kunnan eri palveluihin ja toimintaan koko vuoden ajan. Palveluiden tuottamisessa tarvittiin uusia toimintatapoja, nopeaa reagoitua sekä henkilöstön kykyä innovatiiviseen työskentelyyn. Perusopetus ja lukio olivat etäopetuksessa 18.3.-14.5.2020 välisen ajan. Lähiopetuksessa oli vain pieni osa oppilaista. Keväällä myös lasten määrä päivähoitossa väheni merkittävästi. Syksyllä nämä toiminnot pystyttiin järjestämään lähes normaalisti. Vapaa-aikapalveluissa merkittävä osa tapahtumista ja toiminnoista peruttiin tai muutettiin virtuaalisesti järjestettäväksi. Koronapandemiasta huolimatta kaavaehdotukset ovat edenneet ja vuoden 2020 aikana Lehmon osayleiskaava saatiin ehdotusvaiheeseen. Kokonaisuutena henkilöstö on innovoinut koko vuoden ajan uusia tapoja tuottaa palveluita kuntalaisille ja ottaneet haltuun erilaista digivälineistöä toiminnassa. Kunnan peruspalvelut on pystytty järjestämään ja huolehtimaan kuntalaisten palveluista.

Kontiolahden kunnan historian suurimmat investointihankkeet etenivät suunnitellun mukaisesti. Vuoden aikana käynnistyi kirkonkylän yhtenäiskoulun, Lehmon uuden päiväkodin sekä sosiaali- ja terveysaseman rakentaminen. Kirkonkylän yhtenäiskoulun uusi osa valmistuu vuoden 2021 aikana, kuten myös Lehmon uusi päiväkotiki. Sosiaali- ja terveysasema valmistuu vuoden 2022 alussa. Lehmon yhtenäiskoulusta on hyväksytty luonnossuunnitelmat ja rakentamisen on tarkoitus käynnistyä vuoden 2021 aikana.

Syksyllä käynnistettiin tulevan valtuustokauden organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän valmistelu. Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden organisaatorakenteen 19.10.2020. Uudistuksessa henkilöstö- ja työllisyysjaoston sekä elinvoima- ja omistajaohjausjaoston tehtäviä täsmennettiin. Lisäksi osallisuus- ja hyvinvointineuvottelukunta ja Siun soten neuvottelukunta yhdistettiin yhdeksi hyvinvointineuvottelukunnaksi. Toimielinten osalta muutokset tulevat voimaan seuraavan valtuustokauden alussa. Muun organisaation osalta tehtävälueita yhdistettiin ja muokattiin tarkoituksenmukaisimmaksi. Näiden osalta muutokset tulivat voimaan 1.1.2021.

Vuoden aikana valtuusto hyväksyi Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 sekä Kontiolahden kunnan liikkumishjelman 2021-2025. Hyvinvointisuunnitelma on laadittu yhdessä Kontiolahden, Joensuun ja Siun soten kanssa. Sunnittelma on luonteeltaan ohjaava ja tukee lasten ja nuorten hyvinvointityön yhteistä johtamista ja kehittämistä. Liikkumishjelman tavoitteena on koota kunnan liikkumista edistävät toimenpiteet yhdeksi kokonaisuudeksi. Liikkumishjelmaan on kirjattu yhteiset tahtotilat ja toimenpiteet on jaoteltu elinkaarimallin mukaisesti lasten, nuorten, työikäisten sekä ikäihmisten ryhmiin.

Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2020 oli lähtökohtaisesti 0,1 milj. € arvioitu ylijäämäiseksi. Vuoden aikana tehtiin useita muutoksia määrärahoihin ja tuloarvioihin, jolloin muutosten jälkeen tilikauden tulos oli 1,5 milj. €. Vuoden 2020 tilinpäätös toteutui paremmin kuin odotettiin. Tilikauden tulos oli 5,9 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 1,5 milj. € poistoerojen ja varausten jälkeen. Merkittävimmät tulokseen vaikuttavat tekijät olivat oman toiminnan menojen aleneminen edelliseen vuoteen nähden, valtion koronatuet sekä verotulojen ennakoitua parempi kehitys.

Tilinpäätökseen on kirjattu kertaluonteisena eränä pakolliset varaukset Siun soten kuntayhtymän alijäämien kattamiseen sekä pelastuslaitoksen varallaolokiistaa koskien, yhteensä 1,35 miljoonaa euroa.

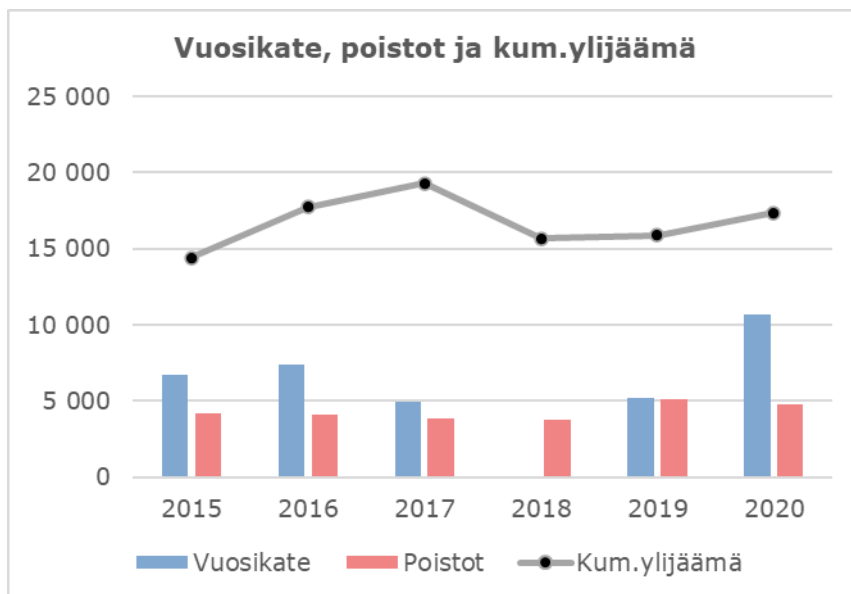
Lähes kaikki toimintakulujen erät alittivat talousarvion, henkilöstökulut ja palvelujen ostot suurimpina. Oman toiminnan menot (pl. sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtävälue) alittivat talousarvion -5,9 % (-2 milj. €) ja edelliseen vuoteen nähden menokehitys oli -2,9 % (-1 milj. €). Sosiaali- ja terveyspalvelujen menot ylittivät talousarvion +0,1 % (0,04 milj. €) johtuen pakollisesta varauksesta. Sote-menot kasvoivat 6,3 % ja ilman pakollista varausta kasvu olisi ollut 2,7 %. Toimintakatteen kehitys edelliseen vuoteen nähden oli 1,9 %.

Vuonna 2020 verotulojen arvioitiin kasvavan vajaat kaksi miljoonaa euroa vuoteen 2019 verrattuna. Talousarviovaiheessa ennakoitiin oli vaikeaa, koska Verohallinto oli tehnyt useita muutoksia verotuksessa ja niiden

kokonaisvaltaiset vaikutukset eivät olleet tiedossa. Lisäksi koronaepidemian leviäminen alkuvuoden aikana ennakoi voimakasta verokertymän alenemista vuodelle 2020. Verotuloarvioihin tehtiin useita muutoksia. Alkuperäinen verotuloarvio oli 54,5 milj. € ja viimeisten muutosten jälkeen 52,5 milj. €. Olennaiset muutokset verotuloissa oli kiinteistöverotuksen siirtyminen joustavaan valmistumiseen, joka aiheutti sen, että osa verokertymästä siirtyi seuraavalle vuodelle. Myös yhteisöverojen kuntien jako-osuutta korotettiin määräaikaaisesti 10 % osana valtion koronatukipakettia. Lopullinen verokertymä oli 54,02 milj. €, josta kunnallisveron toteuma oli 49,1 milj. €, yhteisöveron 2,34 milj. € ja kiinteistöveron 2,6 milj. €. Edellisen vuoden tilinpäätökseen nähden verokertymän kasvu oli 1,3 milj. € eli 2,5 %. Kunnallisvero kasvoi + 2,5 %, yhteisövero + 21,7 % ja kiinteistövero -10,1 %. Koko maassa kunnallisveron kasvu oli + 2,6 %, yhteisöveron - 19,9 % ja kiinteistöveron - 6,6 %. Kontiolahdella verotulojen kehitys oli heikompi kuin koko maassa keskimäärin.

Valtionosuudet kasvoivat lähes 5,5 milj. €, josta noin 3,7 milj. € oli valtion kohdentamaa koronatukea. Lisäksi valtionosuuksiin sisältyi korvausta yhteensä 0,26 milj. € kunnille yritysten verojen maksujärjestelyistä aiheutuvasta verotulojen viivästyisestä, joka vastaavasti on vähennetty kunnan valtionosuudesta vuonna 2021. Alkuperäinen talousarvio valtionosuuksien osalta oli 25,8 milj. €, useiden muutosten jälkeen 29,8 milj. € ja toteuma 29,87 milj. €.

Kokonaisuutena parempaan tilikauden tulokseen vaikutti toimintamenojen alittuminen, valtion koronatuot ja verotulojen parempi kehitys loppuvuodesta. Toimintamenoissa erityisesti henkilöstömenot alenivat edelliseen vuoteen nähden. Myös palvelujen ostot alenivat, jos pakollisen varauksen vaikutusta ei huomioida. Oman toiminnan menot alenivat toista vuotta peräkkäin, joten menojen hallinnassa on edistytty.

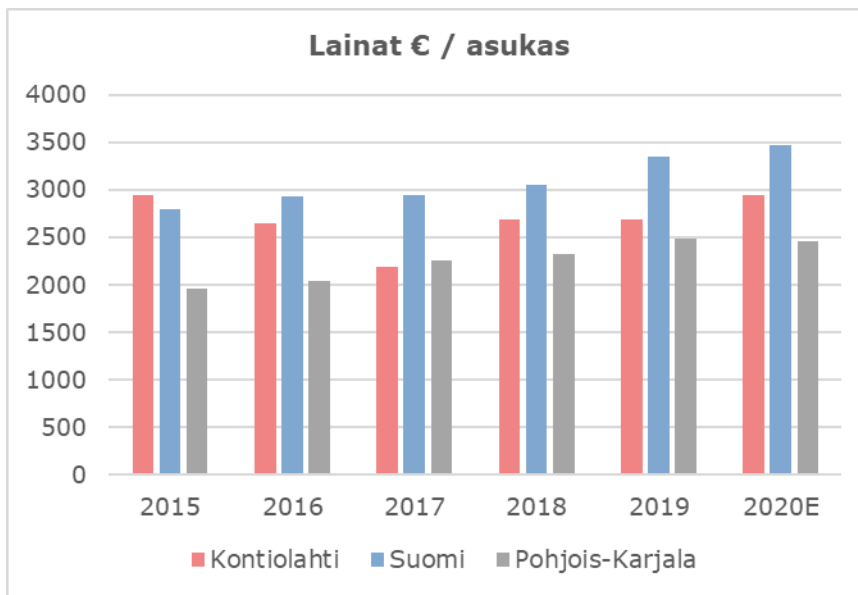
Vuonna 2020 nettoinvestointien määrä oli -8,3 milj € ja kasvoivat edelliseen vuoteen nähden noin 3,5 milj €. Merkittävimmät investoinnit muodostuvat talonrakennushankkeista, mutta vuonna 2020 on tehty myös maanhankintaa sekä rakennettu kunnallistekniikka ja vesihuoltoa.

Vuosikate oli 10,64 milj. € ja poistot 4,73 milj €. Terveyskeskuksen poistosuunnitelmaa muutettiin, koska nykyinen terveyskeskus on käytössä vuoden 2022 alkuun saakka. Terveyskeskuksen poistamaton jäännösarvo oli yhteensä noin 0,95 milj. €, joka päätettiin poistaa tasaerin vuosina 2020-2021. Eli poistoihin sisältyy kertaluontoisia lisäpoistoja noin 0,3 milj. €. Normaali-poistojen määrä oli 4,4 milj. €.

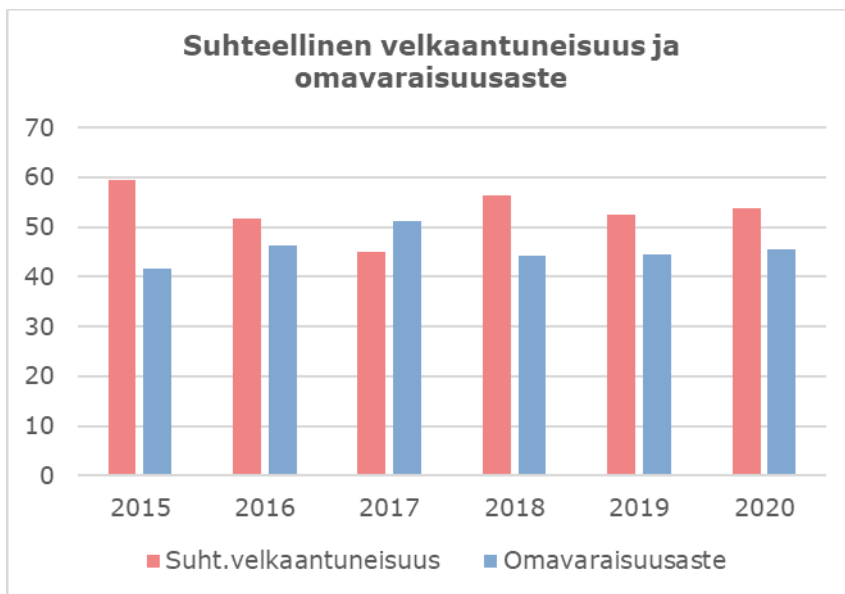
Tilinpäätöksessä on esitetty tehtäväksi investointivaraus kirkonkylän yhtenäiskouluun ja Lehmon uuteen päiväkotiin, yhteensä 4,5 milj. €. Näin tilikauden ylijäämäksi muodostuu 1,5 milj. €.

Pitkäaikaista lainaa nostettiin 10 milj. €. Lainojen lyhennyksiin käytettiin 6,9 milj. € ja lainakanta oli 2.940 €/asukas. Edellisenä vuonna vahvistetussa tilinpäätöksessä se oli 2.687 €/asukas. Kuntatodistuksia ei ollut

nostettu tilinpäätöksen aikaan. Lainoihin sisältyy tytäryhteisöjen konsernitilille talletetut rahavarat.

Koko maan ja Pohjois-Karjalan tiedot perustuvat tilinpäätösten ennakkotietoihin

Muut ei-taloudelliset asiat

Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset ja niihin tulleet muutokset päivitetään säännöllisesti. Luottamushenkilöiden koulutuksessa on korostettu päätöksenteon oikeellisuuteen vaikuttavia seikkoja. Esteellisyytilanteet tunnustetaan hyvin. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt konsernitallalla konserniohjeen sekä hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevat ohjeet. Vuonna 2020 hyväksyttiin kuntakonsernin vieraanvarausohje. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista. Toiminnassa ei ole tunnustettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä

Kontiolahden kunnan talousarvio vuodelle 2021 on päätetty -1,1 milj. € alijäämäiseksi ja muutkin taloussuunnittelukauden vuodet ovat alijäämäisiä. Toisaalta vuoden 2020 parempi tulos antaa mahdollisuutta tasapainottaa myös vuotta 2021. Kuitenkin verotulojen kehitys on koronaepidemian vuoksi epävarmaa ja vuo-

delle 2021 ei ole odotettavissa vastaavia koronatukia kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2020 aikana käynnistyi kunnan historian suurimmat investoinnit ja kolmen vuoden investoinnit ovat noin 50 milj. €. Pidemmällä aikavälillä vuosikate ei riitä poistoihin, joten menojen hallintaa ja tulo-rahoituksen vahvistamista on jatkettava.

Vuoden 2021 näkymiä heikentää maailmantalouden tilanne, johon edelleen vaikuttaa koronaepidemia. Koronaepidemian aiheuttama epävarmuus ja laajemmat vaikutukset ovat yhtä vaikeasti arvioitavissa kuin vuosi sitten. Vuonna 2020 toiminnan supistuessa menot alenivat, mutta tilanteen normalisoituessa menokasvu tulee olemaan merkittävä. Samanaikaisesti tulokehitys ei välttämättä tule olemaan yhtä hyvä.

Jatkossa toimintamenojen hallintaa on jatkettava, etsittävä keinoja tulo-rahoituksen parantamiseksi ja pyritävä siihen, että vuosikate paranee, jotta taloussuunnittelukauden jälkeinen poistotaso pystytään kattamaan vuosikatteella.

Kunnan ja kuntakonsernin toiminnan kehittymiseen vaikuttaa merkittävästi yleisen taloustilanteen kehitys. Kansantalouden kasvu taittui jo aiemmin ja on edelleen heikentymässä. Konsernin osalta investoinnit kohdentuvat erityisesti kuntaan. Siun soten onnistuminen menojen hallinnassa vaikuttaa koko konsernin tulevaan kehitykseen. Tytäryhtiöiden taloudellinen asema on vakaa, vaikka investointeja on toteutettu. Kunnan kannalta työllisyyden parantuminen ja yritysten toimintaedellytysten tukeminen sekä yritysten investointias-teen kasvu ovat tärkeitä talouskasvun edellytyksiä.

1.5 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja toiminta on taloudellista sekä tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena ja väärinkäytösten ehkäisynä.

Kontiolahden kunnan sisäisen valvonnan ohje tuli voimaan kesäkuussa 2017. Vuodesta 2007 alkaen on kunnanhallitus vuosittain hyväksynyt osastojen sisäisen valvonnan suunnitelmat ja toteumat. Raportointi on todettu toimivaksi ja sillä on pyritty varmistamaan sisäisen valvonnan riittävyys. Sisäisen valvonnan toimenpiteillä on varmistettu sisäisiä menettely- ja toimintatapoja. Vuoden 2020 sisäisen valvonnan yhteydessä suoritetuissa tarkastuksissa ei havaittu olennaisia puutteita ja mahdollisiin puutteisiin on reagoitu välittömästi.

Hallinto- ja johtamistapa

Kunnan toiminta perustuu kuntalakiin sekä kunnan hallintosäännön määräyksiin. Hallintosäännön lisäksi on laadittu erilaisia ohjeistuksia muun muassa asianhallinnan, talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietoturva- ja tietosuojan osalta.

Riskienhallinta

Kontiolahden kunnassa riskienhallinnan järjestäminen on hallintosäännön mukaan kunnanhallituksen vastuulla. Riskienarviointi on perinteisesti ollut osa sisäisen valvonnan suunnitelmaa seuraavalle vuodelle. Sisäisen valvonnan toimenpiteitä on asetettu osittain riskien näkökulmasta. Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lautakunnan vastaavat

toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä raportoi sisäisen valvonnan suunnitelmista ja toteumasta. Osastopäälliköt, tehtävälueen johtajat ja tulosyksiköiden esimiehet vastaavat myös omalta osaltaan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Tuloyksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta ja arvioinnista. Syksyllä 2020 toteutettiin laajempi riskienarviointi kaikilla osastoilla. Kunnan riskit voidaan jakaa strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin sekä vahinkoriskeihin.

Strategisia riskejä ovat erityisesti väestö- ja ikärakenteen kehitys, jolla on vaikutusta palvelujen järjestämiseen ja palveluverkkoon. Luonnollinen väestönkasvu on edelleen positiivista, mutta syntyvyys on laskenut ja kuolleisuus kasvanut. Väestörakenne on muuttumassa ja yli 65 -vuotiaiden osuus kasvaa merkittävästi vuosittain. Ikärakenne tulee asettamaan tulevaisuudessa kasvupaineita myös sosiaali- ja terveyspalvelujen menoille, mutta samanaikaisesti on investoitava uusiin kouluihin ja päiväkoteihin. Myös talouden tasapaino kokonaisuudessaan asettaa haasteita.

Toiminnallisia riskejä koko kunnan tasolla ovat osaavan henkilöstön saatavuus tietyissä ammattiryhmissä sekä erilaiset lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen ja kustannuksiin. Kiinteistöjen kunto on vaikuttanut jo, ja tulee myös lähivuosina vaikuttamaan investointitarpeisiin.

Toiminnoista vastaavan henkilöstön kapea resursointi voi aiheuttaa henkilöstöriskin, jossa toiminnan toteutus vaarantuu äkillisten ja/tai pitkäaikaisten henkilöstön poissaolojen vuoksi.

Taloudellisia riskejä ovat tulorahoituksen riittävyys, menojen kasvu sekä investointitarpeet. Investointitarpeet ovat suurimmat kunnan historian aikana. Investointeihin on käytettävä lainarahoitusta, jolloin on olemassa rahoitusriski.

Vahinkoriskit liittyvät erityisesti kiinteistöihin.

Sisäisen valvonnan toimenpiteet

Toiminta ja talous

Toiminnan ja talouden seurannassa on käytössä säännöllinen raportointi, jotta mahdollisiin poikkeamiin voidaan reagoida viipymättä. Kunnanvaltuusto hyväksyy taloussuunnitelman kolmelle vuodelle, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Kunnan toiminnan ja talouden kehittymisestä laaditaan kolmannesvuosiraportit, joista kaksi ensimmäistä ovat osavuosiraportit ja viimeinen tilinpäätösraportti. Toimielimet ovat raportoineet kunnanvaltuustolle talouden ja toiminnan toteutumisesta kolmannesvuosittain. Lautakunnat seuraavat talouden toteutumista kuukausittain ja mahdollisiin talouden poikkeamiin reagoidaan raportointien yhteydessä.

Talous- ja henkilöstöhallinto

Talous- ja henkilöstöhallinnossa keskeistä on erilaisten vaarallisten työyhdistelmien ehkäisy ja että ostotoimintoja suorittavat niihin oikeutetut henkilöt. Toimielimet tekevät vuosittain päätökset laskujen hyväksyjistä. Laskujen asiataarkastajat ja hyväksyjät tulee olla eri henkilöitä ja omia kululaskuja ei saa hyväksyä. Kunnanhallitus hyväksyy vuosittain käteiskassojen alitilittäjät ja määrittelee samalla tilitysrajan, pohjakassan suuruuden ja tilitysjakson. Kassat on tarkastettava puolivuositain tai kerran vuodessa. Tilinkäyttövaltuudet päivitetään tarvittaessa. Palkkakirjanpidon oikeellisuuden tarkastamisesta vastaa osastopäällikkö ja esimiehet, palkanmaksu tarkistetaan ja raportoidaan säännöllisesti.

Tietohallinto

Tietojärjestelmillä on pääkäyttäjät ja tarvittaessa varapääkäyttäjät. Käyttöoikeudet ohjelmiin anoo esimies. Kunnan ICT palvelut ostetaan Meidän IT ja talous Oy:ltä, joka huolehtii palvelimien yms varmistuksista. Ohjelmien käyttöoikeudet tulee tarkistaa systemaattisesti.

Tieto ja tiedonvälitys

Kunnan toiminnassa noudatetaan hyvää tiedonhallintatapaa ja avointa viestintää. Asioista tiedotetaan viipymättä ja avoimesti. Talouden ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Taloussuunnittelukaudella painottuu koko konsernin riskienarvioinnin sekä sisäisen valvonnan kehittäminen edelleen. Riskienarviointia ja sisäistä valvontaa on toteutettu, mutta kunnan osastojen välillä sekä koko konsernissa on tarpeen jalosta yhtenäistä toimintatapaa. Riskienarvioinnin avulla pystytään varautumaan erilaisiin riskeihin ja tekemään ennakoivaa työtä, jotta riskit eivät toteutuisi. Riskienarviointi tulee tehdä pitkälle tulevaisuuteen.

Vuoden 2021 aikana päivitetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä ohje.

1.6 Kunnan henkilöstö

Kunta työllisti vuoden 2020 lopussa (31.12.) 636 työntekijää. Vakituudessa palvelussuhteessa työskenteli vuoden lopussa 463 työntekijää. Vakinaisten osuus koko henkilöstö oli 73 %. Naisten osuus henkilöstöstä on 79 % ja miesten 21 %. Henkilöstön keski-ikä oli 46,3, joista vakituisten 48,5 ja määräaikaisten 39,1.

Hallinto-osastolla työskenteli vuoden lopussa 21 työntekijää, sivistysosastolla 484 ja teknisellä osastolla 131 työntekijää. Henkilöstömäärä ja henkilötyövuosien määrä pysyi hallinto-osastolla vakaana. Sivistysosastolla määräaikaisten ja sijaisen määrä oli vuoden lopussa selvästi edellisvuotta korkeampi, mutta koko osaston henkilötyövuodet toteutuivat koko vuotta tarkasteltaessa entisellä tasolla. Vuonna 2020 opetuspuolella toteutui irtisanoutumisia ja virkavapaita, jotka nostivat määräaikaisten ja sijaisten määrää. Lisäksi kunnan saamat kertaluontoiset valtionavustukset käytettiin opetus- ja ohjaushenkilöstön palkkaamiseen, mikä edelleen lisäsi määräaikaisten ja osa-aikaisten määrää. Tilanteen odotetaan tasapainottuvan henkilöstösuunnitelman mukaisten vakituisten virkojen ja tehtävien uudelleentäyttämisen myötä. Teknisellä osastolla henkilöstömäärä vakituisten henkilöstön osalta oli vuoden lopussa hieman edellisvuotta alhaisempi. Henkilötyövuodet toteutuivat edellisvuoden tasossa. Koko vakituisten henkilöstön henkilötyövuosien toteuma oli 402,2 (420,3) ja määräaikaisten ja sijaisten 130,2 (113,0).

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella 2020 oli noin 19,81 miljoonaa euroa. Palkoissa ja palkkioissa oli 1,1 % laskua edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstökulujen lasku johtuu siitä, että palkkatuetujen palkkasumma aleni noin 0,3 milj. euroa edelliseen vuoteen nähden.

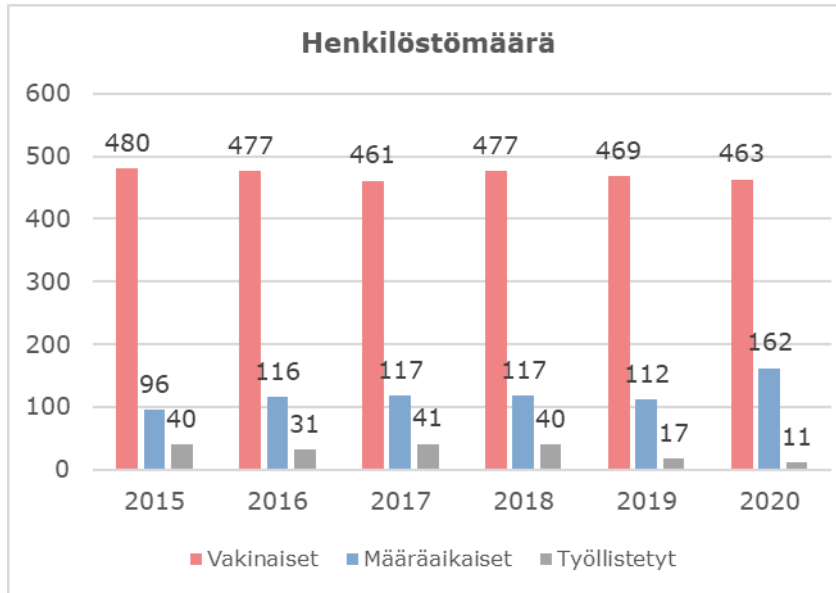
Vuonna 2020 sairauspoissaolojen määrä nousi 348 päivällä ollen 8.064 (7.716). Sairauspoissaolojen määrä per henkilö oli 12,7 päivää (12,9) ja henkilötyövuotta kohti 14,7 päivää (13,7). Vuonna 2019 kunta-alan keskiarvo oli 16,5 päivää (Työterveyslaitos, Kunta10-tutkimus). Kunta-alalle tyypillisesti poissaolojen määrä vaihtelee suuresti eri ammattiryhmissä. Korona-aikana poissaolojen määrää ennaltaehkäisi korostuneet hygieniakäytännöt. Toisaalta töistä jäätiin pois matalalla kynnyksellä lievissäkin flunssaoireissa. Varhaiskasvatuksessa poissaolojen määrä kasvoi 20,2 päivään (kunta-alan keskiarvo varhaiskasvatuksen opettajilla 18,6 ja lastenhoitajilla 23,5). Myös opetuspuolella poissaolojen määrä kasvoi 13,0 päivään (kunta-alan keskiarvo luokanopettajilla on 11,2). Muilla tehtäväalueilla poissaolot laskivat tai pysyivät ennallaan.

Koko kunnan tasolla muutaman päivän sairauspoissaolojen osuus kasvoi hieman. Vastaavasti pitkät yli 180 päivää kestävät poissaolot kasvoivat vuoden aikana. Varhaiskasvatuksessa poissaolojen kasvu on kohdentunut 30–180 päivää kestäviin, erityisesti pidempiin poissaoloihin. Opetuspuolella poissaolot ovat nousseet erityisesti 4–26 päivää kestävässä poissaoloissa ja vastaavasti laskeneet 30–60 kestävässä poissaoloissa. Lisäksi yksittäiset koko vuoden kestävät poissaolot ovat nostaneet yli 180 päivää kestäneiden poissaolojen määrää sivistysosastolla.

Sairauspoissaolojen palkkakustannukset olivat 630.366 euroa (581.690). Palkallisten sairauslomien osuus oli

92 % (92). Kunnassa laaditaan erillinen henkilöstöraportti, jossa tarkastellaan tarkemmin henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja.

Henkilöstön palkitsemiseksi hyvästä tilikauden tuloksesta on varattu tilinpäätökseen 60.000 euroa liikunta- ja kulttuurietuun, joka on tarkoitus jakaa henkilöstölle keväällä 2021.

Henkilöstön kehittämisen painopistealueet 2020

Koronaepidemia vaikutti kunnan henkilöstön toimintaan merkittävästi koko vuoden ajan. Kunnassa käytiin yhteistoimintaneuvottelut koronatilanteen vaikutuksista henkilöstöön. Henkilöstö osallistettiin korvaavien työtehtävien kartoittamiseen, minkä vuoksi lopullinen lomautustarve jäi vähäiseksi. Lomautuspäiviä toteutui 452 päivää ja ne rajautuivat varhaiskasvatuksen tehtäviin. Kaikilla osastoilla mukautettiin palveluja koronarajoitukset huomioiviksi. Opetustyö toteutettiin keväällä etäopetuksena. Koronaepidemia edisti merkittävästi etätöiden tekemistä, digitaalisten työvälineiden hyödyntämistä ja uusien työtapojen käyttöönottoa.

Henkilöstötoiminnoissa painottui ennakoiva henkilöstösuunnittelu, jota tehtiin kaikilla toimialoilla palvelujen järjestämiseen liittyvien muutostarpeiden ja käynnissä olevien investointihankkeiden toteuttamiseksi. Eläköitymistien yhteydessä tarkasteltiin henkilöstörakennetta ja toteutettiin tarvittavia muutoksia ja uudistuksia tehtäväkuviin tarkoituksenmukaisen henkilöstörakenteen ylläpitämiseksi. Kunnassa toteutettiin hallinto- ja toimistopalveluselvitys, käynnistettiin yhteistoimintaneuvottelut yhtenäiskoulujen henkilöstösijoittelusta sekä johtamisen organisoimisesta. Teknisessä toimessa toteutettiin ravintopalveluselvitys ja varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelyjä uudistettiin ja henkilöstösuunnittelua tiivistettiin tulevia osaamis- ja palvelutarpeita ennakoiden.

Esimiestyön ja johtamisosaamisen kehittämistä toteutettiin koronarajoitusten mahdollistamissa puitteissa. Henkilöstön ja esimiesten kehittäjäosaamisen edistämiseksi käynnistettiin tuotekehitystyön erikoisammattitutkintokoulutus. Koulukseen osallistuvien työntekijöiden ja esimiesten opiskelu integroidaan toimialoilla käynnissä olevaan kehittämistoimintaan.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Tunnistamme toimintaympäristön muutokset ja huolehdimme ennakoivasti, että henkilöstömäärä ja tarvittava	Käytössämme on systemaattinen toimintatapa ennakoivan henkilöstösuunnittelun toteuttamiseen.	Toimialakohtainen henkilöstösuunnittelu käynnissä varhaiskasvatuksessa, opetustoimessa sekä teknisellä osastolla. Toteutettu teknisen toimen ravintopalveluselvi-

<p>osaaminen vastaavat toiminnan tarpeita.</p> <p>Johtamis- ja esimiestyömme on tavoitteellista, tuloksellista ja sitä seurataan systemaattisesti.</p>	<p>Käytössämme on johtamistyötä tukeva toimintamalli esimiestyön tavoitteiden toteuttamiselle ja tulosten seurannalle.</p>	<p>tys sekä hallinto- ja toimistopalveluselvitys.</p> <p>Esimiesten osaamiskartoitukset toteutettu sivistysosastolla ja integroitu vuosittaisiin kehityskeskustelukäytäntöihin ja tavoitteiden asettamiseen. Toimintamallin kehittäminen koko kuntaan jatkuu.</p>
--	--	---

1.7 Väestön hyvinvointi ja terveys

Kunnanvaltuusto on 12.12.2016 hyväksynyt laajan hyvinvointikertomuksen valtuustokaudelle 2017–2020. Laaja hyvinvointikertomus on eri hallinnonalojen asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä koottu tiivis asiakirja, joka toimii ennen kaikkea johtamisen työvälineenä, poliittisen päätöksenteon tukena sekä strategiatyön ja toiminnan suunnittelun ja toimeenpanon perustana. Hyvinvointikertomuksen tehtävänä on täsmentää kuntastrategian ja toiminnan ja talouden suunnitelman hyvinvoinnin edistämistä koskevia näkökulmia.

Vuosi 2020 on ollut hyvin poikkeava vuosi. Keväällä alkanut koronapandemia rajoitti liikkumista ja keskinäistä kansa käymistä rajoitettiin poikkeusolojen lainsäädäntöön turvautumalla koko Suomessa. Varhaiskasvatuksen päivähoitopaikat, peruskoulu ja lukio olivat osan aikaan etäopetuksessa ja -ohjauksessa keväällä. Rajoitussuositukset kohdistuivat hyvin voimakkaasti myös ikäihmisiin rajoittaen heidän liikkumistaan ja kansa käymistään ystäviensä ja perheen jäsenien kanssa. Näillä rajoitustoimenpiteillä oli vaikutusta väestön hyvinvointiin, esille tuli niin yksinäisyyteen kuin palveluiden saatavuuteen liittyviä haasteita.

Kontiolahden kunnan laajassa hyvinvointikertomuksessa valtuustokaudelle 2017–2020 painopistealueiksi on valittu seuraavat neljä painopistettä. Painopisteiden kohdalle on kerrottu hyvinvoinnin toteuma vuodelle 2020.

1. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet; Erityinen- ja varhainen tuki.

Varhaiskasvatuksen vanhempia on tuettu perheohjaus-tyyppisellä työskentelyllä. Työ on ollut henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa ja sitä on toteutettu yksilötapaamisina, joko lapsen omalla päiväkodilla tai Karhunpesän tiloissa. Työn tarkoituksena on vanhemmuuden tukeminen ja perheiden voimavarojen vahvistaminen. Työskentely on pohjautunut lasten ja perheiden tarpeisiin vanhempia kuunnellen. Vanhemmille on annettu käytännön vinkkejä arjen tilanteisiin, lapsen kasvatukseen ja ohjaamiseen. Vanhemmille on järjestetty myös vertaistukiryhmä, jossa on yhteisesti keskusteltu lapsen kasvatukseen, arjen haasteisiin ja vanhempien jaksamiseen liittyvistä asioista. Palvelu on järjestetty yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilökunnan, erityisopettajien, lastenneuvolan, perheneuvolan, perhetyön ja muiden perhetyötä tekevien järjestöjen kanssa.

Matalan kynnyksen toiminnan järjestäminen on huomioitu urheiluseurojen toiminta-avustuksen myöntämisperusteissa. Matalan kynnyksen toiminta on huomioitu erikseen myös liikuntatilojen vuorojakoa ohjaavassa asiakirjassa. Urheiluseuroille on kohdennettu vähävaraisten lasten harrastamiseen tarkoitettua määrärahaa. Vapaa-aikapalvelut on järjestänyt maksutonta lasten ja nuorten toimintaa erityisesti loma-aikoina.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021–2025 laadittiin yhdessä Kontiolahden, Joensuun ja Siun soten keskisen alueen kanssa. Suunnitelmaan valittiin mukaan keskeisiä lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä, joiden ympärillä tehtävillä toimilla pyritään hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja ongelmien ehkäisyyn.

2. Nuoret ja nuoret aikuiset; Ennaltaehkäisevä työ.

Yhden koulukuraattorin ja koulupsykologin lisäresurssiostoa Siun sotelta sivistystoimeen jatkettiin vuonna 2020. Tavoitteena on ollut lisätä ko. palveluja siten, että niiden avulla voidaan tukea lasten ja nuorten kehitystä ennaltaehkäisevästi.

Perusopetuksen koulut järjestivät vuoden 2020 aikana runsaasti kerhotoimintaa koululaisille. Kerhotoiminnan ohjaajina toimivat koulujen opetushenkilöstö sekä kolmannen sektorin yhteistyöverkoston toimijat. Toiminta painottui poikkeuksellisesti syyslukukauteen, koska pandemian aiheuttaman poikkeustilanteen takia keväällä ei suunniteltua toimintaa pystytty järjestämään. Koululaisten kerhotoiminta on maksutonta, vapaaehtoisuuteen pohjautuvaa, omassa lähiympäristössä / koululla tapahtuvaa toimintaa. Kerhotoiminnalla mahdollistetaan perusopetusikäisille motivoiva vapaa-ajan toiminta tutussa ympäristössä. Tarkoituksena on osallistaa myös tukea lapsen sosiaalisten vuorovaikutussuhteiden kehittymistä kouluajan ulkopuolella. Kouluilla järjestettävä kerhotoiminta ei vaadi perheiltä erityisjärjestelyitä tai taloudellista panostusta. Syyslukukauden aikana valmistelimme "Suomen harrastamisen mallin" pilottivaiheen erityisavustushakemukseen vaadittavan hankesuunnitelman, jonka pohjalta kehittämisrahaa myönnettiin vuoden 2021 kevätlukukaudelle.

Etsivä nuorisotyö on rakentanut uuden nivelvaiheen valmennusmallin tukemaan yläkoulusta toiselle asteelle siirtymistä. Etsivän nuorisotyön Hyvä päivä -toiminta on pienryhmämuotoisesti ohjannut nuoria elämäntapoihin ja päivärytmiin liittyvissä perusasioissa (uni, ravinto, liikkuminen). Avoin nuorisotyö kouluilla ja nuorisotiloilla sekä nettinuorisotilalla edistää nuorten osallisuutta ja hyvinvointia ennaltaehkäisevästi. Vuonna 2020 toteutettiin nuorille liikkumiskysely osana kunnan liikkumisohjelman rakentamista. Vuoden 2020 aikana on toteutettu nuorten matalan kynnyksen liikkumista edistävää KonaAction-hanketta. Myös yhteistyössä Pohjois-Karjalan Liikunta ry:n kanssa toteutettava Liitton-hanke pyrkii ennaltaehkäisemään nuorten ja nuorten aikuisten syrjäytymistä ja lisäämään osallisuutta.

3. Työkäiset; Työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden kohtaaminen.

Työnhakijoiden ja työnantajien tarpeiden yhteensovittamisen tukemiseksi ja kohtaannon aikaansaamiseksi kunta on vuodesta 2020 alkaen mukana seudun kuntien yhteisessä ESR-työllisyys Hankkeessa, jolla pyritään löytämään ratkaisuja työnhakijoiden työllistymisen esteisiin ja edistämään työnantajan tarpeita vastaavaa työvoiman saatavuutta koko työssäkäyntialueella.

Kunnan työllisyyspalvelut ja elinvoimayhtiö ovat toteuttaneet vuoden aikana aktiivista yrityskontaktointia työvoiman hankinnan edistämiseksi ja yritysten auttamiseksi työllistämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Kunta tukee edelleen yrityksiä ja yhdistyksiä kuntalisän ja toimintatuen avulla, jotta työllistämisen kynnystä ja työtoimintaan ottamista myös taloudellisessa mielessä voitaisiin helpottaa. Kumppanuudet työttömien hyvinvoinnin edistämiseksi esimerkiksi yhdistysten kanssa turvaavat matalan kynnyksen työtoiminnan tai työkokeilujen mahdollisuuksia. Korona-aikana toimintaan osallistuminen on turvattu tarpeen mukaan yksilöille tai ryhmille suunnatuilla etäpalveluilla.

4. Ikäihmiset; Kotona asumisen tukeminen.

Vapaa-aikapalvelut on tuottanut ikäihmisille matalan kynnyksen liikunta- ja kulttuuripalveluja (maksuttomat ikivihreiden liikuntaryhmät, maksuttomat elokuvanäytännöt, näyttelyt ja kulttuuritapahtumat), jotka tukevat kotona asuvien ikäihmisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Vuonna 2020 toteutettiin liikunta- ja kulttuuripalveluja etänä ja ikäihmisille myös parvekejumppina ja -konsertteina.

2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	10 611	11 232
Toimintakulut	-83 773	-83 015
Toimintakate	-73 162	-71 783
Verotulot	54 019	52 704
Valtionosuudet	29 871	24 397
Rahoitustuotot ja -kulut	-90	-144
Korkotuotot	6	13
Muut rahoitustuotot	324	329
Korkokulut	-420	-480
Muut rahoituskulut	0	-7
Vuosikate	10 637	5 174
Poistot ja arvonalentumiset	-4 731	-5 134
Tilikauden tulos	5 906	40
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	80	173
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-4 500	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 486	213

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut %	12,7	13,5
Vuosikate/Poistot, %	225	101
Vuosikate, €/asukas	716	349
Asukasmäärä	14 856	14 821

Toimintatuotot/Toimintakulut % = $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$
Tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katettua palvelutuotannon myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla.

Vuosikate/Poistot % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$
Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja laina lyhennyksiin.

Vuosikate €/asukas

Asukasmääränä käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

2.2 Toiminnan rahoitus

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	11 500	4 695
Vuosikate	10 637	5 174
Tulorahoituksen korjaukset	863	-479
Investointien rahavirta	-8 261	-4 813
Investointimenot	-8 773	-5 394
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	75
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	512	506
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 239	-118
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0	-21
Antolainasaamisten vähennys	0	-21
Lainakannan muutokset	3 852	-78
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	10 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 943	-6 713
Lyhytaikaisten lainojen muutos	795	-3 366
Muut maksuvalmiuden muutokset	719	-190
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-15	-20
Vaihto-omaisuuden muutos	-41	89
Saamisten muutos	-30	362
Korottomien velkojen muutos	805	-622
Rahoituksen rahavirta	4 571	-290
Rahavarojen muutos	7 810	-408
Rahavarat 31.12.	12 415	4 604
Rahavarat 1.1.	4 604	5 012
Rahavarojen muutos	7 810	-408

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	7 259	6 525
Investointien tulorahoitus, %	121,3	97,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,9	1,1
Kassan riittävyys, pv	45	18
Asukasmäärä	14 856	14 821

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta

Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennallinen lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja laskennallisten lainanlyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoma hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys, pv = $365 \text{pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksu tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassa riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksuihin sisältyy toimintakulut, korkokulut, muut rahoituskulut, investointimenot, antolainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys.

2.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA 31.12.

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	81 316	77 300
Aineettomat hyödykkeet	91	190
Muut pitkäaikaiset menot	91	190
Aineelliset hyödykkeet	73 656	69 550
Maa- ja vesialueet	12 337	11 695
Rakennukset	29 891	31 718
Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 884	23 983
Koneet ja kalusto	1 322	1 712
Muut aineelliset hyödykkeet	37	37
Keskeneräiset hankinnat	5 186	406
Sijoitukset	7 569	7 560
Osakkeet ja osuudet	7 525	7 516
Muut lainasaamiset	45	45
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	567	605
Valtion toimeksiannot	410	448
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	157	157
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 760	7 878
Vaihto-omaisuus	154	112
Aineet ja tarvikkeet	154	112
Saamiset	3 192	3 162
Pitkäaikaiset saamiset	458	393
Lainasaamiset	106	90
Muut saamiset	352	303
Lyhytaikaiset saamiset	2 733	2 769
Myyntisaamiset	1 963	2 284
Muut saamiset	770	476
Siirtosaamiset	0	9
Rahoitusarvopaperit	41	41
Muut arvopaperit	41	41
Rahat ja pankkisaamiset	12 374	4 564
VASTAAVAA YHTEENSÄ	97 644	85 783

VASTATTAVAA 31.12.

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	37 752	36 266
Peruspääoma	20 376	20 376
Arvonkorotusrahasto	10	10
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 880	15 667
Tilikauden yli-/alijäämä	1 486	213
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VAR.	6 314	1 894
Poistoero	1 814	1 894
Vapaaehtoiset varaukset	4 500	1 895
PAKOLLISET VARAUKSET	1 350	0
Muut pakolliset varaukset	1 350	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	884	936
Valtion toimeksiannot	411	449
Lahjoitusrahastojen pääomat	449	452
Muut toimeksiantojen pääomat	24	35
VIERAS PÄÄOMA	51 344	46 687
Pitkäaikainen	30 570	27 836
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	30 080	27 271
Lainat julkisyhteisöiltä	490	544
Ostovelat	0	22
Lyhytaikainen	20 774	18 850
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 691	10 390
Lainat julkisyhteisöiltä	54	53
Lainat muilta luotonantajilta	6 359	1 564
Saadut ennakot	555	191
Ostovelat	2 998	3 198
Muut velat	433	606
Siirtovelat	3 684	2 849
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	97 644	85 783
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	45,4	44,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	53,7	52,6
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	17 367	15 880
Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1 169	1 071
Lainakanta 31.12., 1000 €	43 673	39 821
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 940	2 687
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	51 041	48 042
Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	3 436	3 241
Lainasaamiset 31.12.	45	45
Asukasmäärä	14 856	14 821

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat toimintatuotoista, verotuloista ja valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Kertynyt ylijäämä/alijäämä = edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä + tilikauden ylikauden ylijäämä/alijäämä

Kertynyt ylijäämä/alijäämä, €/asukas = (edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä + tilikauden ylikauden ylijäämä/alijäämä) / asukasmäärä

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainakanta, €/asukas = Lainakanta jaettuna asukasmäärällä

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas: lainat ja vuokravastuut jaettuna asukasmäärällä

Lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

2.4 Kokonaistulot ja -menot

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2020

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	10 611	10,0	Toimintakulut	83 773	85,0
Verotulot	54 019	51,1	Korkokulut	420	0,4
Valtionosuudet	29 871	28,3	Muut rahoituskulut	0	0,0
Korkotuotot	6	0,0	+/- Pakollisten varausten muutos	-1 350	-1,4
Muut rahoitustuotot	324	0,3			
Tulorahoituksen korjauserät					
-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			Investoinnit		
luovutusvoitot	-487	-0,5	Investointimenot	8 773	8,9
Investoinnit			Rahoitustoiminta		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			Pitkäaikaisten lainojen vähennys	6 943	7,0
luovutustulot	512	0,5	Kokonaismenot yhteensä	98 558	100,0
Rahoitustoiminta					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	9,5			
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	795	0,8			
Kokonaistulot yhteensä	105 650	100,0			

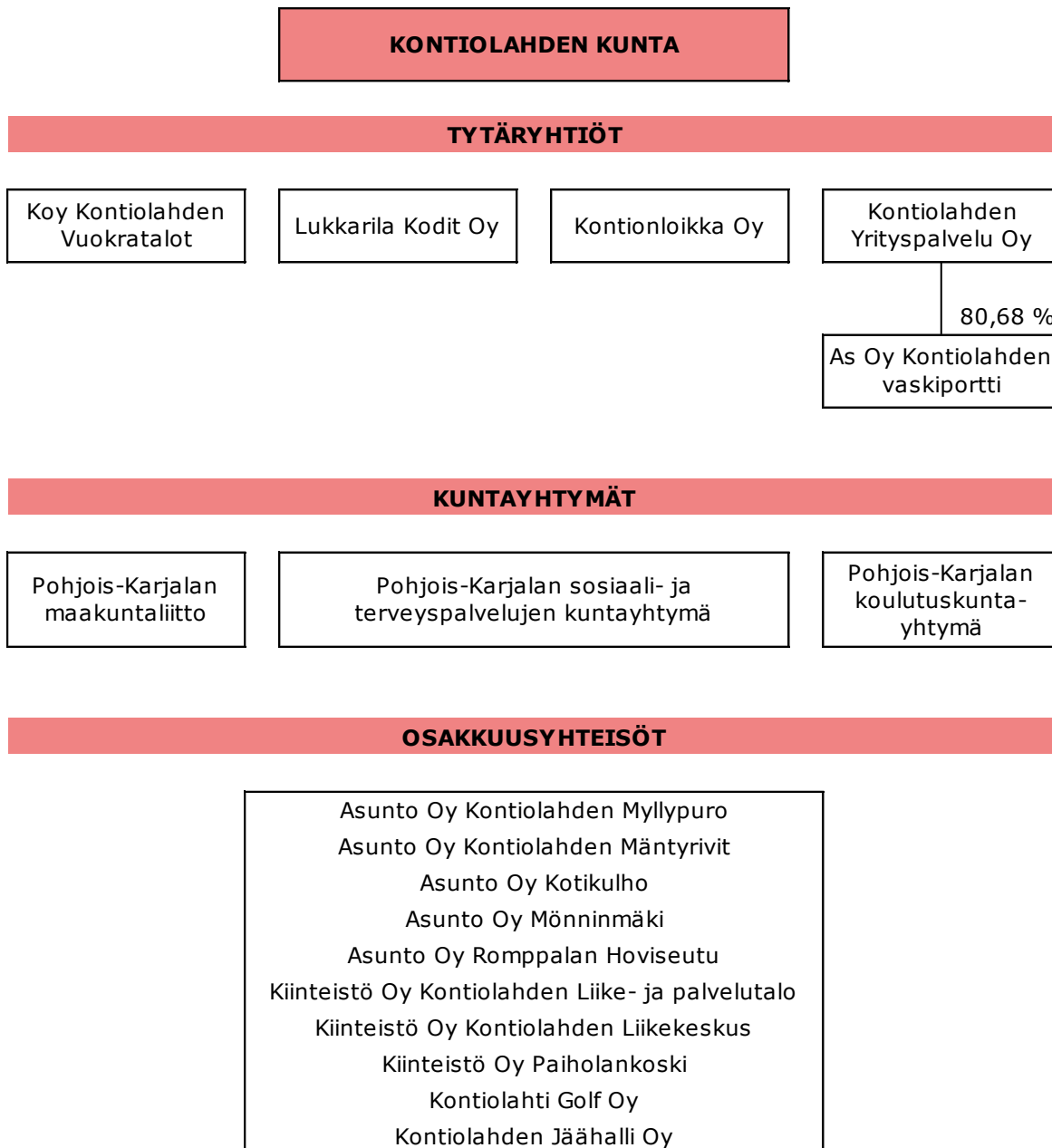

3 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

Kontiolahden kunnalla on neljä tytäryhtiötä. Näistä Kontiolahden Yrityspalvelu Oy omistaa 80,68 prosenttisesti Asunto Oy Kontiolahden Vaskiportin. Lukkarila Kodit Oy:n toiminta on päättynyt ja yhtiö on tilinpäätöstä laadittaessa selvitystilassa.

Kunta on osakkaana kolmessa kuntayhtymässä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuksien suhteessa. Alla esitelty konsernin rakenne 31.12.2020. Kaikki kaaviossa näkyvät konserniyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa. Osakkuusyhteisöjen osalta on yhdistelty konsernin omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

3.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntakonsernia ohjataan konserniohjeilla, jotka käsittävät yleisimmät konserniohjaukseen liittyvät osa alueet. Kontiolahden kunnan konserniohje sekä Hyvä hallinto- ja johtamistapa Kontiolahti –konserniohje päivitettiin kunnanvaltuustossa 11.6.2018. Konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen välinen. Konserniohjeella yhdenmukaistetaan kuntakonsernin menettelytapoja sekä tehostetaan johtamisen edellytyksiä niin, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuus huomioon ottaen. Kuntalain 47 §:ssä on säädetty kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeesta:

”Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Hyvä hallinto- ja johtamistapaohje täydentää konserniohjetta. Hyvän hallinnon ja johtamisen periaatteet varmistavat muun muassa, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus ja asianmukainen sisäinen valvonta sekä riskienhallinta.

Tytäryhtiöiltä pyydetään osavuosiraportoinnin yhteydessä toiminnalliset ja taloudelliset raportit yhtiön tilanteesta ja kehityksestä. Tämän lisäksi yhtiön tilanteesta riippuen, elinvoima- ja omistajaohjausjaostossa on käsitelty ajankohtaisia asioita.

Konserniyhteisöjen hallintoelimissä luottamushenkilöillä ja virkajohdolla on keskeinen edustus. Konsernissa on käytössä konsernitili ja sen sisällä yhteisöillä on sovitut limiittirajat, joiden puitteissa ne voivat käyttää tilapäisesti omien varojen lisäksi konsernin varoja.

3.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

3.3.1 Kontiolahden Yrityspalvelu Oy

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n ensisijaisena tehtävänä on palvella alueella toimivia yrityksiä ja alueelle sijoittuvia uusia yrityksiä tarjoamalla yritysten tarpeisiin räätälöityjä toimitiloja yritysten käyttöön. Yrityspalvelu omistaa ja hallinnoi Kontiolahden alueella toimitiloja ja vuokraa niitä yritysten käyttöön. Yhtiöllä on nykyisin omistuksessaan noin 32 200 m² teollisuustiloja, jotka sijaitsevat pääosin Vaskelan, Uuron ja Jaaman yritysalueilla. Suurin yksittäinen Yrityspalvelun omistuksessa oleva kiinteistö sijaitsee Lehmossa Lammintiellä. Lisäksi Yrityspalvelulla on hallinnassa 23 asuinhuoneistoa, joista 10 kpl Asunto Oy Kontiolahden Vaskiportissa.

Yrityspalvelujen toiminnalliset tavoitteet

- toimitilat ovat tarkoituksenmukaiset
- tilikauden tulos on positiivinen
- lainakanta alenee

Yhtiön raportoima toteuma vuonna 2020:

Yrityspalvelujen toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet vuonna 2020.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy on onnistunut raportointiaikana vuokraamaan yritystilat yhtä Vaskelan yritysalueen 100 m² pienteollisuustilaa lukuun ottamatta kokonaan. Teollisuustilojen käyttöaste on vuoden lopussa 98,25 % ja asuinhuoneistojen käyttöaste 99,55 %.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n vuokralaisten koronapandemian vuoksi kohtaamat haasteet näkyvät taloudessa vuonna 2020. Vuoden 2020 aikana myytiin yhteensä 4 erillistä teollisuustilaa Vaskelan ja Jaaman yritysalueilla, joiden yhteenlaskettu laajuus oli 20 % kaikista yritys kiinteistöistä. Teollisuustilojen myynti ja enakoitua pienempinä toteutuneet vuokranhuojennukset nostivat tilinpäätöksen positiiviseksi.

Liikevaihto joulukuun lopun tilanteessa on yhteensä 3 037 245,72 euroa ja tulos 211 875,73 euroa. Lainakantaa on pystytty lyhentämään suunnitelman mukaisesti.

	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Kiinteistön tuotot yhteensä	2 765	2 900	3 037	137
Tilikauden tulos	-15	125	212	87
Lainakanta	18 975	17 600	17 600	-

Tytäryhtiöiden yhteiset tavoitteet

- asettavat toimintansa tavoitteet kasvustrategian toimintaympäristöjen näkökulmasta ja tukevat toiminnallaan kasvustrategian toteuttamista
- kehittävät riskienhallintaa sekä raportoivat riskienhallinnasta ja -arviointista elinvoima- ja omistaja-ohjausjaostolle konsernin raportointiaikataulun mukaisesti
- toimivat 11.6.2018 hyväksytyn konserniohjeen mukaisesti

Toteuma:

- Kasvustrategia on huomioitu Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n tavoitteissa.
- Vuoden 2020 painopisteenä olevat sopimusriskit ovat työn alla.
- Kontiolahden Yrityspalvelu Oy toimii 11.6.2018 hyväksytyn konserniohjeen mukaisesti.

3.3.2 Kontionloikka Oy

Kontionloikka Oy on Kontiolahden kunnan omistama kehittämissyhtiö. Kontionloikka palvelee alueen yrityksiä kaikissa yritystoiminnan vaiheissa. Yhtiö vastaa myös alueen matkailun kehittämisestä ja alueen kehittämiseen liittyvien hankkeiden toteuttamisesta sekä yrityksiin kohdentuvien kehittämishankkeiden hallinnoinnista.

Kontionloikan toiminnalliset tavoitteet

- toteuttaa palvelusopimuksen mukaiset tehtävät
- parantaa Kontiolahden kunnan alueella olevien yritysten toimintaedellytyksiä
- edistää Kontiolahden matkailua

Yhtiön raportoima toteuma vuonna 2020:

Kontionloikka Oy:n toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet vuonna 2020.

Kontionloikka Oy on onnistunut palvelemaan alueen yrityksiä kattavasti. Joulukuun loppuun mennessä Kontionloikka Oy on kirjannut yhteensä 866 asiakastapahtumaa. Suurin osa (48,9 %) tapahtumista liittyy koronahäiriöasioihin, sekä kehittämiseen ja muutostilannesparraukseen (12,2 %). Seuraavaksi eniten tapahtumia on ollut kehittämiskartoituksessa (10,4 %). Rahoitusta koskevissa neuvontatapahtumissa osuus on ollut 8,2 %, sekä toimitiloja ja yritystontteja koskevissa neuvontatapahtumissa 8,5 %. Kumulatiivisesti vuoden alusta yritysrahoitusta on haettu 54 eri yritykselle reilut 2 miljoonaa euroa.

Koronahäiriötilanteeseen liittyviä neuvontatapahtumia on toteutettu vuoden alusta yhteensä 424 kpl. Yksinyrittäjätuen hakemusten vastaanotto ja lausuntojen antaminen, sekä raportoiminen kunnalle oli Kontionloikka Oy:n vastuulla. Hakuajan loppuun mennessä Kontionloikka Oy käsitteli yksinyrittäjätuen hakemuksia 141 kpl. Näistä myönteisen päätöksen on saanut 94 yritystä.

Kontionloikka Oy:n hallinnoimien hankkeiden kokonaisbudjetti vuonna 2020 oli noin miljoona euroa. Hankkeiden toteutus jakaantuu useammalle vuodelle vuoteen 2022 saakka.

Kontionloikka Oy:n liikevaihto vuonna 2020 oli 199 364,82 euroa ja tilikauden tulos 12 884,93 euroa. Poikkeama talousarvion ja tilinpäätöksen välillä on seurausta muuttuneesta kirjaustavasta. Muut liiketoiminnan tuotot eli hanketoiminta vuonna 2020 on yhteensä 336 195,78 euroa. Mikäli liikevaihtoon olisi sisällytetty hanketoiminta, olisi liikevaihto kokonaisuudessaan 535 560,60 ja poikkeama 196 560,60 euroa.

	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Liikevaihto	201	339	199	140
Tilikauden tulos	2	0	12	12

Tytäryhtiöiden yhteiset tavoitteet

- asettavat toimintansa tavoitteet kasvustrategian toimintaympäristöjen näkökulmasta ja tukevat toiminnallaan kasvustrategian toteuttamista
- kehittävät riskienhallintaa sekä raportoivat riskienhallinnasta ja -arvioinnista elinvoima- ja omistaja-ohjausjaostolle konsernin raportointiaikataulun mukaisesti
- toimivat 11.6.2018 hyväksytyyn konserniohjeen mukaisesti

Toteuma:

- Kasvustrategia on huomioitu Kontionloikka Oy:n toiminnallisissa tavoitteissa elinvoiman edistämiseksi Kontiolahden kunnan alueella.
- Vuonna 2020 riskienhallinnassa painopisteenä ovat olleet henkilö- ja sopimusriskit.
- Kontionloikka Oy toimii 11.6.2018 hyväksytyyn konserniohjeen mukaisesti.

3.3.3 Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratat

Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokrataloilla on omistuksessaan 295 vuokra-asuntoa. Asunnot sijaitsevat pääosin kirkonkylällä, Lehmossa ja yksittäisiä kohteita on myös muualla kunnan alueella. Vuokratalojen toiminta-ajatuksena on pitää omistamiensa asuntojen kunto hyvänä, käyttöaste tehokkaana ja vuokrataso kohtuullisena.

Vuokratalojen toiminnalliset tavoitteet

- strateginen suunnitelma tulevaisuuden asuntotuotannolle
- vuokrattavat asunnot ovat hyvässä kunnossa
- tilikauden tulos on positiivinen
- lainakanta alenee

Yhtiön raportoima toteuma vuonna 2020:

- Strategiset suunnitelmat tulevaisuuden asuntotuotannolle on aloitettu kartoittaa ja ne pitää kartoittaa nykyhetkeen sopivaksi. Jos tulevaisuudessa ollaan rakentamassa, niin puukerrostalo olisi nähtävästi seuraava kohde ja rakennuspaikka Lehmo. Kartoitus jatkuu ja näyttäisi siltä, että jos ei korona enää pahemmaksi muuttuisi niin tontin kartoitus pitää aloittaa tulevana vuonna.
- Vuokrattavat asunnot ovat suurimmalta osaltaan hyvässä kunnossa, loppuvuodesta jouduttiin panostamaan remontteihin. Korjausvelkaa supistaaksemme on tehtävä remontteja. Vuonna 2020 on tehty vuosikorjauksia 261 t€:lla.
- Tilikauden tulos on positiivinen TOT 2020 208 t€.
- Lainakanta alenee. Kokonaislainakanta alentunut vuonna 2020 661 t€.

	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Liikevaihto	2 030	2 100	2 032	-68
Tilikauden tulos	152	20	208	188
Lainakanta	8 656	7 980	7 995	15

Tytäryhtiöiden yhteiset tavoitteet

- asettavat toimintansa tavoitteet kasvustrategian toimintaympäristöjen näkökulmasta ja tukevat toiminnallaan kasvustrategian toteuttamista
- kehittävät riskienhallintaa sekä raportoivat riskienhallinnasta ja -arvioinnista elinvoima- ja omistaja-ohjausjaostolle konsernin raportointiaikataulun mukaisesti
- toimivat 11.6.2018 hyväksytyyn konserniohjeen mukaisesti

Toteuma:

- uudistuotantoa ollaan suunnittelemassa kysytyimmälle asuinalueelle ja pidämme asunnot hyvä kunnossina, että saadaan asumisprosentti pysymään samana tai jopa kasvamaan.
- asukas prosentti 2020: 98
- kehitetään ja lisätään valvontaa asuntojen kunnossapidämiseksi sekä reagoidaan tulevaisuudessa nopeammin vuokrasaatavien hallintaan. Vuonna 2020 luottotappiot olivat 50 138 € (vuonna 2019 69 543 €). Korona aika on vaikuttanut meillä niin, että on tullut maksusuunnitelma pyyntöjä lisää, mutta toisaalta olemme saaneet asukkaita paremmin asukkaiksi kuin ennen.

3.3.4 Lukkarila Kodit Oy

Lukkarila Kodit Oy:n varsinainen toiminta päättyi vuoden 2019 loppuun ja vuoden 2020 aikana yhtiö päätettiin purkaa selvitysmenettelyn kautta. Tilinpäätöstä laadittaessa yhtiötä ei ole vielä purettu.

3.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konserniyhtiöiden taloustilanne on kokonaisuudessaan kohtuullinen. Yhtiöt eivät ole tehneet merkittäviä investointeja ja lainakanta on lähtenyt alenemaan. Tulevina vuosina konsernin lainakannan kasvupaine muodostuu lähinnä emon investointitarpeista. Kunnan investoinnit kohdentuvat erityisesti uusien alueiden kunta-tekniikkaan sekä koulu- ja päiväkotikiinteistöihin. Konsernin tulevaan kehitykseen vaikuttaa myös Siun soten taloudellinen onnistuminen ja suunnitteilla oleva sosiaali- ja terveysuudistus vuoden 2023 alusta. Lukkarila Kodit Oy:n on päätetty purkaa yhtiön selvitysmenettelyn kautta. Yhtiön purkamisella ei ole olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

Konsernin osalta yhtiöiden toiminnan ja talouden kehittymistä on käsitelty osavuosisraporttien yhteydessä. Tämän lisäksi yhtiöt ovat raportoineet sisäisestä valvonnastaan ja riskienhallinnastaan elinvoima- ja omistajaohjausjaostolle.

3.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kontiolahden kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen. Ohjeen tarkoitus on määrittellä ne periaatteet ja menettelytavat, joita sovelletaan Kontiolahti-konsernissa sekä varmistaa konsernitilinpäätöksen tekemisen edellytykset.

Kunnanvaltuusto päättää konsernin omistajapolitiikasta, määrittää kuntakonsernin keskeiset tavoitteet, päättää konserniyhteisöjen perustamisesta ja lopettamisesta ja antaa konserniohjeen. Kunnanhallitus ohjaa konsernin toimintaa valtuuston päätösten ja sen asettamien tavoitteiden mukaisesti ja antaa siitä tarvittaessa ohjeita ja määräyksiä. Yhteisöjen hallitusten jäsenet valitaan näiden yhtiökokouksissa. Kunnanhallitus on säännöllisesti saanut selvityksen kuntayhtymien luottamushenkilöiltä keskeisistä asioista. Kuntayhtymien luottamushenkilöedustajille on tarvittaessa annettu saatteita.

Elinvoima- ja omistajaohjausjaoston tehtävänä on erityisesti seurata tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä. Kunnanjohtaja vastaa yleisellä tasolla konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvoo osaltaan valtuuston ja hallituksen ohjeiden ja määräysten toteuttamista. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua hallitusten kokouksiin. Omistajaohjaus on painottunut ennakoivaan toimintaan. Kunnanjohtaja raportoi kunnanhallitusta / elinvoima- ja omistajaohjausjaostoa havaitsemistaan asioista.

Kontiolahden kunnanvaltuuston hyväksymällä ”Hyvä hallinto- ja johtamistapa Kontiolahti – konsernissa” ohjeella täydennetään muun muassa kuntalakiin ja osakeyhtiölakiin perustuvia menettelytapoja sekä konserniohjetta. Ohjeella yhtenäistetään konserniohjauksen kannalta konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja varmistetaan, että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisu- turvaten.

Toimielinten, viranhaltijoiden ja tytäryhteisöjen edustajien on otettava toiminnassaan huomioon sekä edustamansa yhteisön että koko konsernin etu. Ristiriitatilanteissa konsernin etu on ratkaiseva.

Tytäryhtiöiden toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta ja analysointi toteutetaan kunnan talousarvion, osavuosisraporttien ja toimintakertomuksen yhteydessä. Tytäryhtiöille valtuusto asettaa taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Elinvoima- ja omistajaohjausjaosto on käsitellyt Kontiolahden kunnan tytäryhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportoinnit vuodelta 2020. Raportoinnin perusteella tytäryhtiöt ovat tiedostaneet toimintaansa liittyvät riskit ja ovat varautuneet niiden hoitamiseen asiaan kuuluvin toimenpitein. Elinvoima- ja omistajaohjausjaostolla ei ole huomautettavaa tytäryhtiöiden riskien hallintaan liittyvissä asioissa.

Tytäryhteisöt (1000 €)	Liikevaihto 2020	Tilikauden voitto	Taseen loppusumma	Lainakanta
Kontiolahden Yrityspalvelu Oy	3 037	212	20 408	17 600
Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot	2 032	208	11 631	7 995
Kontionloikka Oy	199	13	201	0
Lukkarila Kodit Oy	0	-118	467	0

3.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

3.6.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	53 548	53 386
Toimintakulut	-125 470	-124 254
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	-12	17
TOIMINTAKATE	-71 934	-70 851
Verotulot	54 019	52 704
Valtionosuudet	31 635	26 053
Rahoitustuotot ja -kulut	-442	-451
Korkotuotot	54	43
Muut rahoitustuotot	280	312
Korkokulut	-733	-799
Muut rahoituskulut	-43	-8
Vuosikate	13 279	7 455
Poistot ja arvonalentumiset	-7 077	-7 685
Suunnitelman muk. poistot	-7 077	-7 685
Tilikauden tulos	6 202	-230
Tilinpäätössiirrot	5	169
Tilikauden verot	-56	-8
Laskennalliset verot	-12	9
Vähemmistöosuudet	2	-6
Tilikauden ylijäämä	6 141	-66
TULOSLASKELMA TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	42,7	43,0
Vuosikate/Poistot, %	188	97
Vuosikate, €/asukas	894	503
Asukasmäärä	14 856	14 821

3.6.2 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	13 279	7 455
Tilikauden verot	-56	-8
Tulorahoituksen korjaukset	775	-706
	13 998	6 740
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 275	-11 777
Rahoitusosuudet investointimenoihin	26	78
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	5 777	558
	-4 473	-11 142
Toiminnan ja investointien rahavirta	9 525	-4 402
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	3	-65
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 467	12 807
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 932	-8 879
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 739	-1 212
	-205	2 716
Oman pääoman muutokset	139	-74
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-14	-40
Vaihto-omaisuuden muutos	-174	85
Saamisten muutos	-1 261	178
Korottomien velkojen muutos	-251	276
	-1 700	499
Rahoituksen rahavirta	-1 763	3 076
Rahavarojen muutos	7 762	-1 326
Kassavarat 31.12.	15 653	7 891
Kassavarat 1.1.	7 891	9 216
	7 762	-1 326
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	-12 218	-20 080
Investointien tulorahoitus, %	129,6	63,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,4	0,8
Kassan riittävyys, pv	39	20
Asukasmäärä	14 856	14 821

3.6.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut

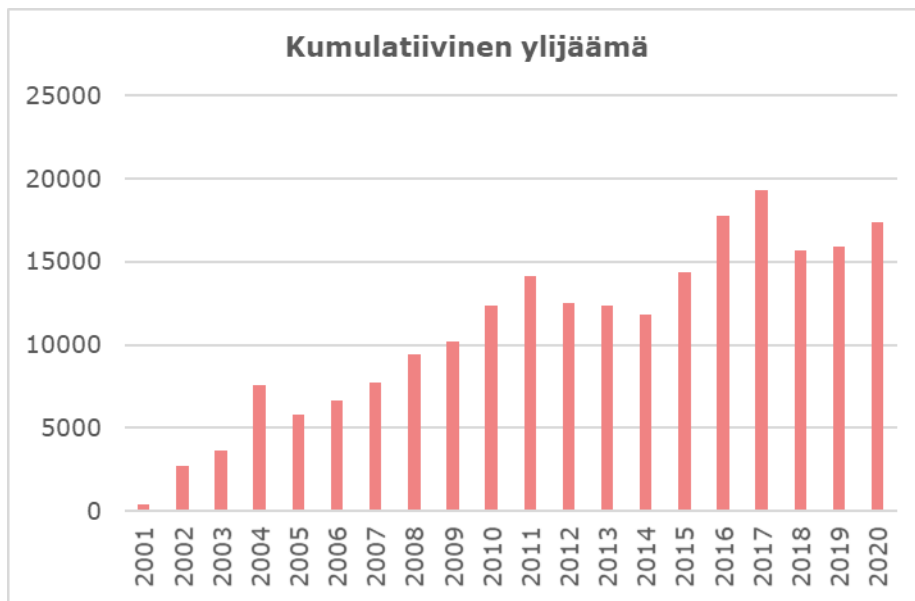
VASTAAVAA 31.12.			VASTATTAVAA 31.12.		
	2020	2019		2020	2019
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	115 138	117 178	OMA PÄÄOMA	49 582	43 237
Aineettomat hyödykkeet	578	673	Peruspääoma	20 376	20 376
Aineettomat oikeudet	462	446	Säätiöiden ja yhd.peruspääoma	3	3
Muut pitkävaikutteiset menot	115	228	Arvonkorotusrahasasto	764	131
			Muut omat rahastot	572	1 231
Aineelliset hyödykkeet	111 306	113 241	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	21 728	21 562
Maa- ja vesialueet	12 673	12 062	Tilikauden yli-/alijäämä	6 141	-66
Rakennukset	64 650	70 799	VÄHEMMISTÖOSUUDET	171	173
Kiinteät rakenteet ja laitteet	25 105	24 178	PAKOLLISET VARAUKSET	1 702	470
Koneet ja kalusto	3 025	2 831	Eläkevaraukset	7	8
Muut aineelliset hyödykkeet	95	166	Muut pakolliset varaukset	1 695	463
Ennakkomaks.,keskener.hankinnat	5 759	3 206			
Sijoitukset	3 253	3 263	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 019	1 294
Osakkeet ja osuudet	856	846	Valtion toimeksiannot	537	798
Osakkuusyhteisöosakkeet	2 232	2 249	Lahjoitusrahastojen pääomat	456	458
Muut lainasaamiset	22	20	Muut toimeksiantojen pääomat	27	38
Muut saamiset	143	148			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	615	875	VIERAS PÄÄOMA	86 409	86 852
Valtion toimeksiannot	455	716	Pitkäaikainen	61 300	59 001
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	157	157	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	60 857	57 781
Muut toimeksiantojen varat	3	3	Lainat julkisyhteisöiltä	443	498
			Saadut ennakot	0	700
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 131	13 974	Ostovelat	0	22
Vaihto-omaisuus	471	297	Lyhytaikainen	25 109	27 851
Aineet ja tarvikkeet	471	297	Joukkovelkakirjalainat	1 054	791
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 051	12 541
Saamiset	7 008	5 786	Lainat julkisyhteisöiltä	54	53
Pitkäaikaiset saamiset	487	1 140	Saadut ennakot	611	205
Myyntisaamiset	4	379	Ostovelat	5 027	5 548
Lainasaamiset	106	90	Muut velat	1 459	1 915
Muut saamiset	378	671	Siirtovelat	7 784	6 743
Lyhytaikaiset saamiset	6 520	4 646	Laskennalliset verovelat	68	56
Myyntisaamiset	3 014	2 808	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	138 883	132 027
Lainasaamiset	0	1	Omavaraisuusaste	36,0	33,1
Muut saamiset	1 669	801	Suhteellinen velkaantuneisuus	61,6	65,0
Siirtosaamiset	1 837	1 037	Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	27 868	21 497
Rahoitusarvopaperit	645	541	Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1 876	1 450
Osakkeet ja osuudet	19	19	Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	71 459	71 664
Sijoitukset rahamarkkinainstrument.	577	437	Konsernin lainakanta, €/asukas	4 810	4 835
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1	38	Konsernin lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	81 915	81 854
Muut arvopaperit	47	47	Konsernin lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	5 514	5 523
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	22	20
Rahat ja pankkisaamiset	15 008	7 350	Konsernin henkilöstömäärä	642	620
			Kunnan asukasmäärä	14 856	14 821
VASTAAVAA YHTEENSÄ	138 883	132 027			

4 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA-VOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunnanhallitus esittää tilikauden 2020 tuloksen 5.905.956,95 käsittelyä seuraavasti:

1. investointivaroja muodostetaan seuraavasti:
  - Kirkonkylän yhtenäiskoulun rakentaminen 3.500.000 euroa
  - Lehmon uuden päiväkodin rakentaminen 1.000.000 euroa
2. poistoeroa vähennetään suunnitelman mukaan 80.489,69 euroa
3. tilikauden ylijäämä 1.486.446,64 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

Tilinpäätöshetken mukainen kumulatiivinen ylijäämä on siten 31.12.2020 suuruudeltaan 17.366.547 euroa.

Kunnanhallitus asetti taloutta ohjaava tasapainotavoitteet ja tavoitetasot ohjaavat taloussuunnittelua ja niiden toteutumista seurataan tilinpäätösten yhteydessä.

Taloutta ohjaavat tasapainotavoitteet ovat:

1. kunnan ja konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde tulee olla > 100 prosenttia
  - kunta 225 % > tavoite toteutui
  - konserni 188 % > tavoite toteutui
2. kunnan tuloveroprosentti on maksimissaan 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
  - kunta 20,5 ja koko maa 19,97 > tavoite toteutui
3. asukasta kohden laskettu kunnan sekä konsernitilinpäätöksen lainojen määrä voi ylittää kaikkien kuntien sekä konsernitilinpäätöksen lainojen keskimääräisen määrän maksimissaan 25 prosentilla
  - kunta 2.940 €/asukas > toteutui, koko maa 3.342 €/asukas (TP 2019)
  - konserni 4.810 €/asukas > toteutui, koko maa 7.048 €/asukas (TP 2019)
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on > 1,0.
  - konserni 1,4 > tavoite toteutui

5 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

5.1 KUNNANHALLITUS

5.1.1 Keskushallinto

Tilivelvollinen: talusjohtaja Heidi Aho

Toiminta-ajatus

Tavoitteenamme on jatkaa positiivista kasvua, jolloin kunnan asukas- ja työpaikkamäärä, verotulot sekä kuntalaisten hyvinvointi ja onnellisuus lisääntyvät. Tavoitteen toteutumiseksi tehtävänämme on kehittää kunnan palveluja yhdessä muiden osastojen kanssa ja tuottaa hallinto-, talous- ja henkilöstötukipalvelut. Keskushallinnon tehtäviin kuuluu myös työllisyyspalvelut.

Keskeiset muutokset

Keskushallinnossa huolehdittiin toimielinten valmistelu-, sihteeri-, päätöksenteko- ja täytäntöönpanotehtävistä. Koronapandemian myötä toimielimet ovat järjestäneet kokouksiaan tarvittaessa etäkokousjärjestelmiä hyödyntäen. Uusi asianhallintajärjestelmä Dynasty 10 otettiin käyttöön loppuvuodesta. Asianhallintajärjestelmän käyttöönoton myötä on viranhaltijoiden sähköisen allekirjoitus mahdollistumassa. Samoin laaja-alaisempaa sähköisen allekirjoituksen mahdollisuutta on selvitetty. Tavoite näiden käyttöönotolle kohdentuu alkuvuodelle 2021.

Henkilöstöpalveluissa toteutettiin henkilöstöasioiden koordinoitua, ohjausta ja neuvontaa palvelussuhdeasioissa, henkilöstön rekrytoinnissa, sekä työsuojelu-, työkyky- ja yhteistoiminta-asioissa. Henkilöstön ja työyhteisöjen edellytyksiä toteuttaa strategian mukaista rohkeaa kokeilukulttuuria ja palveluasennetta tuettiin muun muassa käynnistämällä työntekijöille ja esimiehille suunnattu kehittäjäyhteisökoulutus, toteuttamalla ryhmä- ja pikapalkitsemissa, sekä viestimällä aktiivisesti työyhteisöjen toiminnasta.

Kunnassa käytiin keväällä yhteistoimintaneuvottelut koronatilanteen vaikutuksista henkilöstöön. Henkilöstö osallistettiin korvaavien työtehtävien kartoittamiseen ja niihin sijoittumiseen omien työtehtävien vähentyessä. Koronatilanteen vuoksi kuntaan työllistettiin nuoria kesäajalla vain rajatusti ja kesätyöllistämistä painotettiin muille työnantajille tarjottavana työllistämistukena esimerkiksi kausityöntekijöiden saatavuuden tukemiseksi. Kaikilla osastoilla mukautettiin palveluja rajoitukset huomioiviksi ja tarjottiin tukea myös uusissa palvelutarpeissa, joita koronatilanteen vuoksi kuntalaisille tai sidosryhmille nousi. Opetustyö toteutettiin keväällä etäopetuksena. Etätyösuositus ja muut koronatilannetta koskevat rajoitukset vaikuttivat koko vuoden ajan henkilöstön työskentelyyn eri toiminnoissa.

Työllisyyspalveluissa toteutettiin työnhakijoiden kontaktointia, palvelutarpeen arviointia, sekä työhönvalmennusta mukautetusti lähi- ja etäpalveluina koronatilanteen huomioon ottaen. Vuoden 2020 alusta käynnistyi Kontiolahden, Liperin ja Polvijärven ja Outokummun yhteinen ESR-työllisyysshanke vuosille 2020-2022. Samalla aloitettiin aktiivinen valmistelu Joensuun seudun työllisyyden kuntakokeilun käynnistämiseksi vuosille 2021-2023.

Koronavirustilanne vaikeutti merkittävästi työllisyyden tavoitteiden toteutumista. Toisessa osavuosisraportissa muutettiin työllisyyden toiminnallisia tavoitteita. Vuoden 2020 työllisyydenhoidon tavoitteista työttömyysasteen toteutuma oli keskimäärin 11,5 % ja jäi alle muutetun tavoitteen. Alkuperäinen tavoite oli < 9. Työttömien aktivointiasteessa saavutettiin muutettu tavoite, mutta alkuperäinen tavoite oli > 35 %. Palkkaamalla työllistettiin kuntaan vuoden aikana yhteensä 54 eri henkilöä. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli keskimäärin 47 asiakasta kuukausittain. Yritysten ja yhdistysten työllistämistä tuettiin kunnan maksamalla toimintatuella ja kuntalisällä.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden toteutuma oli 1.071.681 € ja ylittyi hieman muutetusta tavoitteesta. Alkuperäinen tavoite oli < 810.000 euroa. Nousu edelliseen vuoteen nähden oli 27 %. Työmarkkinatuen saajia oli kuukausittain keskimäärin 13 % enemmän edelliseen vuoteen nähden.

Keskushallinto alitti talousarvion 37.000 eurolla. Talousarvioon nähden suurimmat poikkeukset olivat palkkatuettujen palkoissa ja tuissa sekä työmarkkinatuen kuntaosuudessa. Koronapandemian vuoksi palkkatuella työllistettyjä oli merkittävästi vähemmän kuin normaalisti. Vastaavasti toimintatuotoissa tuet eivät toteutuneet arvioidulla tavalla. Palvelujen ostoissa säästöä toteutui lähinnä matkustus-, koulutus- ja majoituspalveluista.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Luomme hyvinvointisuunnittelun toimintamallin.	Hyvinvointisuunnittelu on osa talouden ja toiminnan suunnittelua.	Vuoden 2019 tilinpäätöksessä oli mukana oma osana hyvinvointikertomus ja vuoden 2021 talousarviossa oli taas hyvinvointisuunnitelma. Erillisistä hyvinvoinnin raportoinneista on luovuttu vuoden 2020 aikana, joten hyvinvoinninsuunnittelun toimintamallin luonnin tavoite on täyttynyt.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kannustamme kuntalaisia osallistumaan ja vaikuttamaan yhteisiin asioihin järjestämällä erilaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia.	Käytämme uudenlaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, kokeiltu vähintään kolmea erilaista vaikuttamistapaa.	Poikkeuksellinen vuosi on edellyttänyt uudenlaisia toimintatapoja palvelujen toteuttamiseksi ja samalla myös vaikuttamisen muodot ovat olleet jatkuvampaa vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Ennaltaehkäisemme ja vähennämme nuoriso- ja pitkäaikaisyöttömyyttä vaikuttavalla palvelutarvearviointilla, palveluohjauksella ja työhönvalmennuksella	Työttömyysaste < 13 (OVR 2/20)	11,5 %
	Aktivointiaste > 25 % (OVR 2/20)	27,8 %
	Työmarkkinatuen kuntaosuus < 1.050.000 (OVR 2/20)	1.071.681 €

	Alkuperäinen	Talousarvio-	Muutettu	Toteuma	Poikkeama
100 Keskushallinto	TA 2020	muutokset	TA 2020	2020	
Toimintatuotot	2 112	0	2 112	1 646	-467
Toimintakulut	-4 770	0	-4 770	-4 267	503
Toimintakate	-2 658	0	-2 658	-2 621	37

5.1.2 Elinvoiman edistäminen

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja Jere Penttilä

Toiminta-ajatus

Kunnan keskeisenä tehtävänä on kunnan sekä yritysten elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Elinvoima ja hyvinvointi liittyvät tiiviisti toisiinsa. Elinvoiman edistäminen nähdään tässä yhteydessä vetovoimaisen yritys ympäristön rakentamisena, yritysten kasvun ja kehittymisen edistämisenä, aktiivisena viestintänä ja strategisena maankäytön suunnitteluna. Kunta haluaa kasvua, olla rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö ja että kunnassa ja kuntaorganisaatiossa on loistavin asenne.

Keskeiset muutokset

Kontiolahden kunta järjestää yritysneuvonta- ja kehittämispalvelut tytäryhtiö Kontionloikka Oy:n kautta. Kunnan elinvoimaresursseihin kuuluu kunnanjohtaja, viestintäsuunnittelija sekä kaksi tytäryhtiötä: Kontiolahden Yrityspalvelu Oy ja Kontionloikka Oy. Yhtiöiden keskeisin tehtävä on yritysten kasvun ja kehittämisen mahdollistaminen.

Molemmilla yhtiöillä on sama toimitusjohtaja ja hallitus. Kontionloikka Oy:n resurssina on yritysvalmentaja, jonka tehtävänä on auttaa yrityksiä kasvamaan ja menestymään sekä toimistoassistentti, joka avustaa toimistotehtävien lisäksi myös viestinnässä. Kunta on tehnyt Kontionloikka Oy:n kanssa palvelusopimuksen yritysneuvonnasta ja yrityskehittämisestä. Sopimuksen arvo on 180.000 euroa.

Kunnan ja Kontiolahden Yrittäjien muodostama elinvoimaryhmä, jossa on yrittäjäjärjestön edustus, on toiminut paikallisena alueen elinvoiman edistäjänä.

Kontiolahden kunta on tehnyt tiivistä yhteistyötä elinkeinojen kehittämisessä Joensuun seudulla. Kunta ja Business Joensuu ovat sopineet, että Kontiolahti on mukana Joensuun seudun elinkeinohankkeissa 8 € /asukas vuodet 2019-2021. Kunta edistää ja mahdollistaa työpaikkaomavaraisuuden kasvattamista. Tärkeä elinvoimahanke on Arctic Blue Resort Kontiolahden investointien käynnistäminen Kontiorantaan. Kontionloikka Oy:n hallinnoiman hankkeen avulla alueelle on laadittu mm. yleissuunnitelma, alustava energiaselvitys, vastuullisuus käsikirja ja laadittu esisopimuksia kiinnostuneiden toimijoiden kanssa. Alueelle tavoitellaan uusia työpaikkoja kestävän matkailu- ja majoitustoiminnan sekä monipuolisen yritystoiminnan avulla.

Vuoden 2020 aikana valtion kohdentama yksinyrittäjien koronatuen myöntäminen organisoitiin yhteistyössä kunnan ja Kontionloikka Oy:n toimesta. Hakemuksia oli yhteensä 141 kpl ja myönteisen päätöksen sai 94 yritystä.

Kunnan viestintää ja markkinointia on kehitetty edelleen. Tavoitteena on houkutellessa Kontiolahdelle uusia asukkaita, yrityksiä ja työpaikkoja. Viestinnässä vahvistimme kunnan strategian mukaista loistavinta asennetta ja toimimme esille kunnassa tehtävää hyvää työtä. Covid-pandemia vaikutti myös viestinnän painotuksiin vuonna 2020.

Elinvoiman tehtäväalue alitti talousarvion 116.000 eurolla. Merkittävin alitus aiheutui siitä, että kunnan Leader maksuosuus ei toteutunut. Lisäksi toimintakulut eivät toteutuneet suunnitellusti, koska koronan vuoksi jouduttiin perumaan tapahtumia yms.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tuemme nuorten ja lasten valmiuksia työelämään ja yrittäjyyteen yrittäjyyspolun avulla. Yrittäjyyspolku toteutetaan yhteistyössä yritysten, varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa.	Yhteiset tapahtumat lisäävät yhteistyötä koulujen ja yritysten välillä. Nuorten työelämä tietous ja yrittäjyystaidot vahvistuvat.	Alkuvuodesta yhteistyössä koulujen ja UEF:in kanssa järjestettiin ysiens yrityskyläily sekä myöhemmin yhdeksäsluokkalaisten ja lukiolaisten yrittäjyyspäivä Kontiolahden yläkoululla.

	Päiväkoti-ikäisten tiedot ammattialoista lisääntyvät	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Luomme edellytyksiä asumisen ja työnteon yhteensovittamiselle.	Strategisen yleiskaavan toteuttaminen ja kasvualueiden asema-kaavoittaminen. Vahvistamme yritys- ja työpaikka-alueiden yritys ympäristöjä.	Lähellä Kontiolahden Lehmon asuinalueella sijaitsevalla Jaaman yritysalueella on aloittanut uutta yritystoimintaa. Jaaman yritys-alueella kehitetään ja työmahdollisuuksia lisätään jatkuvasti. Kunta on käynyt maakauppaneuvotte-luja uusista työpaikka-alueista.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Mahdollistamme Arctic Blue Resort Kontiolahden suunnittelun ja käynnistämisen.	Vapaa-ajan asumisen käynnistyminen	Arctic Blue Resort -hankkeen yleissuunnitelma, vastuullisuus-käsikirja ja muut suunnitelmat ovat valmistuneet. Alueen ensimmäisen mallitalon rakentamisesta on käyty neuvotteluita eri toimijoiden kanssa.

	Alkuperäinen	Talousarvio-	Muutettu	Toteuma	
150 Elinvoiman edistämisen	TA 2020	muutokset	TA 2020	2020	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-724	0	-724	-609	116
Toimintakate	-724	0	-724	-609	116

5.1.3 Sosiaali- ja terveystalot

Tilivelvollinen: talousjohtaja Heidi Aho

Toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveystalot järjestämisen ja tuottamisvastuu on siirretty Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalot kuntayhtymälle, Siun sotalle 1.1.2017 alkaen. Siun soten tehtävänä on huolehtia sosiaali- ja terveystalot lisäksi ympäristöterveydenhuollosta sekä palo- ja pelastustoimesta. Ennaltaehkäisy ja väestön hyvinvoinnista huolehtiminen edellyttää Siun Soten ja kunnan välistä yhteistyötä.

Keskeiset muutokset

Siun sote neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Neuvottelukunnassa käsiteltiin muun muassa lasten ja nuorten hyvinvointiasioita, hyvinvoinnin tavoitteita vuodelle 2021 sekä uuden hyvinvointineuvottelukunnan tehtäviä ja rooleja. Yleisiä asukasiloja tai tilaisuuksia ei pystytty järjestämään.

Sosiaali- ja terveystalot ovat Siun soten järjestämisen ja tuottamisvastuulla. Vuoden 2020 aikana on pidetty Siun soten kuntafoorumi sekä kaksi omistajaohjaukokousta. Koronapandemian aiheuttamana menopaine kohdentuu erityisesti sosiaali- ja terveystaloihin, vaikka myös koronalla on ollut oma vaikutuksensa kunnan verotulopohjaan. Valtion osoittamat koronasta aiheutuvat kuntatalouden määräaikaisten tukitoimet ovat kohdentuneet suurimmalta osin suoraan kuntiin. Siun soten perussopimus ei mahdollista tällä hetkellä ylimääräisen maksun suorittamista ja siten Siun soten vuoden 2020 tulos muodostuu alijäämäiseksi. Kuntien yhteisessä omistajaohjauksessa linjattiin, että kunnat kattavat Siun sotalle muodostuneet alijäämät ylimääräisellä maksulla vuoden 2021 aikana. Siun soten tilinpäätökset ovat olleet alijäämäisiä koko kuntayhtymän varsinaisen toiminnan ajan ja alijäämän kehitys osoittaa, että maksusuodet ovat olleet Siun soten toiminta-aikana liian pienet suhteessa palvelujen tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Tämän vuoksi alijäämän kattaminen on ulotettu kumulatiiviseen alijäämään. Kunnan tilinpäätökseen tästä on muodostettu pakollinen

varaus, yhteensä 920.000 euroa. Täsmällinen määrä ja ajankohta täsmentyvät myöhemmin, kun kunnat tekevät perussopimuksen muutoksen.

Lisäksi tälle tehtäväalueelle kohdentuu pelastustoimen varallaoloa koskeviin vaateisiin varautuminen. Varallaoloa koskevat kanteet koskevat aikaa, jolloin Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen toiminta oli Joensuun kaupungin alaista toimintaa. Varallaoloa koskevan riidan käsittely on viivästynyt useaan kertaan, mutta viimeaikaisen oikeuskäytäntö huomioden on todennäköistä, että vaateita hyväksytään. Tästä on myös muodostettu tilinpäätökseen pakollinen varaus, yhteensä 430.000 euroa.

Maksuosuuksien perusteet

Siun soten järjestämis- ja tuottamisvastuulla on sosiaali- ja terveystalvelujen lisäksi ympäristöterveydenhuolto sekä pelastuslaitos. Siun soten toiminnan rahoitus perustui vuosina 2017-2018 95-prosenttisesti käyttöön ja 5-prosenttisesti asukasluukuun. Vuonna 2019 maksuosuudet määräytyvät kokonaan palvelujen käytön perusteella. Kunnan talousarviovuoden käytön mukainen osa perustuu kuluva vuoden ennusteen (Siun Sote) ja kahden edellisen vuoden tilinpäätöksiin, joita painotetaan suhteellisesti seuraavasti; kuluva vuosi 50 %, edellinen 30 % ja sitä edellinen 20 %. Kunnan talousarviovuoden maksuosuus on lopullinen.

Muutetun talousarvion 2020 mukaiset maksuosuudet ja toteumat olivat:

- Sote
  - o TA 2020: 36,96 milj. euroa, korjattu 36,8 milj. euroa (teknisen virheen korjaus)
  - o TOT 2020 36,8 milj. euroa + 0,92 milj. euroa pakollinen varaus
- Ympäristöterveydenhuolto
  - o TA 2020: 0,23 milj. euroa
  - o TOT 2020: 0,21 milj. euroa
- Pelastustoimi 1,1 milj. euroa
  - o TA 2020: 1,15 milj. euroa
  - o TOT 2020: 1,15 milj. euroa + 0,43 milj. euroa € pakollinen varaus

Sosiaali- ja terveystalvelujen maksuosuutta korjattiin vuoden 2020 aikana teknisen virheen vuoksi, jonka vaikutus Kontiolahdelle oli -0,15 milj. euroa. Sosiaali- ja terveystalvelujen pakolliseen varaukseen oli varattu 1.150.000 euroa ja pelastustoimen pakolliseen varaukseen ei varauduttu. Yhteensä pakolliset varaukset olivat 1.350.000 euroa, mutta säästöä tuli muista kohdista. Maksuosuuksien lisäksi eläkevastuiden määrä oli 0,64 milj. euroa. Kokonaisuutena tehtäväalue ylittää talousarvion 37.000 eurolla.

Tehtäväalueelle kuuluu myös maahanmuuttoasiat ja vuonna 2020 laskennalliset korvaukset toteutuivat vähemmän kuin oli arvioitu. Aiempina vuosina tehtäväalue sisälsi Lukkarila Kodit Oy:ltä ostettavat yksin maahan muuttavien alaikäisten perheryhmäkodin palvelut, mutta ko. toimintaa ei ollut enää vuonna 2020.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
-----------------------------------	--------------------	---------------------------

Kehitämme Siun sote neuvottelukunnan toimintaa yhteistyöfoorumina	Pidetty teemakohtaiset kokoukset 4 krt / vuosi	Koronapandemiasta johtuen neuvottelukunta on pitänyt kolme kokousta vuoden 2020 aikana. Vuoden ensimmäisen kokouksen teemana oli lasten ja nuorten hyvinvointi. Syksyn aikana valtuuston teki päätöksen organisaatiomuutoksesta, jossa Siun sote neuvottelukunta ja hyvinvointi- ja osallisuusneuvottelukunta yhdistetään tulevana valtuustokautena hyvinvointineuvottelukunnaksi. Tämän seurauksena neuvottelukunnat pitivät loppuvuonna yhteisen kokouksen tulevasta muutoksesta.
---	--	---

160 Sosiaali- ja terveyspalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
Toimintatuotot	35	0	35	19	-16
Toimintakulut	-39 040	-1 150	-40 190	-40 212	-22
Toimintakate	-39 005	-1 150	-40 155	-40 192	-37

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
Toimintatuotot	2 147	0	2 147	1 665	-482
Toimintakulut	-44 535	-1 150	-45 685	-45 087	598
Toimintakate	-42 388	-1 150	-43 538	-43 422	115

5.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hallinnon ja talouden tarkastus sekä arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kuntakonsernissa. Tarkastuslautakunta antaa vuosittain kunnanvaltuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Tarkastuslautakunta valvoo myös sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Keskeiset muutokset

Tarkastuslautakunnan perustehtävä pysyy vuosittain samana. Tarkastuslautakunta on laatinut toimintakaudelleen arviointisuunnitelman 2017–2020. Suunnitelman mukaisesti vuoden 2020 painopisteenä oli **kuntastrategia, sivistystoimi**, sivistyslautakunta sekä ympäristölautakunta. Arvioinnin kohteena oli myös talouden seuranta ja investoinnit, kilpailuttaminen, tilaaja-tuottajamalli ja omistajaohjaus sekä konserniyh-teisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Tarkastuslautakunta teki yhteisen katselmuskierroksen ympäristölautakunnan kanssa elokuussa. Tarkastuslautakunta piti yhteisen kokouksen sivistyslautakunnan kanssa marraskuussa. Lisäksi lautakunta on osallistunut kahteen tarkastuslautakuntien koulutukseen.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Arvioinnin kehittäminen	Arviointikäyntejä järjestetään vähintään kaksi vuosittain. Johdon edustajien lisäksi kuullaan myös työntekijöitä	1 toteutunut. Koronan takia kevään arviointikäynti jäi tekemättä. Ei toteutunut.
Arviointikertomuksen kehittämisen	Tarkennettu arviointikertomus valmistuu toukokuussa 2020	Toteutunut.
Tarkastuslautakunnan ja kunnan muiden toimielinten yhteistyön kehittäminen	Yhteinen kokous sivistyslautakunnan kanssa vuonna 2020	Toteutunut 4.11.2020.

	Alkuperäinen	Talousarvio-	Muutettu	Toteuma	Poikkeama
	TA 2020	muutokset	TA 2020	2020	
130 Tarkastuslautakunta					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0

Toimintakulut	-33	0	-33	-36	-3
Toimintakate	-33	0	-33	-36	-3

5.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA

5.3.1 Sivistystoimen hallinto

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja Jyrki Rautiainen

Toiminta-ajatus

Sivistystoimen hallinnossa palvelemme kuntalaisia ja luomme edellytyksiä osaston palveluiden järjestämiseksi yhdessä sidosryhmien kanssa kunnan strategian ja taloussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset muutokset

Vuonna 2020 palveluita järjestettiin maaliskuulta alkaneiden pandemiapoikkeusolojen ja -rajoitusten vallitessa. Palveluiden tuottamiseen tarvittiin uusia toimintatapoja ja henkilöstön kykyä innovatiiviseen työskentelyyn. Henkilöstö onnistui venymään vaikeissa olosuhteissa hyvin, mutta rajoitusten pitkittyminen on aiheuttanut kuormittumista.

Palveluissa olleiden lasten ja nuorten määrässä ei tapahtunut suuria muutoksia verrattuna edelliseen vuoteen. Perusopetuksen 1–9 luokilla oli syyskuun laskentapäivänä yhteensä 2 049 oppilasta, mikä oli 20 oppilasta enemmän kuin vuotta aiemmin. Lukion opiskelijamäärä oli 222. Varhaiskasvatuksessa kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa olleiden lasten kokonaislukumäärä laski hieman ja yksityisen päivähoiton lasten lukumäärä kasvoi, koska Lehmoon avautui uusi yksityinen päiväkotiehdote elokuussa. Yksityisen päivähoiton osuus oli loppuvuodesta 25 %. Varhaiskasvatusta paikat olivat täyskäytössä, koska subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajoituksen poistuminen ja yli 3-vuotiaiden maksimiryhmäkoon alentuminen sekä alle 3-vuotiaiden lasten osuuden kasvu ovat kompensoineet syntyneiden lasten määrän tippumisen.

Uusien kasvatus- ja oppimisympäristöjen suunnittelu ja toimintakulttuurin kehittäminen varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien mukaisesti eteni tavoitteiden mukaisesti. Kirkonkylän yhtenäiskoulun hankesuunnitelma valmistui alkuvuodesta, rakennussuunnitelmat hyväksyttiin kesäkuussa ja uudisrakennusosan rakennustyöt käynnistyivät elokuussa. Lehmon yhtenäiskoulun hankesuunnitelma hyväksyttiin kesäkuussa ja hanke jatkui rakennussuunnitteluvaiheella syksyllä. Yhtenäisen perusopetuksen pedagoginen kehittäminen käynnistyi suunnitelman mukaisesti syyslukukaudella 2020 tiimimuotoisen kehittämistyön mallilla. Kehittämisen taustaksi perusopetuksen opettajille ja rehtoreille tehtiin systemaattinen osaamiskartoitus.

Palveluiden laatua seurattiin lukuisten kyselyiden avulla ja kustannustehokkuus säilyi hyvällä tasolla.

Lukion toimintaedellytyksiä varmistettiin oppimistiloja remontoimalla ja seudullisella verkostoyhteistyöllä.

Varhaiskasvatuksessa päiväkotien johtamisjärjestelmä uudistettiin. Lehmon alueen varhaiskasvatuspalveluiden organisointi isompiin päiväkotiyksiköihin käynnistyi Pesäpuun päiväkodin lakkauttamisella.

Siun soten ja muiden sidosryhmien kanssa järjestettyyn Perhekeskusmallin mukainen kohtaamispaikkatoiminta jatkui kirkonkylällä ja Lehmosssa, mutta toimintaa rajoitti epidemiasta johtuneet kokoontumisrajoitukset.

Vapaa-aikapalveluissa loppuvuodesta valmistuneessa liikkumishjelmassa koottiin liikkumista edistävät toimenpiteet yhdeksi kokonaisuudeksi.

Seudullinen yhteistyö jatkui aktiivisena palveluiden kehittämisessä.

Talous

Sivistystoimen hallinnon toimintakatteen toteuma oli 94,6 % ja taloudellinen tulos oli 40 000 € budjetoitua parempi. Menot alittuivat budjetoidusta eniten palveluiden ostoissa (29 000 €) ja siellä eniten Siun sotelta ostetuissa kuraattori- ja psykologipalveluissa (13 000 €) ja ICT-palveluissa (7 000 €).

Koko sivistyslautakunnan taloudellinen tulos toteutui talousarvioita huomattavasti paremmin, sillä toimintakatteen toteuma oli 95,9 %. Taloudellinen tulos oli 1,382 M€ talousarviota parempi. Taloudellisen tulos johtui pandemiarajoitusten vaikutuksesta palveluiden järjestämiseen ja tehokkuudesta palveluiden järjestämisessä. Tulot ylittivät 188 000 € ja menot alittuivat 1 194 000 € ennakoidusta. Tulot ylittivät budjetoidun eniten kotikuntakorvauksissa (100 000 €) ja avustuksissa (63 000 €). Toimintamenot alittuivat eniten palveluiden ostoissa (806 000 €), henkilöstömenoissa (358 000 €) ja muissa toimintakuluissa (82 000 €). Sivistyslautakunnan investoinnit toteutuivat lähes suunnitellusti toteuman ollessa 98,8 %.

Koronatukia saatiin yhteensä 433 000 €, josta 162 000 € käytettiin kuluneena vuonna ja 271 000 € käytetään kevätlukukauden 2021 aikana.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Lasten ja nuorten hyvinvointi parane.	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma valmis ja eri toimijoiden toimenpiteet yhteisen tavoitetilan saavuttamiseksi on määritelty.	Suunnitelma hyväksytty valtuustossa
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lehmon alueen varhaiskasvatuksen tila-asiat on ratkaistu.	Toimitilojen rakentaminen Lehmon varhaiskasvatuspalveluille on aloitettu.	Uuden toimitilan rakentaminen edennyt aikataulussa
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Yrittäjyyskasvatus etenee.	Seudullinen yrittäjyyskasvatussuunnitelma on toteutunut suunnitelmallisesti.	Toteutunut

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
300 Sivistystoimen hallinto					
Toimintatuotot	0	0	0	2	2
Toimintakulut	-743	0	-743	-705	39
Toimintakate	-743	0	-743	-703	40

5.3.2 Aamu- ja iltapäivätoiminta

Tilivelvollinen: opetuspäällikkö Teemu Piirainen

Toiminta-ajatus

Tuemme koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnalla koulun ja kodin kasvatustyötä mahdollistaen lapselle turvallisen toimintaympäristön koulupäivän ulkopuolella ennen perheen yhteistä ilta-aikaa. Tarjoamme oppilaille monipuolista tekemistä ja ohjattua toimintaa osaavan henkilöstön ohjauksessa. Tuemme laadukkaalla iltapäivätoiminnalla huoltajia heidän kasvatustyössään sekä työelämän ja muun arjen yhteensovittamisessa. Iltapäivätoiminnassa lapset ovat turvallisessa ja ammattitaitoisessa ohjauksessa.

Keskeiset muutokset

Olemme järjestäneet koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan (apip) sivistyslautakunnan hyväksymän (§ 31, 15.4.2020) toimintasuunnitelman mukaisesti. Toiminnan järjestämisessä olemme vuoden aikana huomioineet koronapandemiaan liittyvät ohjeistukset, suojautumis- ja varautumistoimenpiteet. Olemme pystyneet tarjoamaan jokaiselle kohderyhmään kuuluvalle ip-kerhopaikan, mutta kuluneen vuoden 2020 aikana aamu- ja iltapäivätoiminnan käyttäjämäärät olivat selkeästi pienempiä kuin aiemmin.

Keväällä 2020 etäopetukseen siirtyminen maaliskuussa romahdutti käyttäjämäärät loppukevään ajaksi. Kerhot kuitenkin palvelivat kontaktiopetukseen oikeutettua kohderyhmää perusopetuksen poikkeusolojen aikana. Syyslukukaudella aamu- ja iltapäivätoiminta käynnistyi normaalisti, mutta osallistujalukumäärän keskiarvo jäi kuitenkin noin 40 oppilasta/kk pienemmäksi kuin aiemmin. Syynä tähän oli mm. huoltajien etätyö, lomautukset sekä omaehtoinen suojautuminen pandemian suhteen, jolloin tarve koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnalle selkeästi väheni. Toimintaan osallistuvien oppilaiden keskiarvomäärä oli vuoden 2020 aikana 169 oppilasta kuukaudessa, kun vuonna 2019 vastaava luku oli 222 oppilasta. Olemme järjestäneet palvelun omana toimintana Lehmon aamu- ja Kuukkelikerhoissa. Kunnan muilla kouluilla käytössämme on ollut 4H-yhdistyksen ostopalvelusopimuksen mukaisesti järjestetyt iltapäiväkerhopalvelut. Teimme vuoden 2020 lopussa ostopalvelusopimuksen mukaisen viimeisen mahdollisen optiopäätöksen, jolla jatkoimme sopimusta lukuvuoden 2021–2022 loppuun saakka.

Järjestimme keväällä 2020 palautekyselyn järjestettyjen palveluiden laatu- ja tyydyttävyyden osalta. Kerättyä palautetta käytämme hyväksi suunnitellessamme seuraavaa toimintakautta. Kaikkien kysymysten keskiarvo oli 3,62 ja kouluarvosanaksi muodostui 9.

Sähköinen asiointi kehittyy entisestään apip-toiminnan haku- ja päätösprosessissa. Kevään varsinaisen hakuajan päättyessä sähköisen hakemuksen oli jättänyt 92 % hakijoista. Kaikki apip-toimintaan liittyvät päätökset tehdään sähköisesti ja tiedotus tapahtuu hakijan valitsemalla tavalla.

Talous

Talousarvion toimintakulujen toteutuma oli 83,2 % ja toimintakate oli 76 000 € ennakoitua parempi. Säästöä syntyi ostopalveluresursseissa palvelun käytön vähentyessä. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi loppuvuodesta harkinnanvaraista valtionavustusta kaikille vuonna 2020 aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestäneille kunnille kompensoimaan koronasta johtuvaa mahdollista maksutulosten vähenemistä. Kontiolahden kunnalle tätä harkinnanvaraista valtionavustusta myönnettiin 14 805 €.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Arvioimme järjestämämme toiminnan laatua ja kehitämme toimintaa palautteen kautta.	Hyvä asiakastyytyväisyys, palautekyselyiden tulokset > 3,2 (asteikko 0–4)	Palautekysely toteutettu. kaikkien kysymysten ka. 3,6
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		

Järjestämme kerhopaikan jokaiselle kohderyhmään kuuluvalle toimintasuunnitelman mukaan.	IP-kerho toimii jokaisella koululla toimintasuunnitelman mukaisesti	Toteutunut
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Sähköinen asiointi toimii haku- ja päätösprosessissa. Sähköinen asiointi on joustavaa, oikea-aikaista ja tarkoituksenmukaista.	Sähköisten hakemusten osuus > 70 %	Toteutunut

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
toimintaan osallistuvien määrä	222	200	195 opp. (31.12.2020) 169 opp. (ka.)

	Alkuperäinen	Talousarvio-	Muutettu	Toteuma	Poikkeama
	TA 2020	muutokset	TA 2020	2020	
310 Aamu ja iltapäivätoiminta					
Toimintatuotot	18	0	18	16	-1
Toimintakulut	-467	0	-467	-390	77
Toimintakate	-450	0	-450	-374	76

5.3.3 Perusopetus 1–6 luokat

Tilivelvollinen: opetuspäällikkö Teemu Piirainen

Toiminta-ajatus

Järjestämme yhdenvertaista ja laadukasta perusopetusta käyttäen modernia tieto- ja viestintätekniiikkaa laajan kouluverkkomme jokaisessa yksikössä. Keskitymme toiminnassamme oppilaskeskeiseen, toiminnalliseen ja aktivoivaan työskentelyyn opetussuunnitelman mukaisesti. Huomioimme toiminnassamme osallisuuden ja yhteistyön merkityksen oppilaiden, huoltajien sekä muiden sidosryhmien kesken.

Keskeiset muutokset

Koulujen kalusto- ja välinehankintoja jatkettiin investointisuunnitelman mukaisesti, jotta kuntamme laajan kouluverkon yksiköiden yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset oppimismahdollisuudet turvataan kaikille oppilaille. Kalustohankinnoilla tehostettiin koulujen tilankäyttöä tukemaan nykyisen opetussuunnitelman toteuttamista. Välinehankinnoilla, erityisesti tieto- ja viestintätekniiikan välineistön osalta, vahvistettiin seudullisen tvt-suunnitelman tavoitteiden toteutumista. Jokaisessa yksikössä toimi koulutettu digitutor ohjaamassa henkilökuntaa digipedagogiikan kehittämisessä. Digitutorit tekivät yhteistyötä seudullisesti ja ovat osallistuneet osallistaan myös uudisrakennuksien esitystekniikkahankintojen valmisteluun.

Maaliskuusta 2020 lähtien maailmanlaajuinen koronapandemia (Covid-19) ja siihen liittyvät suojautumis- ja varautumistoimenpiteet ovat vaikuttaneet voimakkaasti perusopetuksen normaaliin, totuttuun toimintatapaan. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti perusopetuksen koulut olivat etäopetuksessa 18.3.–14.5.2020 välisen ajan. Etäopetusjärjestelyt saatiin Kontiolahdella käyntiin hyvin nopeasti. Lähiopetusoikeutta käytti vain pieni osa siihen oikeutetuista oppilaista. Oppimisen tuki järjestettiin myös etäopetuksessa. Henkilökunta innovoi uusia tapoja ja hyödynsi käytössä ollutta digivälineistöä toiminnassa uudessa tilanteessa. Toiminnan järjestämisessä koettiin iso loikkaus digitaalisten oppimisympäristöjen maailmaan.

Syyslukukausi onnistuttiin järjestämään lähiopetuksena varautumis- ja suojautumistoimenpiteitä noudattaen vaikka muutamia yksittäisiä altistumis- ja karanteenitapauksia ilmeni. Kaikille kouluille oli syyslukukauden alkaessa laadittu erityinen varautumissuunnitelma, jossa otettiin huomioon opetuksen ja siihen liittyvien tukipalveluiden toteuttaminen mahdollisen poikkeustilanteen toistuesssa. Koulun ulkopuoliset retket, tapahtu-

mat, leirikoulut, kilpailut, vierailut ym. normaaliarjessa koulun toimintaan kuuluvat tilaisuudet jouduttiin karsimaan toiminnasta pois valtakunnallisten varautumisohjeiden mukaisesti.

Kasvatuksen ja opetuksen laadun kehittämistyötä toteutettiin järjestämällä palautekysely keväällä 2020. Vuorossa oli huoltajakyselyn järjestäminen. Perusopetus 1–6 oppilaiden huoltajien kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,30. Huoltajakyselyn tuloksia käytettiin apuna koko perusopetuksen toiminnan sekä yksikkökohtaisten kehittämiskohteiden työstämisessä.

Kunnan laajaa kouluverkkoa on hyödynnetty tarjoamalla eri toimijoille mahdollisuuksia järjestää kokoontumisia sekä tapahtumia kouluilla. Seutuopiston kurssitarjontaa on ollut tarjolla jokaisella kylällä, mutta koronapandemia on vaikuttanut myös näiden toteuttamiseen, eivätkä kaikki suunnitellut kurssit ole toteutuneet.

Alakoulujen oppilaat ovat saaneet toteuttaa välituntivälineiden täydennyshankinnat oman koulunsa oppilaskuntatoiminnan kautta. Kirkonkylän yhtenäiskoulun uudisrakennusosan ulkoseinään toteutetun tiilireliefitaideteoksen aihe on Kirkonkylän alakoulun oppilaiden valitsema. Marraskuussa 2019 käynnistynyt Lasten Parlamentti -toiminta jatkui vuoden 2020 aikana. Kevään kokousta ei voitu pandemian takia järjestää, mutta syksyllä kokoonnuttiin etänä. Lasten Parlamentin kokoontumiseen osallistui oppilasedustus jokaiselta koululta, virkamiehiä sekä kunnan luottamushenkilöitä. Oppilaskuntatoiminta on pysynyt aktiivisena ja jokaisella alakoululla toimii vanhempainyhdistys tai -toimikunta.

Järjestimme yrittäjyyskasvatukseen liittyen alakouluikäisille suunnatun kolmipäiväisen yrittäjyyskasvatustapahtuman lokakuussa 2019 kuntamme ja alueen yhteistyöverkoston kanssa. Vuonna 2020 kaikille kouluille saatiin yrityskummit / -kumppanit mukana toimintaan.

Vuosiluokka kerrallaan edennyt A1-kielen varhentaminen 1–2. luokkalaisille on täysimääräisesti käytössä kohderyhmällä. Alkuopetusikäisten vuosiviikkotuntimäärä on muutoksen jälkeen 20 tuntia.

Alakouluverkon Pro-koulutoiminnan kehitystyö ja tähän liittyvä kansainvälinen yhteistyöprojekti (SWPBS) jatkui osana koulujen arkea. Lisäksi kehittämistyö jatkui useissa eri kehittämishankkeissa, joita resursoitiin erikseen myönnettyillä erityisavustuksilla. Suurimmat erityisavustukset ovat olleet Korona-poikkeusolojen aiheuttamien oppimisen pulmien kompensoimiseen suunnattu avustus 340 000 € sekä esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuushankkeen avustus 80 000 €. Lisäksi vuoden aikana on saatu useita pienempiä erityisavustuksia käyttöön.

Talous

Pandemiaan liittyvien varautumis- ja suojaustoimenpiteiden noudattaminen johti koulujen ulkopuolisen opetuksen ja eri ostopalveluiden käyttämättä jättämiseen. Tämä näkyy poikkeuksellisen hyvänä taloudellisenä tuloksena. Toimintakatteen toteuma oli 95,9 % ja tulos oli 475 000 € ennakoitua parempi. Toimintatulot ylittivät ennakoidusta kotikuntakorvausten ja yhteistyösopimusten laskutettavien maksuosuuksien johdosta yhteensä 101 000 €. Toimintamenot olivat kokonaisuudessaan 373 000 € budjetoitua pienemmät. Henkilöstömenot alittuivat 179 000 €. Koronapandemian vuoksi erilliskorvauksiin varattua määrärahaa ei täysimääräisesti käytetty, kun toimintaa sopeutettiin poikkeusoloihin. Vuoden 2020 aikana useita opetushenkilökuntaan kuuluvia siirtyi määräaikaisesta toisiin tehtäviin ja projekteihin, sijaiskulut ovat olleet selkeästi kokenutta henkilöstöä matalammat.

Palveluiden ostoissa menot alittuivat 123 000 €, kun ostopalveluina järjestettäviä toimintoja ei tarvittu ennakoitua volyymilla koronapandemian takia. Näitä ovat olleet mm. koulu- ja tilapäiskuljetukset 55 000 € ja majoitus- ja ravitsemuspalvelut (38 000 €). Muiden toimintakulujen osalta menot alittuivat 62 000 €. Näistä rakennusten tilavuokrien osuus oli 49 000 € ja koneiden sekä laitteiden vuokrat 13 000 €.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		

Oppilaiden osallisuuden lisääminen koulun toiminnassa	Oppilaat ovat osallisena hankinnoissa ja oppimisympäristösuunnittelussa. Lasten Parlamentti kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa	Toteutunut Toteutui osittain, Lasten Parlamentti kokoontui kerran
Arvioimme järjestämämme toiminnan laatua ja kehitämme toimintaa palautteen kautta.	Hyvä asiakastytyväisyys, palautekyselyjen tulokset (asteikko 0-4) >3,2	Toteutunut. Huoltajakyselyn tulos kaikkien kysymysten osalta 3,30
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Oppimisympäristöjen kehittäminen	Oppimisympäristöjen sekä -välineiden kehittäminen etenee alakouluyksiköissä ja hankinnat toteutetaan suunnitellusti. Liikkuva koulu -toimintamalli on käytössä jokaisessa yksikössä.	Toteutunut Toteutunut Liikkuva koulu -toimintamalli on käytössä jokaisessa yksikössä
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Yrittäjyyskasvatuksen suunnitelman toteuttaminen	Yrityskummit ja -kumppanit ovat arjen yhteistyössä mukana jokaisella koululla.	Toteutui osittain Yrityskummit ja -kumppanit on saatu kouluille, pandemia vaikutti arjen yhteistyön toteutusta

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Oppilasmäärä (painotettu)	1 395	1 412	1 404
Ryhmäkoko	19,9	20,0	19,74

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
320 Perusopetus 1-6 luokat					
Toimintatuotot	218	171	389	491	101
Toimintakulut	-11 939	-85	-12 024	-11 651	373
Toimintakate	-11 721	86	-11 635	-11 160	475

5.3.4 Perusopetus 7-9 luokat

Tilivelvollinen: rehtori Auli Pulkki

Toiminta-ajatus

Kontiolahden koulun tavoitteena on taata oppilailleen hyvät jatko-opinnoissa tarvittavat tiedot ja taidot sekä katkeamaton polku peruskoulun jälkeisiin opintoihin. Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen, kannustavaan ohjaukseen ja onnistumisen mahdollisuuksiin koulutyössä. Myönteisen oppimisilmapiirin, mielekkään tekemisen ja osallisuuden kokemusten myötä edistetään oppimista ja kouluhyvinvointia.

Keskeiset muutokset

Koulun toimintakulttuurin kehittämistä ohjaa uusi opetussuunnitelma ja kunnan strategiset tavoitteet.

Keskeisiä painopistealueitamme olivat:

- Opetuksen ja arvioinnin kehittäminen vastaamaan uuden opetussuunnitelman asettamia tavoitteita, sisältöjä ja menetelmiä.
- Oppilaiden hyvinvoinnin lisääminen.
- Opiskelu- ja digitaitojen vahvistaminen vastaamaan jatko-opintojen vaatimuksia

Keväällä 2020 toteutettiin kunnallinen huoltajakysely. Perusopetus 7-9 oppilaiden huoltajien kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,27/4. Tulosten mukaan koulu toteuttaa toiminta-ajatustaan onnistuneesti. Huoltajat arvioivat koulun turvallisuutta, opetuksen tasoa, kodin ja koulun vuorovaikutusta sekä tiedottamisen tasoa keskiarvoa paremmaksi. Huoltajien arvio sähköisten oppimisympäristöjen hyödyntämisestä, vanhempainiltojen sisällöistä ja kiusaamiseen puuttumisen nopeudesta jäivät keskiarvon alle. Tuloksia hyödynnetään koulun toimintakulttuurin kehittämisessä.

Vuoden 2020 työskentelyssä painottuivat digi- ja etäoppimiseen liittyvät taidot. Kevään etäkoulujakson aikana opeteltiin oppimisalustojen tehokas käyttö. Käytössä olivat Google Suite, Pedanet tai Office365. Eri alustoilla toimiminen harjaannutti oppilaita arkielämässä vastaan tulevien lukuisten sähköisten palvelujen käyttöön. Kevään etäkoulun aikana havaittiin, että oman toiminnan ohjaus, suunnitelmallisuus, työskentelyn dokumentointi ja raportointi sekä luova työskentely olivat keskeisiä opittavia taitoja oppiainesisältöjen oppimisen ohessa. Syyslukukaudella 2020 kiinnitettiin erityistä huomiota juuri em. taitojen harjaanuttamiseen varautuen samalla uuteen etäkoulujaksoon. Digitaalisten suunnitelmallinen kehittäminen kevään 2020 pyrhdyksen jälkeen jatkui syksyllä.

Alun perin vuoden 2020 yhdeksi kehittämisen päätavoitteeksi asetettu oppimisen taitojen polun kehittäminen jatkuu. Henkilöstön osallistuminen Lukuliike-hankkeen täydennyskoulutukseen ja monilukutaitoon keskittyvään täydennyskoulutukseen sekä toisen asteen toimijoiden kanssa käyty keskustelu ovat selkiyttäneet mallia.

Etäkoulun tukimuotojen kehittäminen ja toteuttaminen vaativat keväällä suuren työpanoksen. Laajalle joukolle oppilaita pystyttiin tarjoamaan yksilöllistä tukea. Syksyn 2020 aikana COVID19-erillisrahoituksen avulla oppilaiden oppimisen tukea ja hyvinvointia on voitu tukea tavallista enemmän.

Valtakunnallisen opetussuunnitelman arviointia koskevaa ohjeistusta muutettiin 2020. Arvioinnin kehittämisessä keskityttiin valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti päättöarvioinnin kriteerien käyttöönoton valmisteluun sekä taito- ja taitoaineiden yhteisten ja valinnaisten kurssien arvioinnin käytäntöjen yhtenäistämiseen. Opetushenkilöstö osallistui aktiivisesti arvioinnin alueelliseen ja valtakunnalliseen täydennyskoulutukseen.

Lukuvuoden tavoitteena oli kehittää malli lastensuojelun kautta tulevien uusien oppilaiden koulunaloituksen helpottamiseksi ja tukemiseksi. Malliin on koottu kaikkien eri toimijoiden vastuut, esimerkiksi niveltiedon hankinta aiemmasta koulusta, tarvittaessa yksilöllisen opiskeluohjelman laatiminen, tutustumiskäynnit, oppimisen ja oppilashuollon tuen tarpeen kartoittaminen sekä koulun aloituspäivän järjestelyt. Jokaiselle oppilaalle nimetään luokanvalvojan lisäksi henkilökohtainen ohjaaja koulun aloitusviikoille. Samaa mallia käytetään kaikkien toiselta paikkakunnalta kouluun muuttavien oppilaiden tukemiseksi. Mallin mukainen toimintatapa on todettu tarpeelliseksi ja toimivaksi.

Tulevien yhtenäiskoulujen koulurakennusten suunnitteluprosessi jatkui koko vuoden ajan. Henkilöstölle ja oppilaille tiedotettiin suunnitelmista ja henkilöstön näkemyksiä kuultiin sekä Kirkonkylän että Lehmon osalta. Yläkoulun oppilaat osallistuivat Kirkonkylän koulun uusien musiikkitalojen kalustuksen ja välineistön suunnitteluun.

Talous

Toimintakatteen toteuma oli 97,3 % ja taloudellinen tulos oli 174 000 € budjetoitua parempi. Tulokseen vaikuttivat kevään etäkoulujakson aikaiset ennakoitua pienemmät menot kuljetus- ja ravitsemuspalveluissa (138 000 €) sekä materiaali- ja työainekustannuksissa (13 000 €). Kansainväliset oppilasvaihdot peruuntivat koronarajoitusten vuoksi. Toimintatulot ylittyivät 55 000 € lähinnä ennakoitua suuremman kotikuntalaskutuksen (48 000 €) takia.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Laadimme ja noudatamme oppimisen taitojen polkua, joka takaa säännöllisen ja riittävän opiskelutekniikoiden, lukustrategioiden ja oppimisen apuvälineiden käytön opetuksen kaikille oppilaille.	Oppimisen taitojen polku on laadittu ja sitä aletaan toteuttamaan syyslukukaudesta 2020 lähtien.	Toteutui osin. Poikkeusolojen vuoksi 2020 keskityttiin sähköisissä oppimisympäristössä tarvittavien oppimisen taitojen kehittämiseen. Polun laadinta kesken.
Käytämme opetuksessa monipuolisia työtapoja ja hyödynnämme TVT:n mahdollisuuksia oppimisen tukena.	Palautekyselyjen tulokset Oppilaskyselyn tulos > 3,0 (toistetaan kunnan oppilaskyselyn TVT:n käyttöä koskevat kysymykset)	Toteutui. Erityisesti etäkoulun myötä sähköiset oppimisalustat käyttöön. Syyslukukaudella 2020 kaikissa oppiaineissa osa oppimistehtävistä sähköisillä alustoilla. Oppilaiden taidot valtakunnan keskitason mukaiset (mitattu Oppika-kyselyllä marraskuussa 2020).
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Koulussa on käytössä toimintamalli, jolla edistämme lastensuojelun sijoituksen kautta kouluun tulevan oppilaan kiinnittymistä kouluun ja vahvistamme yhteistyötä oppilaan kanssa työskentelevien välillä.	Kehitetyn mallin mukaisesti lastensuojelun kautta koulun oppilaisiksi tuleville tarjotaan kouluun-tulovaiheessa riittävä tuki, jotta koulunkäynnin aloitus sujuu mahdollisimman kitkattomasti.	Toteutui. Malli kehitetty ja otettu käyttöön syksyllä 2020. Koskee soveltuvien osin kaikkia kesken lukuvuoden kouluun tulevia oppilaita.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Laadimme yrittäjyyskasvatukseen koulun sisäisen mallin 7.-9. luokkalaisille. Määrittelemme selkeässä mallissa eri oppiaineiden vastuut ja työnjaon.	Seudullinen yrittäjyyskasvatukseen toimintaohjelma toteutuu 7.-9. luokkalaisten opetuksessa.	Toteutui. Jokaisella vuosiluokalla toimintaohjelman tavoitteiden mukaista toimintaa.

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Oppilasmäärä	634	660	636
Oppilaita / luokka *	19,8	19,5	19,6

*) Yleisopetuksen oppilaan perusluokka, jossa hän opiskelee noin 2/3 oppitunneista.

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
330 Perusopetus 7-9 luokat					
Toimintatuotot	271	0	271	326	55
Toimintakulut	-6 881	161	-6 720	-6 600	119
Toimintakate	-6 610	161	-6 449	-6 275	174

5.3.5 Varhaiskasvatuspalvelut

Tilivelvollinen: varhaiskasvatuksen päällikkö Piia Silventoinen-Litja

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuvat varhaislapsuuden pedagogiikka sekä lasten ja huoltajien osallisuus. Varhaiskasvatuksemme tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Järjestämme varhaiskasvatusta kunnallisissa ja palvelusetelillä tuetuissa yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, osana esiopetusta sekä avoimen varhaiskasvatuksen kerhoissa. Kaikkia toimintamuotojamme ohjaavat positiivisen pedagogiikan ajattelu- ja toimintatavat.

Keskeiset muutokset

Monipuolinen oppimisympäristöjen kehittäminen on yksi keskeinen varhaiskasvatuksen tavoite. Kuluneena vuonna lasten oppimisympäristöjen arvioinnissa ja kehittämisessä keskityttiin tukemaan erityisesti lapsen monipuolista liikkumista. Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioinnin ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä ja halusimme vahvistaa erityisesti sen käyttöä kaikissa yksiköissä. Webinaarina järjestetyn pedagogisen dokumentoinnin koulutuksen avulla, pystyimme mahdollistamaan koko henkilöstön osallistumisen koulutukseen ja näin tukemaan osaamista tasapuolisesti kaikkialla.

Lehmon uuden päiväkodin ja piha-alueen suunnittelussa on oltu aktiivisia. Henkilöstö on ollut mukana väri- valinnoissa ja lapset ovat aloittaneet pohtimaan itselleen mieluisia toimintaympäristöjä ja leluja.

Lasten hyvinvointia lähdettiin tukemaan miettimällä, kuinka kiusaamista voitaisiin ehkäistä esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa ja laadittiin sitä varten koko kunnan yhteinen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kiusaamisen ehkäisy suunnitelma, jota voidaan tarkentaa sovituilta osin vuosittain ryhmäkohtaisesti. Alkuvuodesta järjestimme lasten vertaissovittelu eli miniverso-koulutuksen koko henkilöstölle ja toimintamallin käyttöä aloitettiin kaikissa yksiköissä. Koronan vaikutus keväällä lasten poissaolojen suurena määränä ja toiminnan supistumisena hidasti kuitenkin asian juurtumista käyttöön ja syksyllä huomasimme, että toimintamallin käyttöä joudutaan kertaamaan.

Edellisellä toimintakaudella käynnistimme ProVaka-toimintaa, jossa päiväkotien toimintakulttuuria kehittämällä tuetaan lasten sosiaalisia taitoja, kahdessa yksikössä ja kuluneen vuoden tavoitteena oli toimintamallin keskeisten asioiden hyödyntäminen myös muissa yksiköissä. Tähän tavoitteeseen emme kuitenkaan päässeet, vaan toimintaa pystyttiin toteuttamaan ainoastaan Peltosirkussa.

Koronan vaikutuksesta avoin varhaiskasvatustoiminta ja kohtauspaikkojen kehittäminen jäivät hyvin vähäisiksi. Avoimen varhaiskasvatuksen yhteydessä aloitimme ensin hankerahoituksella varhaiskasvatuksen perheohjauksen toteuttamisen ja hankerahoituksen loputtua jatkoimme sen toteuttamista osana avoimen varhaiskasvatuksen opettajan työtä. Tarvetta kyseiselle toiminnalle on ollut. Korona vaikutti yhteisten tapaamisten järjestämiseen ja vaikeutti osaamisen jakamista ja yhdessä työskentelyä. Teams-yhteyksiä pyrittiin hyödyntämään palaverissa ja pienet palaverit pystyttiinkin jossain määrin järjestämään sen avulla suunnitellusti.

Korona lisäsi erityisesti keväällä ja kesällä paljon lasten poissaoloja, joka taas vaikutti vähentävästi henkilöstötarpeeseen. Sijaisia ja määräaikaista tarvittiin vähemmän ja kesällä toteutettiin myös lomautuksia osalle henkilöstöä. Henkilöstömäärä väheni myös Pesäpuun päiväkodin lakkauttamisen myötä toukokuun lopussa.

Talous

Toimintakatteen toteuma oli 96,2 % ja toimintakate oli 378 000 € budjetoitua parempi. Tulot ylittyivät 27 000 € ja menot alittuivat 351 000 €. Menot alittuivat eniten palvelujen ostoissa (223 000 €), henkilöstömenoissa (133 000 €) (päiväkotien, esiopetuksen, perhepäivähoidon kuin avoimenkin henkilöstömenoissa).

Palvelujen ostoissa perhepäivähoidon kustannusten korvaukset alittuivat 50 000 €, johtuen lasten poissaolojen lisääntymisestä koronan takia. Asiakaspalveluiden ostoissa menot alittuivat 94 000 €. Sisäiset palveluostot (toimisto- ja ruokapalvelut) alittuivat 45 000 €. Avustuksissa säästöjä tuli kotihoidon tuen vähenemisenä noin 80 000 €, mutta palvelueteleissä tuli ylitystä 167 000 €, johtuen yksityisen varhaiskasvatuksen lisääntymisestä Lehmossa. Tulojen ylityksessä valtaosa johtui siitä, että hankeavustuksia saatiin talousarvioon nähden 19 000 € arvioitua enemmän.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Oppimisympäristöt tukevat varhaiskasvatukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.	Oppimisympäristö tukee lapsen liikkumista, leikkiä ja tutkimista arvioituna Edivan valikolla fyysisen ympäristön osalta vähintään 10/15.	Oppimisympäristön arvio tehty kaikissa yksiköissä, toteutuu väh. 10/15.
Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmat prosesseineen toteutuvat seudullisen suunnitelman mukaisesti ja ne ohjaavat lapsiryhmän toiminnan suunnittelua ja toteutusta.	Lasten vasujen tavoitteet asetettu varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti aikuisen toiminnalle ja ne näkyvät osana ryhmävasuja.	Lasten vasujen tavoitteet asetettu pääosin aikuisen toiminnolle ja ne näkyvät koko ryhmän toiminnan suunnittelussa.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lasten hyvinvoinnin tukeminen ja kiusaamisen ehkäisy ja tarvittaessa systemaattinen puuttuminen	Varhaiskasvatuksessa on yhteinen kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma, joka sisältää kunkin yksikön omat täsmennykset. Provaka -toimintaa on aloitettu jokaisessa yksikössä.	Kiusaamisen ehkäisy-suunnitelman yhteinen osa tehty ja siihen liittyvät yksikön / ryhmän tarkennukset tehdään vuosittain sille varattuun osaan. Provaka-toimintaa on Pelto-sirkussa, mutta sitä ei ole voitu laajentaa muualle.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Osaamisen jakaminen ja vertaistuki	Henkilöstön ammatti-illat 2 krt/v, työkierrossa kuusi henkilöä, pedatiimit kokoontuvat jokaisessa yksikössä kerran kuukaudessa sekä pph:ssa pidetään työillat kerran kuukaudessa (9 krt/v)	Ammatti-illoja ei ole voitu toteuttaa koronan takia. Pedatiimejä pidetty yksiköissä syksyllä suunnitelman mukaan. Perhepäivähoidon työilloja pidettiin ennen koronaa kahdesti ja nyt syksyllä yhden kerran. Työkierrossa kahdeksan henkilöä.

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	710	750	630
Palvelusetelillä tuetussa yksityisessä varhaiskasv	192	215	219
Kotihoidon tuen piirissä	198	230 (ka)	207 (ka)
Kohtaamispaikkojen osallistujamäärä	2 412	1 900	1 319

	Alkuperäinen	Talousarvio-	Muutettu	Toteuma	
360 Varhaiskasvatuspalvelut	TA 2020	muutokset	TA 2020	2020	Poikkeama
Toimintatuotot	1 128	-158	971	998	27
Toimintakulut	-11 737	845	-10 892	-10 541	351
Toimintakate	-10 608	687	-9 921	-9 543	378

5.3.6 Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: rehtori Ilpo Saarelainen

Toiminta-ajatus

Kontiolahden lukion tehtävä on taata opiskelijalle mahdollisuudet yleissivistävään ja ylioppilastutkintoon johdettavaan koulutukseen, joka antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään.

Lukiokoulutuksessa tuemme opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä annamme opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi annamme lukiossa opiskelijoille valmiuksia kansainvälisyyteen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Keskeiset muutokset

1. Lukion kilpailukyvyyn ja houkuttelevuuden lisääminen: Lukion kilpailukyky toisen asteen opiskelijavalinnassa säilytettiin vaivoin. Lukion aloitti syksyllä 2020 yhteensä 66 uutta opiskelijaa, joista kuitenkin viisi on syyslukukauden 2020 aikana hakeutunut pääosin ammatillisiin opintoihin Joensuuhun. Hakeutumiseen vaikuttaa ns. jatkuvan haun mahdollisuus, joka on merkittävästi lisännyt keskeyttämisiä niin lukio- kuin ammatillisissakin opinnoissa. Lukion markkinointia ja houkuttelevuutta kehitämme markkinointiryhmän ja laadittavan lukion markkinointisuunnitelman kautta.
2. Pedagoginen kehittämissuunnitelma: Kannustavalla, rohkaisevalla ja positiivisella opetus- ja ohjaustyöllä on pyritty tukemaan opiskelijoita lukio-opinnoista suoriutumiseen. Erityisesti on kehitetty erityisopetuksen tukea heikoille opiskelijoille sekä tukikursseja englannin ja ruotsin kielessä.
3. Lukion uudet opetussuunnitelmat tulevat voimaan 1.8.2021. Opetussuunnitelmatyö on ollut opettajille vaativa ja pitkäkestoinen ponnistus. Uusien opetussuunnitelmien mukaisesti jatkossa kurssit muuttuvat opintojaksoiksi/moduleiksi ja opintoviikot opintopisteiksi.
4. Opiskelijahuollon kehittämissuunnitelma: Psykkisen tuen tarve nuorten kohdalla on lisääntynyt selkeästi. Hälyttävän moni lukioikäinen kokee ongelmia jaksamisen suhteen. Psykologipalvelut koetaan riittämättömiksi ja asiaa on käsitelty yhdessä Siun soten kanssa.
5. Kehitämme lukion verkostoyhteistyötä maakunnan lukioiden ja korkeakoulujen kanssa. Maakunnan lukioiden yhteinen Lukiosta työelämän tuuliin ESR-hanke on lisännyt yhteistyötä. Samoin toteutettiin vuoden 2020 aikana Joensuun lukioiden kanssa yhteinen lukioiden opetussuunnitelma (LOPS) -työ.

Talous

Taloudellinen tulos oli toimintakatteen osalta 114 000 € budjetoitua parempi ja toimintakatteen toteuma oli 93,4 %. Budjetoitua parempi tulos johtui ennakoitua pienemmistä toimintamenoista opiskelijamäärän laskun myötä sekä Koronapandemiasta. Henkilöstömenot alittuivat 31 000 € ja palveluiden ostot 92 000 €.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Taataan opiskelijoille hyvät mahdollisuudet lukio-opintojen suorittamiseen.	Lukio-opinnoista suoriutuminen kolmessa vuodessa, > 85 %	Vuoden 2020 abeista valmistui kolmessa vuodessa 72 %. Valmistuneita yht. 58.
Mahdollistamme nuorten kansainvälistymisen. Osallistuminen laajoihin kielio-pintoihin ja lukion kansainvälisiin kontakteihin.	Kv. hankkeisiin osallistuneiden määrä > 20 % opiskelijoista	Osallistumisprosentti 13 %. Koronan vaikutus huomattava.

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lukiota arvostetaan aktiivisena toimijana Kontiolahden kunnan imagossa ja vahvuuksissa. Lukio näkyy kunnan imagossa ja eri toiminnoissa (lukion juhlat, kansainväliset kontaktit).	Lukion avoimet tilaisuudet > 5	Koronan takia avoimia tilaisuuksia ei ole voitu järjestää muutoin kuin verkossa. Verkkotilaisuuksia 3 kpl. Lakkiaiset pidettiin 28.8.2020, avoin huoltajille.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Vahvistamme lukion yrittäjyyskasvatusta. Osallistuminen yritysvierailuihin ja lukiolaisten omat yritysideaat.	Yritysvierailujen osallistujamäärä > 70	Yritysvierailut siirretty koronaepidemian takia. Verkko-tapaamisia järjestetty, mukana 150 opiskelijaa.
Lukio antaa valmiudet ja rohkaisee työelämäkokeiluihin. Työelämään tutustumisjakso (TET) on osa lukiokursseja.	Suoritettujen TET-jaksojen määrä > 30 Osallistuminen ESR-hankkeeseen.	TET-jaksoja suoritettu 24. Osallistuttu aktiivisesti ESR-hankkeeseen (lukiosta työelämän tuuliin -hanke).

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Lukion opiskelijamäärä	223	235	214
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	76	70	58
Suoritettut verkko-opintojen kurssit	5	15	10
Lyhyiden kielten suoritettujen kurssien määrä (vuosittain)	76	35	91

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
370 Lukiokoulutus					
Toimintatuotot	38	0	38	34	-4
Toimintakulut	-1 757	4	-1 753	-1 635	118
Toimintakate	-1 720	4	-1 716	-1 602	114

5.3.7 Vapaa sivistystyö

Tilivelvollinen: opetuspäällikkö Teemu Piirainen

Toiminta-ajatus

Tarjoamme kuntalaisille mahdollisuuden yleissivistävään ja ammatilliseen oppimiseen eri ikäkausien elämäntilanteisiin soveltuvan kurssitarjonnan kautta. Luomme kuntalaisille mahdollisuuden harrastuspohjaiseen opiskeluun ja oppimiseen, sosiaalisten verkostojen ylläpitämiseen sekä laadukkaaseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Keskeiset muutokset

Olemme tarjonneet kuntalaisille mahdollisuuden vapaaehtoiseen harrastamiseen, opiskeluun ja henkilökohtaiseen kehittymiseen seutuopiston kurssitarjonnan avulla. Suunniteltu kurssitarjonta oli kattava ja siinä oli huomioitu käyttäjien esittämät toiveet kurssien suunnittelussa. Kurssitarjonnassa oli huomioitu kuntamme laaja kyläverkko. Käyttäjien esittämä toive minimiryhmäkoon pienentämisestä toteutettiin toiminnassa määrällikään kokeiluna kalenterivuoden ajan.

Koronapandemia ja sen aiheuttamat poikkeustoimenpiteet vaikuttivat vuoden 2020 aikana voimakkaasti suunnitellun kurssitarjonnan toteutumiseen. Maaliskuussa 2020 voimaan tulleet poikkeustoimenpiteet keskeyttivät seutuopiston kurssitarjonnan järjestämisen väliaikaisesti ja aiheuttivat muutoksia myös kesä- ja syyskauden kurssien järjestämiseen. Osa kursseista saatiin syksyllä pandemiatilanteen jälleen voimistuttua tarjottua etänä toteutettavaksi. Tähän ei ollut kuitenkaan mahdollisuutta kuin murto-osalla kursseista. Suunniteltuja kurssitunteja vuodelle 2020 oli 6 892, ostopalvelusopimuksen mukainen vuositilaus 6 100 tuntia ja toteutuneiden kurssituntien yhteismäärä 4 454 tuntia. Ostopalvelusopimuksen mukainen toteutuma oli 70,8 %.

Kontiolahdella järjestettyjen seutuopiston kurssien yhteen laskettu osallistujamäärä oli 2 295 henkilöä vuoden 2020 aikana, joka on 313 osallistujaa vähemmän kuin vuonna 2019. Netto-opiskelijoita Kontiolahdella oli 1418, joista kontiolahtelaisia 1066. Osa kuntalaisistamme osallistui myös Joensuussa järjestettävälle seutuopiston kursseille. Osallistujamäärältään suosituin kurssien pääluokka oli liikunta ja tanssi. Seutuopiston neuvottelukunnan kokouksissa oli vuoden aikana kunnastamme sekä luottamushenkilö- että virkamiesedustus paikalla. Sopimus kansalaisopistotoiminnan järjestämisestä seudullisesti neuvoteltiin vuoden 2020 aikana uudelleen. Kunnanhallitus käsitteli asiaa 16.11.2020 ja uusi sopimus astuu voimaan 1.1.2022.

Konservatoriossa annettiin vuoden aikana opetusta yhteensä 3 131 tuntia. Musiikkiopistossa opiskelijoita oli kevätlukukaudella 90, syksyllä lukukauden päättyessä 91. Näistä perustason opiskelijoita oli 85 ja opistotason 6. Musiikkileikkikoulun toimintaan osallistui kevätlukukaudella 76 lasta, syyslukukauden päättyessä osallistujia oli enää 69. Konservatorio pystyi järjestämään Korona-pandemian aiheuttamien poikkeusolojen aikana toimintaansa etäopetuksen keinoin ja suunnitellun opetustarjonnan toteutuma on ollut lähes normaalitasolla.

Talous

Vapaan sivistystyön talousarvion toteutuma kaikkien kulujen osalta oli 86 % ja toimintakate 59 000 € ennakoitua parempi. Toimintamenoissa palveluiden ostoon varattua resurssia jäi käyttämättä yhteensä 55 000 €. Koronapandemian aiheuttamien poikkeusolojen haasteet näkyivät erityisesti seutuopiston järjestämän kurssitoiminnan mukaisen tuntimäärän alittumisena, kun kursseja ei voitu järjestää suunnitelman mukaisesti.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tarjoamme mahdollisuuden kurssitoiminnan järjestämiselle jokaisella kylällä.	Kurssitoimintaa tarjotaan jokaisella kylällä.	Toteutunut osittain (kurssitoiminta oli väliaikaisesti keskeytettynä koronapandemian takia)
Kunnan uudet tilat ja tekniset valmiudet otetaan seutuopiston kurssitarjonnan järjestämisessä huomioon.	Seutuopiston toimintaa järjestetään kaikissa koulurakennuksissa.	Toteutunut osittain (kurssitoiminta oli väliaikaisesti keskeytettynä koronapandemian takia)
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kurssitarjontamme on laajaa ja käyttäjien toiveet huomioidaan kurssitarjonnassa.	Käyttäjien toiveet näkyvät kurssitarjonnan käytössä ja ostopalvelusopimuksen mukainen tuntitilaus täyttyy.	Toteutunut osittain. Ostopalvelusopimuksen mukaisen kurssitarjonnan toteutuma oli koronapandemian takia 70,8 %.

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
-------------	---------	---------	---------

Kontiolahtelaiset opiskelijat kursseilla, lkm	1176	1 300	1 066
Konservatorion opiskelijamäärä	82	70	91
Musiikkileikkikoulun opiskelijamäärä (muskari)	87	100	73

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
380 Vapaa sivistystyö					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-422	0	-422	-363	59
Toimintakate	-422	0	-422	-363	59

1.1.8 Vapaa-aikapalvelut

Tilivelvollinen: vapaa-aikapäällikkö Sari Jormanainen

Toiminta-ajatus

Järjestämme kuntalaisille monipuolisia vapaa-ajan palveluja ja tapahtumia, joilla edistämme eri ikäisten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Keskeiset muutokset

Hyvinvointi- ja osallisuusneuvottelukunta kokoontui vuoden 2020 aikana vain yhden kerran koronarajoitusten vuoksi. Toinen kokoontuminen toteutettiin yhteistilaisuutena Siun Sote -neuvottelukunnan kanssa. Avustuksia maksettiin 107 000 €. Koronapandemian vuoksi merkittävä osa tapahtumista ja toiminnosta peruuntui tai muutettiin virtuaalisesti järjestettäväksi (kuten Joulunavaus ja Vuoden Loistavimmat -palkitsemisjuhla). Koronarajoitusten vuoksi palveluissa tapahtui nopeaa digitalisoitumista (mm. virtuaalitapahtumat, verkkonuokkari, ohjattu liikunta sosiaalisessa mediassa). Vuonna 2020 vapaa-aikapalveluissa työskenteli ensimmäinen yhteisötaiteilija, jonka työpanos kohdentui erilaisiin taideprojekteihin mm. etsivässä nuorisotyössä sekä varhaiskasvatuksessa. Kunnan poikkihallinnollinen Liikkuva Kontiolahti 2021–2025-liikkumishohjelma valmistui ja hyväksyttiin kunnanvaltuustossa.

Kirjastopalvelut

Kirjastojen toiminta pysähtyi maaliskuussa, kun kirjasto määrättiin koronan takia suljettavaksi 18.3. reilun vuorokauden varoitusajalla ja henkilökunta määrättiin kirjastonjohtajaa lukuun ottamatta työntöön keskeytykselle. Kirjastot päästiin avaamaan 14.5. rajoitetusti lainojen palauttamista ja varatun aineiston noutoa varten ja henkilökunta palasi vähitellen töihin. Kesäkuun alusta tilat avattiin vapaampaan käyttöön. Tiloja pyrittiin väljentämään siirtämällä osa kalusteista varastoon, asiakastiskit suojattiin plekseillä ja käsi- ym. hygieniaan panostettiin. Kirjastoauto sai lähteä liikkeelle vasta syyskuun alusta alkaen. Koronapandemian myötä sekä lainojen että kirjastokäyntien määrät putosivat edellisestä vuodesta (lainat 2020: 201 740, 2019: 242 373 ja kirjastokäynnit 2020: 67 397, 2019: 94 112).

Tammi-helmikuussa kirjastoissa ennätettiin järjestää satutuntien ja digiopastusten lisäksi Teatteri Traktorin vierailu. Kesän jälkeen satutunteja ja kirjavinkkauksia toteutettiin päiväkodeilla ja kouluilla, ei kirjastoissa. Kirjastonkäytön opastukset ja muut luokkakäynnit organisoitiin niin, että kirjastossa oli kerrallaan vain yksi luokka. Syksyllä aloitettiin myös etätapahtumien suunnittelu ja muutamia satutunteja ja vinkkauksia tehtiinkin jo etänä.

Sulkemisen aikana seutukirjastossa panostettiin erityisesti e-aineistojen hankintaan ja niitä markkinoitiin asiakkaille aktiivisesti. Saatu palaute osoitti kuitenkin, että perinteistäkin kirjaa kaivattiin ja pääsyä kirjastoon arvostettiin, kun se taas oli mahdollista.

Lehmon kirjaston kesälle suunniteltu remontti saatiin toteutettua jo keväällä kiinnioloaikana. Kaksi pitkäai-

kaista kirjastovirkailijaa jäi eläkkeelle. Lehmossa eläköityneen virkailijan tilalle saatiin palkata kirjastonhoitaja, Kontiolahdessa vapautunut kirjastovirkailijan tehtävä siirtyy pääkirjastolle.

Nuorisopalvelut

Kontiolahden nuorisopalvelut jatkoivat nuorisotilatoimintaa ja koulunuorisotyötä (ryhmytymsiset, teemapäivät, välituntinuokkarit) eri koulujen kanssa maaliskuun alkuun saakka ja elokuusta marraskuun loppuun. Maaliskuussa nuokkarit jouduttiin sulkemaan koronaepidemian takia ja käyttöön otettiin digitaalinen nuorisotila Discord-sovelluksessa. Sen suosion myötä toiminta otettiin vakinaiseksi uudeksi toiminnaksi. Discor-dissa vaihdettiin viime vuonna 6 533 viestiä ja puheaikaa kertyi 390 h edestä. Lisäksi koronasta johtuneen toimintojen sulkemisen takia nuorisopalveluissa testattiin uusia toimintoja pitkin vuotta, kuten striimausta twitchissä ja instagram-livessä virtuaalista joulujuhlaa.

Leiritoiminta keskittyi aiempien vuosien perusteella hyväksi havaittuihin leireihin. Uutena toimintana kesällä kokeiltiin kiertävää päiväleiriä kolmella kylällä sekä metsänuokkaria. Uusi nuorisovaltuusto aloitti kaksivuotisen kautensa ja he tekivät yhden aloitteen sekä osallistuivat lautakuntien kokouksiin. Tämän lisäksi valtuusto oli mukana moposuoran tarkkailussa, maakunnallisen nuorisovaltuuston toiminnassa ja teki yhteistyötä oppilaskunnan hallituksen ja tukioppilaiden kanssa. Etsivässä nuorisotyössä vuosi oli haastava nuorten kontaktoinnin osalta ja uuden toisen asteen nivelvaiheen ryhmän aloittaminen siirtyi tammikuuhun 2021.

Liikuntapalvelut

Keväällä liikunnan ohjattu ryhmätoiminta alkoi normaalisti keskeytyen viikosta 12 alkaen koronapandemian vuoksi. Liikkumisen edistämiseksi kauppoihin ja apteekkeihin toimitettiin jumppaohjeita, tehtiin liikkumisvideota sosiaalisen median kanaviin yhteistyössä Liperin kunnan kanssa ja aloitettiin Facebookin Konajumpparyhmän kautta ohjata etänä ryhmäliikuntaa. Ikäihmisille kohdennettua parvekejumppaa järjestettiin Lehmossa ja kirkonkylällä. Kesällä toimintaa päästiin jälleen järjestämään ja uusina kokeiluina pidettiin ulkoryhmäliikuntaa sekä ikääntyneille että työikäisille (mm. rantazumba). Syksyn ohjattu liikuntatoiminta alkoi normaalisti mutta pienemmällä ryhmällä ja päättyi viikolla 48. Ohjatussa liikuntatoiminnassa kertyi käyntikertoja noin puolet vähemmän kuin edellisenä vuonna. Facebookin Konajumpparyhmässä ohjattiin vuoden 2020 aikana 29 jumppaa, joita on katsottu livenä ja jälkikäteen yhteensä 1 185 kertaa. Jäseniä ryhmässä on 114. Koronavuosi toi paineita myös ulkoliikuntapaikkojen ylläpitoon, kun ihmiset ovat liikkuneet enemmän ulkona sisätilojen ollessa suljettuina. Käytön lisääntyminen näkyi erityisesti kunnan ylläpitämillä ulkoilureiteillä ja tulipaikoilla.

Kulttuuripalvelut

Vuoden 2020 kulttuuripalveluiden tarjontaa rajoitti huomattavasti koronapandemia. Muun muassa kylien kulttuuritoiminta, senioriteatteri ja palveluasumisyksiköiden vierailut pysähtyivät täysin. Muutamia elokuvaesityksiä ja konsertteja, sekä kaupunginteatterin vierailu saatiin koronarajoitusten puitteissa vuoden aikana järjestettyä. Näyttelytoiminta kirjastojen yhteydessä toteutui melkein suunnitellusti. Tilanne helpottui hien kesällä, ja toukokuussa järjestettiin hanurikonserttikiertue ikäihmisten parvekkeiden alle. Kesän suosittu navettakonsertit toteutettiin koronarajoitukset huomioiden. Maakuntapäivänä lanseeratut maisemakeinut oli hieno hallintorajoja rikkovan yhteistyön tulos.

Kontiolahti kuuluu Pohjois-Karjalan lasten kulttuuriverkoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksen turvin toteutimme vuoden aikana 132 eri kulttuuritapahtumaa, joista yli puolet digitaalisena. Osallistujia oli noin 8 500 kontiolahtelaista lasta. Osallistuimme myös syksyllä lasten teatterifestivaali Valon järjestämiseen järjestämällä päiväkotij- ja avoimia yleisöesityksiä.

Uutena toimintamuotona kuntaan palkattiin yhteisötaiteilija, joka työskenteli kaiken ikäisten asukkaiden kanssa loka-joulukuun aikana. Taiteilijan työssä käytettiin osallistavia ja taidelähtöisiä menetelmiä. Toteutuneilla projekteilla edistettiin sukupolvien välistä dialogia, asuinympäristön moninaisuutta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhteisötaiteilija veti myös työpajoja varhaiskasvatuksessa. Ensimmäinen yhteisötaiteilijajakso oli erittäin onnistunut.

Kulttuurituottaja valittiin maakunnallisen Hyvinvointia kulttuurista -ohjelman työryhmään ja hän osallistui aktiivisesti Lasten kulttuuriverkoston työskentelyyn.

Talous

Toimintakate toteutui 97,5 % ja taloudellinen tulos oli 66 000 € ennakoitua parempi. Koronapandemian vuoksi peruuntuneet tapahtumat ja palvelut saivat aikaan odottamattomia säästöjä. Kirjastopalvelut alittivat budjetin 42 000 €. Toimintatuloissa liikuntasalien tilavuokrat ja kuntosalien käyttömaksut jäivät 25 000 € odotettua pienemmiksi. Toimintatuottoja nostivat hankeavustukset ja etsivän nuorisotyön aiempaa suurempi valtionavustus.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Laadukkaat ja nykyaikaiset nuorisopalvelut toteutetaan ylläpitämällä työntekijöiden osaamista ja toimintavälineiden kuntoa sekä kuulemalla nuoria.	Järjestetty toiminta vastaa nuorten toiveita.	Nuorisopalvelujen henkilöstö osallistui Nuori2020-koulutukseen. Kalusto on inventoitu ja päivitetty.
Teemme alueellista kulttuuri- ja nuorisotyötä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Toimintaa järjestetään eri puolilla Kontiolahtea.	Kevään kyläkiertue ja retket jouduttiin perumaan koronarajoitusten vuoksi. Nuorisopalvelut on tavoittanut nuoria laajasti virtuaalinnuorisotyössä. Kesällä järjestettiin päiväleiri Kunnasniemellä sekä toimintapäivät Jakokoskella, Kulhossa ja Selkiellä. Kontiolahti-päivänä järjestettiin piknik-konsertit kuudella kylällä (kirkonkylä, Kulho, Lehmo, Mönni, Paihola ja Romppala) yhteistyössä kyläyhdistysten kanssa. Selkiellä järjestettiin maakuntapäivänä skeittitapahtuma yhteistyössä kyläyhdistyksen kanssa. Joulunavaus järjestettiin virtuaalisesti mutta siihen osallistettiin kyliä ja kouluja koko Kontiolahden alueella.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kehitämme kunnan tapahtumatoimintaa.	Kunnan tapahtumajärjestämiskokouksen tekeminen aloitetaan.	Oppaan tekeminen on aloitettu.
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia rakentamalla kuntaan poikkihallinnollisen liikkumisohjelman.	Liikkumisohjelma valmistuu ja viedään päätöksentekoon.	Liikkuva Kontiolahti 2021–2025-liikkumisohjelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 8.12.2020.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kehitämme osallistumisen mahdollisuuksia kunnassa.	Kunnassa järjestetään lasten ja nuorten kuulemistilaisuus päätäjille.	Koronapandemian vuoksi tilaisuus siirtyi vuodelle 2021.
Hyödynnämme rohkeasti hanke- rahoitusta toiminnan kehittämiseen.	Vapaa-aikapalveluille on myönnetty vähintään yksi hankerahoitus.	KonaAction-hanke sai rahoituksen aluehallintovirastolta.

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yleisötapahtumat, osallistujamäärä	13 539	15 000	5 364

Liikuntapalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	11 915	12 000	6 781
Retket ja leirit, osallistujamäärä	421	450	124
Nuorisopalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	2 064	2 000	585
Nuorisotilat, kävijämäärä	5 128	5 000	2949

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
390 Vapaa-aikapalvelut					
Toimintatuotot	136	0	136	145	9
Toimintakulut	-2 806	0	-2 806	-2 748	57
Toimintakate	-2 670	0	-2 670	-2 603	66

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	1 809	14	1 822	2 011	188
Toimintakulut	-36 752	925	-35 827	-34 634	1 194
Toimintakate	-34 943	938	-34 005	-32 623	1 382

5.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA

5.4.1 Teknisen hallinto

Tilivelvollinen: tekninen johtaja Tommi Hirvonen

Toiminta-ajatus

Tuotamme palvelut laadukkaasti, neuvonnan, ohjauksen, sähköisten palvelujen kehittämisen ja hyvän asiakaspalvelun avulla. Tuotamme viihtyisiä ja turvallisia asumisen, elämisen ja yrittämisen alueita sekä turvaamme viihtyisän ja turvallisen asumisen kunnan omissa asunnoissa. Tuotamme ja toteutamme maaseutu-elinkeinohallinnon palvelut seudullisesti Liperin kunnan johdolla asiakaslähtöisesti ja annetun aikataulun puitteissa. Huolehdimme kaukolämmön toimittamisesta keskustaajaman ydinalueelle. Kaavoitus ja mittausyksikössä ohjaamme yhdyskuntarakenteen kehitystä, tuotamme eritasoisia maankäytön suunnitelmia ja luomme edellytykset hyvälle, viihtyisälle ja monipuoliselle elinympäristölle sekä yrittämisen ympäristölle. Tuotamme paikkatietoaineistoa niin sisäisten kuin ulkoisten asiakkaiden käyttöön. Näin tehostamme toimintaamme ja edistämme siten avoimuutta ja selkeytämme päätöksentekoa. Toiminnassamme pyrimme edistämään kaikilta osin kestävästä kehitystä ja tuemme osaltamme kunnan kasvustrategiaa.

Keskeiset muutokset

Kaavoitus- ja mittausyksikön yksi tärkeimmistä tavoitteista oli saada Lehmon osayleiskaava ehdotusvaiheeseen. Kaavaehdotus pidettiin nähtävillä 10.9.-12.10.2020 välisen ajan. Valmistelua hyväksymiskäsitteilyyn on jatkettu neuvottelemalla sekä laatimalla vastineita annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Asemakaavoitus käynnistettiin Heikinpellon alueelle. Asemakaava on ollut ehdotuksena nähtävillä. Karhulan ja Vanhan Lehmon asemakaavat eivät edistyneet. Uuden maaomaisuuden hallintaan tarkoitetun ohjelman avulla raportointi on nyt sujuvaa ja ajantasaista sekä tonttien vuokralaskutus toimivaa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		

Aktivoimme ja innostamme henkilöstöä kehittämään omia työtapojaan ja omaa työtään.	Koulutus väh. 1 pv/henkilö sekä yhteisiä ideointipäiviä 2 kpl	Yksittäisiä koulutuksia on ehditty käymään ennen korona epidemian alkamista, muutoin koulutukset / ideointipäivät ovat siirtyneet myöhemmin pidettäviksi.
Asiakkaamme osaavat itsenäisesti käyttää/hyödyntää kotisivuille lisättyä avointa aineistoa.	Kartta- ja muut avoimet aineistot ovat käytettävissä kotisivuillemme. Kartta- ja aineistotilausten määrät laskevat.	Internet-karttapalvelua on kehitetty ja asiakkaita ohjattu käyttämään itsenäisesti karttapalvelua. Uusi karttapalvelu on testikäytössä.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Raakamaata on hankittu riittävästi asemakaavoituksen tarpeisiin.	Hankittu raakamaan pinta-ala on n. 50 ha.	Raakamaata hankittiin 46 ha.
Vuokra-asunnon hakijalle hakuksen/toiveiden mukainen asunto/ympäristö	Asuntoihin muuttajista 85 %:n toive toteutuu	Asuntoihin muuttajista 90 % toive on toteutunut.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Hallitsemme kunnan kiinteistöomaisuutta tehokkaasti.	Käytössämme on työkalu, jolla hallitsemme kiinteistöjä ja niihin liittyviä toimenpiteitä kuten omistamista, vuokraamista ja myymistä. Työkalun käyttöönottoa jatketaan aloittamalla sopimusten skannaaminen sähköiseen muotoon.	Maaomaisuudenhallinta-työkalu on otettu kokonaan käyttöön. Tontinvuokralaskutus sekä maaomaisuuden raportointi toimivat hyvin ja tieto on ajantasaista.

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
400 Teknisen hallinto					
Toimintatuotot	1 868	-150	1 718	1 842	124
Toimintakulut	-1 491	0	-1 491	-1 452	38
Toimintakate	377	-150	227	389	162

5.4.2 Kiinteistöpalvelut

Tilivelvollinen: kiinteistöpäällikkö Jari Rissanen

Toiminta-ajatus

Rakennutamme, rakennamme sekä ylläpidämme kunnan rakennuksia. Tavoitteenamme on rakennusten terveellisyys, turvallisuus ja käyttötarpeen mukaisuus sekä taloudellisuus.

Puhtauspalveluissa tuotamme erilaisten tilojen käyttötarkoituksen mukaista puhtaustasoa erityyppisesti siivottavissa tiloissa asiakaslähtöisesti.

Keskeiset muutokset

Tuotimme tilojen asianmukaisen ylläpidon sekä painotimme hyvän rakennuttamisen ja valvonnan tasoa käyttämällä mm. investointihankkeissa ulkopuolista kosteuden- ja puhtaudenhallinnan koordinaattoria laadun varmistamiseksi. Kunnossapito- ja sisäilmakorjaukset toteutettiin suunnitellusti. Tavoitteena on ollut erityisesti terveet ja turvalliset tilat kaikissa kunnan tilapalvelun hallinnoimissa rakennuksissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		

Ylläpitämämme tilat ovat hyväkuntoisia ja sisäilmaltaan laadukkaita. Kartoitamme ja tiedostamme korjaustarpeet, erityisesti sisäilmaongelmat jo ennakkoon.	Vuosittainen kiinteistökatselmus tehty kaikissa kiinteistöissä ja PTS suunnitelma on päivitetty	Kiinteistökatselmuksia on aloitettu mm. kiinteistötekniikan ja järjestelmien kartoituksilla, katselmuksia tullaan jatkamaan suunnitellusti. PTS-suunnitelman "salkuttaminen" toteutuu vuoden 2021 aikana.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Tuotamme palvelut tehokkaasti.	Vikailmoituspalvelun vasteaika. Tavoitteenamme alle 25 kpl yli kaksi viikkoa avoinna olevat asiat.	BEM-ohjelmistoa on hyödynnetty ongelmatilanteissa ja selvityspyyntöjen vasteajan tavoitteessa on pysytty.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Varmistamme säännöllisille huoltotoimenpiteillä tilojen turvallisen ja taloudellisen toiminnan	Huoltotoimenpiteet on suoritettu ajallaan, esim. ilmanvaihdon suodattimien vaihtotyöt, ennakoiva liukkauden torjunta.	Tavoite toteutui
Tuotamme puhtaustaloudellisesti	27,00 €/sm ² /a	25,89 €/sm ² /a

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Normeerattu lämpöenergian kulutus	47 kWh/ m ³ /a	tavoite 55 kWh/ m ³ /a	55 kWh/ m ³ /a
Tyhjillään olevat lämpimät hyötym ² (ei sisällä asuinhuoneistoja)	11215	13243	12000
siivottavat m ² , sisäiset/SiunSote	-	-	45655/8325

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
420 Kiinteistöpalvelut					
Toimintatuotot	9 908	0	9 908	9 796	-112
Toimintakulut	-7 383	150	-7 233	-6 958	275
Toimintakate	2 525	150	2 675	2 838	163

5.4.3 Kuntatekniikka

Tilivelvollinen: kuntatekniikan päällikkö Sauli Hyttinen

Toiminta-ajatus

Vastaamme liikenneväylien, ulkoliikuntapaikkojen, puistojen, leikkikenttien, satamien, ja muiden yleisten alueiden sekä hulevesiviemäroinnin suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Lisäksi huolehdimme kunnan metsäomaisuudesta, joukkoliikenneasioista ja kunnan vastuulle kuuluvista jätehuoltotehtävistä.

Keskeiset muutokset

Viime vuosina kuntatekniikka on valmistellut alueita ja rakentanut runsaasti uusia liikenneväyliä pientaloasumista varten. Nyt resursseja on voitu aiempaa enemmän suunnata myös muihin tehtäviin.

Ulkoliikuntapaikoille asetetaan yhä suurempia vaatimuksia. Jatkuvasti tulee myös uusia liikuntamuotoja. Niille tarvitaan suorituspaikkoja. Huippu-urheilun kilpailupaikkojen on oltava aina sääntöjen mukaisella ja muutenkin edustavalla tasolla. Hulevesiviemäroinnin osalta olemme aloittaneet vesistöihin laskevien vesien käsittelyn suunnittelun ja toteutuksen. Hylättyjen henkilöautojen poistamisen aiheuttama työ lisääntyy jatkuvasti.

Koronapandemia vähensi merkittävästi seudullisen bussiliikenteen ja kunnan järjestämän asiointiliikenteen asiakasmääriä.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Huolehdimme liikenneväylien osalta koulujen lähiympäristön ja oppilaiden käyttämien reittien liikenneturvallisuudesta.	Kunnan järjestämät liikenneyhteydet ovat turvallisia. Taso arvioidaan liikenneturvallisuustyöryhmässä kerran vuodessa.	Kylmäojantielle tehty kaksi uutta hidastetta nopeuksien hillitsemiseksi ja kadun ylityksen helpottamiseksi. Liitu-ryhmä kokoontui 2 kertaa
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Pidämme ulkoliikuntapaikat hyväntasoisina ja ajanmukaisina.	Kunnostustarpeiden vuosittainen kartoitus.	Tavoite toteutui. Tehty ajankohdan vaatimalla tavalla. Jatkuvaa toimintaa.
Kehitämme uusia leikkikenttien ja lähiliikuntapaikkojen yhdistelmiä.	Suunnitelma valmistuu vuoden aikana.	Tavoitteeseen ei päästy. Suunnittelu toteutuu vuoden 2021 aikana.

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Rakennamme hyvät liikenneyhteydet yritystonteille. Kehitämme liikenneverkkoa ennakoidusti uusille alueille.	Käytössä oleville tonteille on hyvät liikenneväylät rakennettuna.	Toteutunut
Kehitämme hulevesiviemärointiä.	Kaikilla teollisuustonteilla liittymismahdollisuus viemärointiin.	Tavoitetilä saavutettu. Kehittämissuunnitelman laatiminen käynnissä.

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Liikenneväylien kunnossapidon kustannukset €/m ²	1,06	1,20 €/m ² /a	1,21 €/m ²

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
440 Kuntatekniikka					
Toimintatuotot	762	0	762	825	63
Toimintakulut	-2 049	-213	-2 262	-2 270	-8
Toimintakate	-1 287	-213	-1 500	-1 445	55

5.4.4 Vesihuolto

Tilivelvollinen: vesihuoltopäällikkö Juha Pitkänen

Toiminta-ajatus

Tehtävänä on huolehtia kunnan alueen vesi- ja jätevesihuollosta taloudellisesti ja kilpailukykyisesti vesihuoltolain määrittelemissä puitteissa. Vastaamme vedenhankinnasta, käsittelystä ja jakelusta, viemäroinnistä sekä laitoksen tarvitsemien laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä toiminnan kehittämisestä.

Keskeiset muutokset

Keskeisiä tehtäväalueitamme ovat uusien kaava-alueiden vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen sekä veden toimitusvarmuuden varmistaminen. Jatkamme myös vesihuoltoverkoston saneerauksia. Keskeisimpiä tavoitteitamme on riittävän raakaveden saannin turvaaminen. Jaamankankaalla tehtiin vuoden 2020 aikana kaivonpaikkatutkimuksia, joita jatketaan seuraavina vuosina. Jo nyt tuloksena on ainakin yksi mahdollinen kaivonpaikka. Jatkossa kartoitamme edelleen uusia mahdollisia vedenottoalueita mm. yhteistyössä Joensuun Veden kanssa.

Kunnasniemen vesihuolto-osuuskunta liitettiin vuoden 2020 alusta kunnan vesihuoltolaitokseen ja siirtyneet jätevesipumppaamot sekä veden paineenkorotukset yhdistettiin kunnan automaatioon. Varparanan vesiosuuskunta sovittiin liitettäväksi kunnan vesihuoltolaitokseen vuoden 2021 alusta.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetilä	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Vesihuolto-osuuskunnan liittyessä kunnan ylläpidettäväksi, laitteistojen automaatio päivitetään yhtenäiseksi kunnan valvontajärjestelmään	Jätevesi- ja paineenkorotuspumppaamojen automaatio on päivitetty kunnan valvontajärjestelmään	Kunnasniemen pumppaamoautomaatio päivitetty.

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Veden laatu asetusten mukaista, Toimitamme asiakkaillemme korkealaatuista ja turvallista vettä	Ei poikkeamia	Ei poikkeamia.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Veden jakelumme on luotettavaa. Minimoimme vesikatkot toimintaamme kehittämällä	Ennakoimattomien vesikatkojen määrä korkeintaan yksi/vuosi	Ei katkoja.

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
450 Vesihuolto					
Toimintatuotot	2 360	0	2 360	2 569	209
Toimintakulut	-1 091	0	-1 091	-1 185	-93
Toimintakate	1 269	0	1 269	1 385	116

5.4.5 Ravintohuolto

Tilivelvollinen: ruokapalvelupäällikkö Pirjo Partanen

Toiminta-ajatus

Ravintohuollossa tuotamme kustannustehokkaasti laadukkaita ateriapalveluja huomioiden asiakkaiden tarpeet.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2020

Keskitimme aterioiden valmistusta. Käytimme lähiruokana kasviksia, juureksia, marjoja ja leipomotuotteita, lähiruuan osuutta pyrimme lisäämään mahdollisuuksien mukaan. Kasvisruokaa on yläkoululla tarjolla kaikille joka päivä ja alakoulut saa sitä pyydettyä. Kasvisruuanosuus yläkoululla on 4-8 %, alakouluille kasvisruokaa menee harvoin.

Seuraamme ruuan menekkiä kirjanpidon avulla ja huomioimme muutoksen seuraavalla kerralla ruuan valmistuksessa.

Koululounas sisältää lämpimän ruuan, salaatin/raasteen/tuorepalan/hedelmän, näkkäriä sekä pehmyttä leipää, ravintorasva, maito/piimä/vesi, joinakin päivinä myös jälkiruuan. Päiväkodeissa lounas on saman sisältöinen kuin kouluissa. Päiväkodeissa tarjotaan lisäksi aamupalaa, sekä välipalaa. Hoivakodeissa tarjotaan aamupala, lounas, päiväkahvi, päivällinen ja iltapala.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Aktivoimme ja innostamme henkilöstöä kehittämään ravintohuoltoa ja omaa työtään.	Yhteisiä koulutus- ja ideointipäiviä 2 x / vuosi	Syksyllä pidettiin koko henkilöstölle yksi koulutuspäivä.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Vähennämme ruokahävikkiä, opastamme oikeanlaiseen lautasannokseen	Vähemmän kuin 2019, 6 vk mittausjaksolla 3570 kg	Syysloman jälkeen mitattiin hävikkiruoka 6 vk jakso, mittausjaksolla hävikkiruokaa jäi 2545 kg, joka oli 1025 kg vähemmän kuin edellisellä mittausjaksolla.
Elintarvikkeiden kotimaisuus, toteutunut ruokalista	65 %	Kotimaisuusaste oli 63,3 %

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Tuotamme taloudellisesti ruokapalvelut	Aterian keskihinta 4,05 €	4,15 €
Tehostamme valmistuskeittiöiden kapasiteettia, keskittämällä aterioiden valmistusta.	Henkilöstösäästöt.	Kylmäojan keittiöltä siirrettiin lähetettävien aterioiden valmistus terveyskeskukselle, näin Kylmäojalle ei palkattu määräaikaista työntekijää

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
ateriat	713 730	727 200	702160

	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
470 Ravintohuolto					
Toimintatuotot	2 886	-145	2 741	2 711	-30
Toimintakulut	-2 912	0	-2 912	-2 922	-10
Toimintakate	-26	-145	-171	-211	-40

5.4.6 Rakennus- ja ympäristövalvonta

Tilivelvollinen: ympäristöpäällikkö Antti Suontama

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonnassa huolehdimme, että rakennus täyttää elinkaarensa aikana lainsäädännön vaatimukset positiivista asiakasneuvontaa painottaen. Rakennettujen alueiden valvonnalla luomme edellytykset viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön säilymiseen.

Ympäristövalvonnassa huolehdimme siitä, etteivät asutus, teollisuus tai muu ihmistoiminta pilaa haitallisesti ympäristöämme. Päästöjä aiheuttavien toimintojen haitalliset vaikutukset rajataan mahdollisimman vähäiseksi.

Keskeiset muutokset

Rakennusvalvonnan paperiarkiston digitoiminen on edennyt tavoitteiden mukaisesti, olemme jopa hieman edellä asetettuun tavoitteeseen verraten. Työllistimme skannaustyössä 2 eri henkilöä, heidän yhteenlaskettu työssäoloaikansa oli n. 8 kuukautta.

Sähköinen luvanhakujärjestelmä on vuoden 2020 aikana saatu palvelemaan sekä asiakkaiden että rakennusvalvonnan tarpeita moitteettomasti. Järjestelmän kehitystyö jatkuu vuosittain muiden töiden ohella.

Ympäristövalvonnan painopisteenä vuodelle 2020 oli jätevesineuvonta ja -valvonta haja-asutuksen jätevesisäädösten voimaantulon jälkeen. Koronarajoitusten vuoksi suunnitellut kohteilla maastossa tehtävät tarkastukset pohjavesialueiden ja ranta-alueiden korjausvelvollisuuden piirissä olevien kiinteistöillä, toteutettiin kirjallisella selvityspyynnöllä. Selvityspyyntöihin saatiin kattavasti vastauksia ja korjaustilanne oli ennakoitua parempi. Selvityksen perusteella löytyi muutamia viemäriverkoston kehittämiskohteita ja kohteita, joissa kiinteistökohtaista jätevesijärjestelmää tulee parantaa.

Ympäristöhoidon tehtäväalueella yhteislaitemen niityn heinäseipäät koristeltiin ohikulkijoiden iloksi vuoden aikojen mukaan vaihtuvin teemoin. Niityn hoidon uudet ideat saivat kunniainiminnan Vuoden maisemateko -kilpailussa. Kasvi vieraslajien torjuntamuotona kehiteltiin kohteelle kaivamalla hävittämistä.

Tavoitteet ja toimenpiteet		Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Rakennusvalvonnassa kannustamme kehittämään omia työtapojamme sähköisen asioinnin näkökulmasta	Työstämme kaikki sähköisen ympäristön asiakirjat helposti saavutettaviksi.	100% asiakirjoista on työstetty
Arkiympäristömme viihtyisäksi. Ympäristövalvonnassa otamme kokeiluhankkeet käytännöksi ympäristöhoidon keinona	Vähintään kaksi toteutunutta kokeiluhanketta	Heinäseipäät yhteislaitumella koristettiin vaihtelevilla teemoilla. Kokeiltiin vieraslajitorjunnassa uusia hävitysmenetelmiä, joiden kehittelyä jatketaan.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kannustamme ja opastamme asiakkaita hakemaan rakentamisen luvat sähköisesti	Avustamme asiakkaitamme lupaprosessin viemisessä sähköiseen järjestelmään.	99% kaikista hakemuksista tulee sähköisenä.
Asukkaiden mielipiteen huomiointo ympäristöä koskevassa päätöksenteossa. Ympäristövalvonnassa toteutamme asukastilaisuuden, jonka annin hyödynämme päätöksenteossa	Tavoitteena yksi asukastilaisuus.	Asukastilaisuus Lehmon hakuista pidettiin 1.10.2020.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Vanhan paperiarkiston digitointityön jatkaminen.	Rakennustilastokortit vuosilta 1959-1969 skannattu.	Kaikki rakennustilastokortit on skannattu.
Rakennusjärjestyksen uusiminen.	Uusi rakennusjärjestys voimaan viimeistään 1.1.2021	Rakennusjärjestys astui voimaan 1.8.2020.
Opastava ja neuvova voimaan astuneen jätevesilainsäädännön valvonta.	Valvotaan haja-asutuksen jätevesiasetuksen toteutusta tarkastamalla 50 kohdetta, joilla saattaisi olla korjaustarve.	Toteutettu touko-kesäkuussa 2020. Tulokset esitelty ympäristölautakunnassa 25.11.2020

500 Rakennus ja ympäristövalvonta	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
Toimintatuotot	235	0	235	276	42
Toimintakulut	-329	0	-329	-313	16
Toimintakate	-95	0	-95	-37	58

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
Toimintatuotot	18 018	-295	17 723	18 019	296
Toimintakulut	-15 255	-63	-15 318	-15 100	218
Toimintakate	2 763	-358	2 405	2 919	514

KOKO KUNTA YHTEENSÄ	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteuma 2020	Poikkeama
Toimintatuotot	21 974	-282	21 693	21 695	2

Toimintakulut	-96 575	-289	-96 864	-94 857	2 006
Toimintakate	-74 601	-570	-75 171	-73 162	2 009

5.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

MÄÄRÄRAHAT / TULOARVIOT 1000 €	Sitovuus	Alkuper. TA	TA muutokset	TA muutoksen jälk.	TOTEUMA	Poikkeama €	Poikkeama %
KÄYTTÖTALOUSOSA							
10 Kunnanhallitus							
100 Keskushallinto	N	-2 658	0	-2 658	-2 621	37	-1,4 %
150 Elinvoiman edistäminen	N	-724	0	-724	-609	116	-16,0 %
160 Sosiaali- ja terveyspalvelut	N	-39 005	-1 150	-40 155	-40 192	-37	0,1 %
13 Tarkastuslautakunta							
130 Tarkastuslautakunta	N	-33	0	-33	-36	-3	7,9 %
30 Sivistyslautakunta							
300 Sivistystoimen hallinto	N	-743	0	-743	-703	40	-5,4 %
310 Aamu- ja iltpäivätoiminta	N	-450	0	-450	-374	76	-16,8 %
320 Perusopetus 1-6 luokat	N	-11 721	86	-11 635	-11 160	475	-4,1 %
330 Perusopetus 7-9 luokat	N	-6 610	161	-6 449	-6 275	174	-2,7 %
360 Varhaiskasvatuspalvelut	N	-10 609	687	-9 922	-9 543	378	-3,8 %
370 Lukiokoulutus	N	-1 720	4	-1 716	-1 602	114	-6,6 %
380 Vapaa sivistystyö	N	-422	0	-422	-363	59	-14,0 %
390 Vapaa-aikapalvelut	N	-2 670	0	-2 670	-2 603	66	-2,5 %
40 Tekninen lautakunta							
400 Teknisen hallinto	N	377	-150	227	389	162	71,4 %
420 Kiinteistöpalvelut	N	2 525	150	2 675	2 838	163	6,1 %
440 Kuntatekniikka	N	-1 287	-213	-1 500	-1 445	55	-3,7 %
450 Vesihuolto	N	1 269	0	1 269	1 385	116	9,1 %
470 Ravintohuolto	N	-26	-145	-171	-211	-40	23,5 %
500 Rakennus- ja ympäristövalvonta	N	-95	0	-95	-37	58	-60,9 %
TULOSLASKELMAOSA							
Verotulot	B	54 500	-2 000	52 500	54 019	1 519	2,9 %
Valtionosuudet	B	25 800	4 000	29 800	29 871	71	0,2 %
Rahoituserät	N	-775	0	-775	-90	685	-88,3 %
INVESTOINTIOSA					0		
10 Kunnanhallitus							
Maan osto, arvopapereiden osto, muun kiinteän omaisuuden osto	B	-500	-400	-900	-706	194	-21,5 %
30 Sivistyslautakunta							
Irtain omaisuus	B	-190	0	-190	-189	1	-0,6 %
40 Tekninen lautakunta							
Talorakennus	B	-3 240	-1 520	-4 760	-5 024	-264	5,6 %
Kunnallistekniikka	B	-2 182	400	-1 782	-2 186	-404	22,7 %
Kaukolämpölaitos	B	-30	0	-30	-42	-12	40,5 %
Vesihuoltolaitos	B	-872	0	-872	-468	404	-46,4 %
Irtain omaisuus	B	-210	28	-182	-158	24	-13,2 %
RAHOITUSOSA					0		
Lainakannan muutos	N	3 000	0	3 000	3 852	852	28,4 %

MÄÄRÄRAHAT / TULOARVIOT 1000 €	Sitovuus	Alkuper. TA	TA muutokset	TA muutoksen jälk.	TOTEUMA	Poikkeama €	Poikkeama %
VESIHUOLTOLAITOS							
Vesihuoltolaitos							
Liikelylijäämä		516	0	516	719	203	39,4 %

Valtuustoon nähden kaikilla tehtävälueilla sitova erä on toimintakate (netto). Talousarvioon nähden lähes kaikki tehtävälueet tekivät paremman tuloksen.

5.6 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TP 2019	TA 2020	TA- muutokset	TA 2020 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (TOT-TA)	Poikkeama %	Muutos TP19-TP20
Toimintatuotot	22 473 385,04	21 974 320	-281 500	21 692 820	21 694 980,31	2 160,31	0,0 %	-3,5
Myyntituotot	10 550 112,75	10 586 470	-150 000	10 436 470	10 448 441,57	11 971,57	0,1 %	-1,0
Maksutuotot	1 458 885,59	1 424 570	-175 000	1 249 570	1 306 424,64	56 854,64	4,5 %	-10,5
Tuet ja avustukset	1 456 366,24	808 000	193 500	1 001 500	780 071,02	-221 428,98	-22,1 %	-46,4
Muut toimintatuotot	9 008 020,46	9 155 280	-150 000	9 005 280	9 160 043,08	154 763,08	1,7 %	1,7
Toimintakulut	-94 256 774,04	-96 575 000	-288 500	-96 863 500	-94 857 033,97	-2 006 466,03	-2,1 %	0,6
Henkilöstökulut	-24 648 759,59	-25 394 480	306 500	-25 087 980	-24 293 636,28	-794 343,72	-3,2 %	-1,4
Palkat ja palkkiot	-20 041 911,24	-20 600 620	254 150	-20 346 470	-19 821 680,19	-524 789,81	-2,6 %	-1,1
Henkilösivukulut	-4 606 848,35	-4 793 860	52 350	-4 741 510	-4 471 956,09	-269 553,91	-5,7 %	-2,9
Eläkekulut	-3 934 974,81	-4 054 580	43 400	-4 011 180	-3 821 462,74	-189 717,26	-4,7 %	-2,9
Muut henkilösivukulut	-671 873,54	-739 280	8 950	-730 330	-650 493,35	-79 836,65	-10,9 %	-3,2
Palvelujen ostot	-53 804 042,01	-54 785 560	-990 000	-55 775 560	-54 325 865,12	-1 449 694,88	-2,6 %	1,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 861 405,20	-4 803 720	35 000	-4 768 720	-4 834 508,20	65 788,20	1,4 %	-0,6
Avustukset	-3 433 600,99	-3 558 220	210 000	-3 348 220	-3 585 125,54	236 905,54	7,1 %	4,4
Muut toimintakulut	-7 508 966,25	-8 033 020	150 000	-7 883 020	-7 817 898,83	-65 121,17	-0,8 %	4,1
Toimintakate	-71 783 389,00	-74 600 680	-570 000	-75 170 680	-73 162 053,66	-2 008 626,34	-2,7 %	1,9
Verotulot	52 704 152,81	54 500 000	-2 000 000	52 500 000	54 019 287,26	1 519 287,26	2,9 %	2,5
Valtionosuudet	24 397 352,00	25 800 000	4 000 000	29 800 000	29 870 603,00	70 603,00	0,2 %	22,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-143 938,11	-775 000	0	-775 000	-90 381,74	-684 618,26	-88,3 %	-37,2
Korkotuotot	78 992,88	67 000	0	67 000	66 004,38	-995,62	-1,5 %	-16,4
Muut rahoitustuotot	437 075,01	361 000	0	361 000	431 780,78	70 780,78	19,6 %	-1,2
Korkokulut	-545 401,88	-1 095 000	0	-1 095 000	-480 049,71	-614 950,29	-56,2 %	-12,0
Muut rahoituskulut	-114 604,12	-108 000	0	-108 000	-108 117,19	117,19	0,1 %	-5,7
Vuosikate	5 174 177,70	4 924 320	1 430 000	6 354 320	10 637 454,86	4 283 134,86	67,4 %	105,6
Poistot ja arvonalentumiset	-5 134 226,86	-4 892 200	0	-4 892 200	-4 731 497,91	-160 702,09	-3,3 %	-7,8
Suunnitelman muk. poistot	-5 134 226,86	-4 892 200	0	-4 892 200	-4 731 497,91	-160 702,09	-3,3 %	-7,8
Tilikauden tulos	39 950,84	32 120	1 430 000	1 462 120	5 905 956,95	4 443 836,95	303,9 %	14683,1
Poistoeron muutos	173 413,51	80 490	0	80 490	80 489,69	0,31	0,0 %	-53,6
Varausten muutos	0,00	0	0	0	-4 500 000,00	4 500 000,00		
Tilikauden ylijäämä (alij.)	213 364,35	112 610	1 430 000	1 542 610	1 486 446,64	-56 163,36	-3,6 %	596,7

Toimialat seuraavat talousarvion toteumaa säännöllisesti ja koko kunnan tasolla tehdään osavuosisiraportit kaksi kertaa vuodessa. Osavuosisiraporttien yhteydessä on tehty määrärahatarkistuksia. Valtuustoon nähden sitovat erät on tummennettu yllä olevassa taulukossa.

Toimintatuotot kokonaisuutena toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Tukiin ja avustuksiin vaikutti palkkatukityöllistämisen väheneminen sekä vuoteen 2019 verrattuna myös perheryhmäkodin kustannusten korvausten päättyminen. Lukkarila Kodit Oy:n toiminta päättyi vuoden 2019 loppuun ja vuonna 2020 ei ostettu perheryhmäkodin palveluja ja vastaavasti haettu niihin korvauksia. Loppuvuodesta tonttien myynti kasvoi ja vaikutti muiden toimintatuottojen kasvuun. Toimintatuottojen muutos edelliseen vuoteen oli -3,5 %, johon vaikuttaa päivähoitojen maksutuottojen alhaisempi kertymä, palkkatukisumman väheneminen ja perheryhmäkoti palvelujen päättyminen.

Toimintakulut alittivat talousarvion 2 milj. € eli -2,1 % ja muutos edelliseen vuoteen oli +0,6 %. Toimintakulut alittuivat lähes kaikissa erissä. Merkittävin ylitys on avustuksissa johtuen pääosin työmarkkinatuen kuntaosuuden ylityksestä. Osavuosisiraportissa 2/2020 tähän ei haettu määrärahamuutosta, vaan ylitys kaletettiin muusta toiminnasta. Merkittävimmät alitukset ovat palvelujen ostoissa ja henkilöstökuluissa. Palvelujen ostojen alitus muodostuu useista eristä. Koronaepidemiasta johtuen muun muassa matkustuskulut, majoitus- ja ravitsemuspalvelut, koulutukset ovat toteutuneet arvioitua pienempänä. Koronaepidemialla on ollut myös omat vaikutuksensa toiminnan järjestämiseen, jolloin kulut ovat toteutuneet alhaisempina. Henkilöstökulujen alitukseen vaikutti erityisesti palkkatukisumman väheneminen ja osaltaan erilaiset palvelujen tuotannon muutokset ja henkilöstösuunnittelu. Palvelujen ostoihin on kirjattu 1,35 milj. € pakollista varausta Siun soten kuntayhtymän alijäämien kattamisen sekä pelastuslaitoksen varallaolokiistan varautumista varten.

Toimintakate alittui 2 milj. € ja muutos edelliseen vuoteen nähden oli 1,9 %. Oman toiminnan (pl. sosiaali- ja terveystalvelujen tehtävääalue) alittivat talousarvion -5,9 % ja edelliseen vuoteen nähden menokehitys oli -2,9 %. Sosiaali- ja terveystalvelujen menot ylitti talousarvion +0,1 % (0,04 milj. €) johtuen pakollisesta varauksesta. Sote-menot kasvoivat 6,3 % ja ilman pakollista varausta kasvu olisi ollut 2,7 %. Toimintakateen kehitys edelliseen vuoteen nähden oli 1,9 %. Kokonaisuudessaan toimintamenojen kasvua on saatu omassa toiminnassa pysäytettyä jo toista vuotta peräkkäin. Toiminnallisilla muutoksilla on pystytty myös vaikuttamaan henkilökulujen kehitykseen.

Kunnan tuloverokertymä toteutui 1,5 milj. € paremmin kuin arvioitiin. Lopullinen kunnallisveron toteuma oli 49,1 milj. €. Yhteisöverotuottojen arviota nostettiin toisessa osavuosisraportissa 0,3 milj. €. Yhteisöverot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Kiinteistöverotuottojen toteuma oli 2,6 milj. € ja ne toteutuivat myös talousarvion mukaisesti. Kiinteistöveroihin tehtiin talousarviomuutos, koska kiinteistöverotuksessa siirryttiin joustavaan valmistumiseen ja osa vuodelle 2020 arvioiduista kiinteistöverojen kertymästä siirtyi vuodelle 2021. Kokonaisuudessaan verotulot olivat 54 milj. €, edelliseen vuoden tilinpäätökseen nähden kasvua oli 1,3 milj. € eli 2,5 %. Kunnallisveron kasvu oli + 2,5 %, yhteisöveron + 21,7 % ja kiinteistöveron - 10,1 %.

Verotulot 1000 €	TA 2020	TA- muutokset	TA 2020 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	49 600	-2 000	47 600	49 067	1 467
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 000	300	2 300	2 340	40
Kiinteistövero	2 900	-300	2 600	2 613	13
Verotulot yhteensä	54 500	-2 000	52 500	54 019	1 519

Vuosi	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo, milj €	Muutos
2013	19,75	209,3	5,0 %
2014	19,75	217,2	3,8 %
2015	20,5	222,1	2,3 %
2016	20,5	225,3	1,4 %
2017	20,5	218,6	-3,0 %
2018	20,5	227,6	4,1 %
2019	20,5	234,5	3,0 %

Veroprosentin muutokset vuosina 2013 ja 2015.

Valtionosuudet kasvoivat lähes 5,5 milj. €, josta noin 3,7 milj. € oli valtion kohdentamaa koronatukea. Alkuperäinen talousarvio valtionosuuksien osalta oli 25,8 milj. €, useiden muutosten jälkeen 29,8 milj. € ja toteuma 29,87 milj. €.

Alla on Valtiovarainministeriön taulukko koronaan liittyvien kuntien peruspalveluiden valtionosuuden korotuksista vuonna 2020 ja millä jakoperusteilla ne on kohdennettu kunnille.

Alue	Kevät 2020: Koronatuki €/as	Kevät 2020: Koronatuki kunnallisveron mukaan	Kevät 2020: Koronatuki alle 18-vuotiaiden mukaan	Kevät 2020: Koronatuki 65 vuotta täyttäneiden mukaan	LTA7: Koronatuki €/asukas	LTA7: Koronatuki 13- 15-v	LTA7: Koronatuki kunnallisveron mukaan	LTA7: Koronatuki testaukseen (testausmäärät haettu 2.11.2020)	Yhteensä, €	Yhteensä, €/as
Koko maa	180 010 664	370 000 000	112 300 132	59 994 725	128 696 649	4 300 804	267 000 000	350 000 000	1 472 302 973	268
Kontiolahti	487 047	903 602	410 697	122 972	348 209	15 670	648 445	759 492	3 696 133	249

Valtionosuudet 1000 €	TA 2020	TA- muutokset	TA 2020 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	21 600	3 800	25 400	25 411	11
Verotulomenetysten kompens.	5 450	200	5 650	5 723	73
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 250	0	-1 250	-1 264	-14
Valtionosuudet yhteensä	25 800	4 000	29 800	29 871	71

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli lähes 0,68 milj. € alle arvioidun. Talousarviossa varauduttiin korkokulujen kasvuun, mutta korkotaso pysyi edelleen matalana. Korkokuluihin kuuluvat mm. lainojen korot ja vesihuollon taseyksikön kunnalle maksamat korot. Korkotuottoihin sisältyvät mm. talletusten ja antolainojen, myös vesihuollon taseyksikölle annetusta lainasta, korkotuotot.

Vuosikate toteutui tarkistettua talousarviota 4,3 milj. € parempana. Suunnitelman mukaisiin poistoihin varattiin 4,9 milj. € ja niiden toteuma oli 4,7 milj. €. Terveyskeskuksen osalta tehtiin poistosuunnitelman muutos ja se lisäsi noin 0,3 milj. € poistoja normaaliin verrattuna. Tilikauden tulokseksi muodostuu 5,9 milj. euroa. Poikkeuksellisina erinä olivat erityisesti pakollisten varausten muodostaminen sekä valtion ohjaamat koronatuotet valtionosuuteen sekä määräaikainen yhteisöveron korotus. Ilman näitä tilikauden tulos olisi silti ollut positiivinen. Oman toiminnan toimintamenojen hallinta on vaikuttanut keskeisesti positiiviseen tulokseen.

5.7 Investointien toteutuminen

KUNNANHALLITUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TOTEUMA	Poikkeama
YHTEENSÄ NETTO	-100 000	-400 000	-500 000	-227 301,01	272 698,99
2000 Maan osto / muu kiinteä omaisuus	-500 000	-400 000	-900 000	-697 100,00	202 900,00
2000 Maan myynti	400 000	0	400 000	478 882,50	78 882,50
1000 Arvopaperit osto	0	0	0	-9 083,51	-9 083,51
1000 Arvopaperit myynti	0	0	0	0,00	0,00
TEKNINEN LAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TOTEUMA	Poikkeama
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ NETTO	-3 240 000	-1 520 000	-4 760 000	-5 024 369,70	-264 369,70
3068 Lehmon uusi päiväkotiki	-900 000	-200 000	-1 100 000	-1 104 722,18	-4 722,18
3210 Kirkonkylän yhtenäiskoulu	-400 000	-1 700 000	-2 100 000	-2 346 329,20	-246 329,20
3220 Lehmon yhtenäiskoulu	-500 000	250 000	-250 000	-178 782,33	71 217,67
4000 Virasto I kunnanvirasto	-200 000	130 000	-70 000	-32 364,65	37 635,35
3131 Kylmäojan koulu	-160 000	60 000	-100 000	-87 931,34	12 068,66
3020 Terveyskeskus	-1 000 000	0	-1 000 000	-1 119 664,69	-119 664,69
4250 Lehmon palvelukeskus	-80 000	-60 000	-140 000	-154 575,31	-14 575,31
KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ NETTO	-2 182 000	400 000	-1 782 000	-2 185 975,08	-403 975,08
5000 Katujen rakentaminen	-1 000 000	-250 000	-1 250 000	-1 580 840,87	-330 840,87
* rahoitusosuudet			0	0	0,00
5050 Tievalaistus	-150 000	0	-150 000	-233 106,06	-83 106,06
5060 Kevyen liikenteen väylä Vanhalle Nurmeksentie	-700 000	700 000	0	0,00	0,00
5100 Leikkikentät	-30 000	0	-30 000	-22 427,81	7 572,19
5110 Puistot	-50 000	45 000	-5 000	0,00	5 000,00
5200 Lehmon urheilukeskus	-70 000	20 000	-50 000	-46 259,14	3 740,86
5222 Lähikentät ja reitit	-50 000	0	-50 000	-44 853,07	5 146,93
5223 AH-keskus reitit	-20 000	0	-20 000	0,00	20 000,00
5225 AH-keskus kehittäminen	-100 000	-115 000	-215 000	-248 130,57	-33 130,57
5253 Venesatamat	-12 000	0	-12 000	-10 357,56	1 642,44
TEKNINEN LAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TOTEUMA	Poikkeama
KAUKOLÄMPÖLAITOS YHTEENSÄ NETTO	-30 000	0	-30 000	-42 160,57	-12 160,57
6500 Kaukolämpölaitos	-30 000	0	-30 000	-42 160,57	-12 160,57
VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ NETTO	-872 000	0	-872 000	-467 640,03	404 359,97
6000 Vesilaitos	-439 000	0	-439 000	-250 105,01	188 894,99
6100 Viemäriulaitos	-433 000	0	-433 000	-217 535,02	215 464,98
IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ NETTO	-210 000	28 000	-182 000	28 000,00	56 126,39
7310 Kunnossapitokalusto (liikunta)	-120 000	20 000	-100 000	-96 015,75	3 984,25
* pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	32 048,39	32 048,39
7311 Päiväkotien pihakalusteet	-20 000	20 000	0	0,00	0,00
7312 AH-keskuksen kalusto	-20 000	0	-20 000	0,00	20 000,00
7352 Ravintohuollon kalusto	-50 000	-12 000	-62 000	-61 906,25	93,75
SIVISTYSLAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TOTEUMA	Poikkeama
IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ NETTO	-190 000	0	-190 000	-187 665,42	2 334,58
7209 Kontiolahden koulukeskus	-95 000	0	-95 000	-92 478,46	2 521,54
* pysyvien vastaavien myynnit			0	1 100,00	1 100,00
7350 Kontiolahden alakoulujen kalusto	-65 000	0	-65 000	-65 276,11	-276,11
7220 Vapaa-aikatoimen kalusto	-10 000	0	-10 000	-10 094,50	-94,50
7340 Varhaiskasvatus	-20 000	0	-20 000	-20 916,35	-916,35

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TOTEUMA	Poikkeama
Kunnanhallitus					
Maan osto	-500 000	-400 000	-900 000	-697 100,00	202 900,00
Maan myynti	400 000	0	400 000	478 882,50	78 882,50
Arvopaperit ostot	0	0	0	-9 083,51	-9 083,51
Arvopaperit myynti	0	0	0	0,00	0,00
Tekninen lautakunta					
Talonrakennus	-3 240 000	-1 520 000	-4 760 000	-5 024 369,70	-264 369,70
Kunnallistekniikka	-2 182 000	400 000	-1 782 000	-2 185 975,08	-403 975,08
* rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Kaukolämpölaite	-30 000	0	-30 000	-42 160,57	-12 160,57
Vesihuoltolaite	-872 000	0	-872 000	-467 640,03	404 359,97
Irtain omaisuus	-210 000	28 000	-182 000	-157 922,00	24 078,00
* pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	32 048,39	32 048,39
Sivistyslautakunta					
Irtain omaisuus	-190 000	0	-190 000	-188 765,42	1 234,58
* pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	1 100,00	1 100,00
Investointimenot yhteensä	-7 224 000	-1 492 000	-8 716 000	-8 773 016,31	-57 016,31
Pysyvien vastaavien myynnit	400 000	0	400 000	512 030,89	112 030,89
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
YHTEENSÄ NETTO	-6 824 000	-1 492 000	-8 316 000	-8 260 985,42	55 014,58

Maan ostot:

- Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistöön Tienvarsi RN:o 5:95 Kontioniemessä, määrälän ostot Lehmon kylästä yhtenäiskoulua varten sekä raakamaan hankinta 13 ha Lehmosta asemakaavoitusta varten.

Maan myynti:

- Tonttien myyntiä

Arvopaperit ostot:

- Asunto-osakkeiden rahoitusosuuksia

TALONRAKENNUS

- Lehmon uusi päiväkotit, suunnittelu ja rakentaminen
  - o Hankkeen toteutussuunnitelmat ja kustannusarvio 2,9 M€ on hyväksytty lautakunnassa 26.5.2020 ja kunnanhallituksessa 1.6.2020. Urakkatarjouspyyntö on julkaistu Hilma ilmoituksella 29.5.2020 ja tarjoukset tuli jättää 24.6.2020 mennessä. Tekninen lautakunta on valinnut urakoitsijat 30.6.2020. Urakoitsijoiden kanssa on pidetty selonottoneuvottelut 2.7.2020 ja sopimukset on allekirjoitettu 20.7.2020. Samalla pidettiin ensimmäinen työmaakokous. Työt on aloitettu valmistelevien töiden osalta heinäkuun lopulla.
  - o Alkuperäisestä taloussuunnittelussa hankkeelle on varattu 900 000 euron määräraha vuodelle 2020. Kustannukset kuitenkin jakautuvat siten, että vuoden 2020 kustannukset ylittävät alkuperäisen arvion noin 200 000 eurolla. Seuraavien vuosien määrärahatarve pienenee vastaavasti. Hankkeen on määrä valmistua kesäkuussa 2021.
  - o Hanke on aikataulussa.
- Kirkonkylän yhtenäiskoulu, suunnittelu, rakentaminen
  - o Hankkeen toteutussuunnitelmat ja kustannusarvio 6,8 M€ on hyväksytty kunnanvaltuustossa 8.6.2020. Urakkatarjouspyyntö on julkaistu Hilmailoituksella 31.5.2020 ja tarjoukset tuli jättää 25.6.2020 mennessä. Tekninen lautakunta on valinnut urakoitsijat 30.6.2020. Urakoitsijoiden kanssa on pidetty selonottoneuvottelut 8.7.2020 ja sopimukset on allekirjoitettu 20.7.2020. Samalla pidettiin ensimmäinen työmaakokous. Työt on aloitettu valmistelevien töiden osalta heinäkuun lopulla.
  - o Alkuperäisestä taloussuunnittelussa hankkeelle on varattu 400 000 euron määräraha vuodelle 2020. Kustannukset kuitenkin jakautuvat siten, että vuoden 2020 kustannukset ylittävät alkuperäisen arvion noin 1,7 M€:lla. Seuraavien vuosien määrärahatarve pienenee vastaavasti. Hankkeen on määrä valmistua heinäkuussa 2021.

- Hanke on aikataulussa.
- Lehmon yhtenäiskoulu, suunnittelu, rakentaminen seuraavina vuosina
  - Lehmon yhtenäiskoulun hankesuunnitelma ja kustannusarvio 18,9 M€ on hyväksytty kunnanvaltuustossa 8.6.2020. Suunnittelu on käynnistynyt 15.9.2020 pidetyllä suunnittelukouksella. Luonnossuunnitelmat on esitelty tekniselle lautakunnalle 24.11.2020 ja kunnanhallitus on hyväksynyt luonnossuunnitelmat 30.11.2020 § 232.
  - Alkuperäisestä taloussuunnittelussa hankkeelle on 500 000 euron määräraha vuodelle 2020, määräraha on vähennetty 250 000 euroon OVR2 yhteydessä. Suunnittelun on määrä valmistua touko-kesäkuussa 2021 ja rakentaminen alkaa elokuussa 2021.
- Kylmäojan koulu, lattiamattojen vaihtoa ja tiivistystöitä
  - Kylmäojan koulun lattiamattojen vaihto- ja tiivistystyön osalta tarjouspyynnöt toimitettu urakoitsijoille. Urakan kokonaislaajuus on 536,2 m². Tarjoukset olivat tilaajan käytettävissä 22.5.2020. Rakennustyöt käynnistyivät 8.6.2020 ja kohde on valmistunut 7.8.2020.
  - Remonttiin liittyvä määräraha oli 160 000 €, mutta urakan kustannukset olivat n. 100 000 €. Jäljelle jäänyt määräraha 60 000 € siirrettiin Lehmon palvelukeskuksen remonttiin, joka oli alkuperäistä suunnitelmaa laajempi. Kohde valmistui sovitus- ja aikataulussa.
- Terveyskeskus, suunnittelu ja mahdollinen rakentamisen aloitus 2020
  - Kunnanvaltuusto hyväksyi hankkeen luonnossuunnitelmat ja kustannusarvion 7,366 M€ 8.6.2020. Kunnanhallitus hyväksyi 7.9.2020 päivätyt toteutussuunnitelmat ja kustannusarvion 14.9.2020 § 169. Urakoitsijat valittiin 13.10.2020 teknisen lautakunnan kokouksessa. Rakennustyöt alkoivat 4.11.2020 ja hankkeen on määrä valmistua tammikuussa 2022.
- Lehmon palvelukeskus, rakenteiden kunnostus ja tiivistystöiden jatkaminen
  - Lehmon palvelukeskuksen B-osan rakennus- ja tiivistyskorjaustyöt on saatu valmiiksi, alueen remontti laajeni alkuperäisestä suunnitelmasta, koska B-osan yläpohjarakenteissa paljastui merkittäviä sisäilmanlaatuun vaikuttavia epätiiveyskohtia ja rakenneratkaisuja. Kirjaston alueen tiivistystyöt ja lattiarakenteiden korjaustyöt valmistuivat 15.5.2020, työt ja lattiarakenteiden korjaaminen toteutettiin tilojen (koronasta aiheutuneen) sulkemisen aikana. C-osan nuorisosaaman remontti käynnistyy alkuvuodesta 2021 ja valmistuu maaliskuun loppuun 2021 mennessä. Nuorisosaamalla uusitaan lattiapinnoitteet, tiivistetään rakenneliittymät, uusitaan maalaukset-, akustiikkalevytykset ja tilan valaistukset. Lehmon palvelukeskuksen remontin laajuuden vuoksi Kylmäojan koulun remontista jäljelle jäänyt määräraha 60 000 € siirrettiin Lehmon palvelukeskuksen remontointiin.
- Virastotalo I, kellarin peruskorjaus, siirtyy vuodelta 2019
  - Virastotalo 1, kellarissa tehtiin laajat tiivistyskorjaukset vuoden 2020 loppuun mennessä. Rakennuksessa olleet kaikki epätiiveyskohdat käsiteltiin Elaproof-tuotteella. 1. kerroksen osalta viemäriinjat kuvattiin 16.11.2020, jatkotoimenpiteitä suunnitellaan tältä osin vuoden 2021 aikana.

KUNTATEKNIikka

- Katujen rakentaminen / Kärjen ja Soralan alueiden kadut rakennettu liikennöitäviksi, hulevesiviemärröinnit valmiita, Soralassa tonttien täyttämisen vähän vajaa
- Sorapintaisten katujen päällystys
- Metoksen alueen katuja, Lehmonkankaan kadut, Nosturitie
- Kestopäällysteiden pintausta useissa kohteissa mm. Lehmon kevyen liikenteen väyliä
- Tievalaistus: Saneerausta toteutettu kahtena urakkana, suunniteltu vuoden 2021 kohteita
- Kevyen liikenteen väylä Vanhalle Nurmeksentielle: kunnan rahoitusosuus/ Siirtyy vuodelle 2021
- Leikkikentät: Välttämättömiä korjauksia
- Puistot: Ei toimenpiteitä, määräraha siirretty
- Lehmon urheilukeskus: Paikoitusalueen laajennus/ Suunnitelmat valmiit koko piha-alueille
- Lähikentät ja reitit
  - Kunnostettu: Pitkäludon kota, Urkkalammen ja Hautajärven umpilaavut, latupohjia Kylmäojan ja AH:n ympäristössä. Latupohjia tasattiin kylmäojan ja AH:n ympäristössä. Paiholan alueelle rakennettiin yhteistyössä maanomistajan kanssa kokonaan uusi frisbeegolf-rata ja uusi latupohja.
- AH-keskus reitit: ratojen reunojen valaistuksen suunnittelua/ Jatkettu valaistuksen suunnittelua

- AH-keskus kehittäminen: Lyijyisen maan poisto, kokonaa uudet taulurakenteet ja takamuuri, ampu-
mapenkan kunnostus
- Venesatamat/ kunnostukset: Onttolan ja Niputtajan veneranta

Katujen rakentaminen/ perustelut määrärahan ylitykselle:

- Kärjen alueen infraa rakennettiin ennakoitua enemmän ja yksikköhinnat nousivat arvioitua suurem-
miksi, Soralassa vielä yllättävän paljon täyttötyötä luovutettavilla tonteilla.
- Lehmonkankaalla oli tarve saada kunnalle kuuluvat työt (maankäyttösopimus) loppuun.
- AH-keskus kehittäminen/ perustelut määrärahan ylitykselle: Ennakoitua suurempi työkokonaisuus.
Kannatti samalla uusia taulukatoksen perustukset ja rungot.

VESIHUOLTOLAITOS:

- Soralan ja Kären alueen vesihuolto valmis, Kären ranta-alueen vesihuollosta tehty vesihuolto yhdelle
tontille
- Kaukovalvonnan rakentaminen Kunnasniemen alueelle valmis
- Vesijohtojen, viemärien ja pumppaamojen peruskorjauksia tehty, jatkuu vuosittain, johtolinjojen rai-
vaustöistä valmis noin puolet
- Vesimittarien vaihto kaukoluettaviin, siirtynyt
- Jakokosken vedenottamon alkalointi, rakentaminen vuoden lopussa hieman kesken
- Kuusojan vedenottamon kaivojen korottaminen ja huolto tehty
- Kaivonpaikatutkimus Jaamankankaalla, 1. vaihe, löytynyt kaivonpaikka, tutkimuksia jatketaan
2021
- Lehmon eteläosan kiertovesi ja alavesisäiliö, suunnittelu aloitettu ja vielä kesken

Tekninen lautakunta irtaimisto:

- Lehmon urheilukeskuksen käytössä ollut traktori vaihdettu ja hankittu moottorikelkka
- AH-keskukselle hankittu Mönkijä
- Ravintohuollon kalustohankinnat toteutettu, ostettu ruoankuljetusvaunuja Kontiolahden koulun ja
terveyskeskuksen keittiöille, kokonaiskustannukset olivat 61 906 €.

Sivistyslautakunta irtaimisto:

- Kontiolahden koulukeskus: robotiikan välineistöä, laserleikkuri, tvt-välineistöä ja lukion opiskelija-
kannettavat
- Kontiolahden alakoulujen kalusto: Ahokalan, Kylmäojan ja Selkien alakoulujen oppimisympäristöjä
päivitettiin kaluste- ja tietotekniikkahankinnoilla
- Vapaa-aikatoimen kalusto: kuntosalikaluston uusimista jatkettiin Lehmon ja liikuntahallin kunto-
saleilla
- Varhaiskasvatus: päiväkotien kasvatus-/oppimisympäristön päivittäminen Päivänpaisteen ja Onttolan
päiväkoteihin kalustehankinnoilla ja pihaleikkivälineillä

5.8 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	4 480 520	1 580 000	6 060 520	11 500 264,21	5 439 744,21
Vuosikate	4 924 320	1 430 000	6 354 320	10 637 454,86	4 283 134,86
Tulorahoituksen korjauserät	-443 800	150 000	-293 800	862 809,35	1 156 609,35
Investointien rahavirta	-6 824 000	-1 642 000	-8 466 000	-8 260 985,42	205 014,58
Investointimenot	-7 224 000	-1 492 000	-8 716 000	-8 773 016,31	-57 016,31
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	400 000	-150 000	250 000	512 030,89	262 030,89
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 343 480	-62 000	-2 405 480	3 239 278,79	5 644 758,79
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset	3 000 000	0	3 000 000	3 852 049,66	852 049,66
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000	0	15 000 000	10 000 000,00	-5 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 000 000	0	-7 000 000	-6 942 778,01	57 221,99
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 000 000	0	-5 000 000	794 827,67	5 794 827,67
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	718 942,42	718 942,42
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0		0	-14 505,56	-14 505,56
Vaihto-omaisuuden muutos	0		0	-41 282,65	-41 282,65
Saamisten muutos	0	0	0	-30 104,70	-30 104,70
Korottomien velkojen muutos	0		0	804 835,33	804 835,33
Rahoituksen rahavirta	3 000 000	0	3 000 000	4 570 992,08	1 570 992,08
Rahavarojen muutos	656 520	-62 000	594 520	7 810 270,87	7 215 750,87
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.				12 414 611,49	
Rahavarat 1.1.				4 604 340,62	

Rahoituslaskelman toteutumisessa tarkastelu on tehty siten, että sekä kuluissa että tuotoissa ylitys on miinusmerkkinen ja alitus plusmerkkinen. Valtuustoon nähden sitovat erät on tummennettu yllä olevassa taulukossa.

Lainakannan muutos ei toteutunut arvioidun mukaisesti. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin vähemmän kuin oli arvioitu. Kuntatodistuksia ei ollut vuoden vaihteessa käytössä, mutta lyhytaikaisiin lainojen muutokseen vaikuttaa konsernitilillä olevat varat.

6 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

6.1 Tuloslaskelma

Ulkoiset tuotot ja kulut	2020	2019
Toimintatuotot		
Myyntituotot	5 173 466,73	4 995 091,40
Maksutuotot	1 302 037,34	1 453 216,29
Tuet ja avustukset	780 071,02	1 456 366,24
Muut toimintatuotot	3 355 197,09	3 326 905,09
	10 610 772,18	11 231 579,02
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-24 293 636,28	-24 648 759,59
Palkat ja palkkiot	-19 821 680,19	-20 041 911,24
Henkilösivukulut	-4 471 956,09	-4 606 848,35
Eläkekulut	-3 821 462,74	-3 934 974,81
Muut henkilösivukulut	-650 493,35	-671 873,54
Palvelujen ostot	-49 524 904,06	-48 747 484,29
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 356 107,12	-4 357 535,27
Avustukset	-3 585 125,54	-3 433 600,99
Muut toimintakulut	-2 013 052,84	-1 827 587,88
	-83 772 825,84	-83 014 968,02
Toimintakate	-73 162 053,66	-71 783 389,00
Verotulot	54 019 287,26	52 704 152,81
Valtionosuudet	29 870 603,00	24 397 352,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	5 602,25	13 099,64
Muut rahoitustuotot	323 780,78	329 075,01
Korkokulut	-419 647,58	-479 508,64
Muut rahoituskulut	-117,19	-6 604,12
	-90 381,74	-143 938,11
Vuosikate	10 637 454,86	5 174 177,70
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman muk. poistot	-4 731 497,91	-5 134 226,86
Tilikauden tulos	5 905 956,95	39 950,84
Poistoeron muutos	80 489,69	173 413,51
Varausten muutos	-4 500 000,00	173 413,51
Tilikauden ylijäämä (alij.)	1 486 446,64	213 364,35

6.2 Rahoituslaskelma

	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	10 637 454,86		5 174 177,70	
Tulorahoituksen korjaukset	862 809,35	11 500 264,21	-478 706,09	4 695 471,61
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-8 773 016,31		-5 394 306,92	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		75 336,00	
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	512 030,89	-8 260 985,42	505 879,64	-4 813 091,28
Toiminnan ja investointien rahavirta		3 239 278,79		-117 619,67
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00	-21 400,00	-21 400,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000,00		10 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 942 778,01		-6 712 523,99	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	794 827,67	3 852 049,66	-3 365 714,01	-78 238,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-14 505,56		-19 806,81	
Vaihto-omaisuuden muutos	-41 282,65		89 168,71	
Saamisten muutos	-30 104,70		362 430,60	
Korottomien velkojen muutos	804 835,33	718 942,42	-622 113,30	-190 320,80
Rahoituksen rahavirta		4 570 992,08		-289 958,80
Rahavarojen muutos		7 810 270,87		-407 578,47
Rahavarat 31.12.	12 414 611,49		4 604 340,62	
Rahavarat 1.1.	4 604 340,62	7 810 270,87	5 011 919,09	-407 578,47

6.3 Tase

VASTAAVAA			VASTATTAVAA	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	81 316 395,64	77 299 717,48	OMA PÄÄOMA	37 752 164,23
Aineettomat hyödykkeet	90 591,79	189 591,79	Peruspääoma	20 375 667,50
Muut pitkäaikaiset menot	90 591,79	189 591,79	Arvonkorotusrahasto	9 950,00
Aineelliset hyödykkeet	73 656 433,39	69 549 838,74	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 880 100,09
Maa- ja vesialueet	12 336 781,00	11 694 721,24	Tilikauden yli-/alijäämä	1 486 446,64
Rakennukset	29 890 929,57	31 718 091,33	POISTOERO JA VAPAAEHT. VAR.	6 313 944,14
Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 884 226,81	23 982 500,57	Poistoero	1 813 944,14
Koneet ja kalusto	1 321 820,20	1 711 548,19	Vapaaehtoiset varaukset	4 500 000,00
Muut aineelliset hyödykkeet	36 582,40	36 582,40	PAKOLLISET VARAUKSET	1 350 000,00
Keskeneräiset hankinnat	5 186 093,41	406 395,01	Muut pakolliset varaukset	1 350 000,00
Sijoitukset	7 569 370,46	7 560 286,95	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	884 153,48
Osakkeet ja osuudet	7 524 794,00	7 515 710,49	Valtion toimeksiannot	410 789,53
Muut lainasaamiset	44 576,46	44 576,46	Lahjoitusrahastojen pääomat	449 289,40
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	567 407,03	604 957,89	Muut toimeksiantojen pääomat	24 074,55
Valtion toimeksiannot	410 407,03	447 957,89	VIERAS PÄÄOMA	51 343 559,67
Lahjoitusrahastojen erityyskatteet	157 000,00	157 000,00	Pitkäaikainen	30 569 897,64
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 760 018,85	7 878 360,63	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	30 080 306,00
Vaihto-omaisuus	153 695,28	112 412,63	Lainat julkisyhteisöiltä	489 591,64
Aineet ja tarvikkeet	153 695,28	112 412,63	Ostovelat	0,00
Saamiset	3 191 712,08	3 161 607,38	Lyhytaikainen	20 773 662,03
Pitkäaikaiset saamiset	458 443,00	393 073,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 690 754,00
Lainasaamiset	106 240,00	90 140,00	Lainat julkisyhteisöiltä	54 038,06
Muut saamiset	352 203,00	302 933,00	Lainat muilta luotonantajilta	6 358 761,15
Lyhytaikaiset saamiset	2 733 269,08	2 768 534,38	Saadut ennakot	554 844,00
Myyntisaamiset	1 962 856,89	2 283 965,99	Ostovelat	2 998 377,07
Muut saamiset	769 942,96	475 748,53	Muut velat	433 305,02
Siirtosaamiset	469,23	8 819,86	Siirtovelat	3 683 582,73
Rahoitusarvopaperit	40 805,81	40 805,81	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	97 643 821,52
Muut arvopaperit	40 805,81	40 805,81		85 783 036,00
Rahat ja pankkisaamiset	12 373 805,68	4 563 534,81		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	97 643 821,52	85 783 036,00		

6.4 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma	2020	2019
Toimintatuotot	53 547 589	53 386 470
Toimintakulut	-125 469 537	-124 254 226
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	-11 739	16 503
TOIMINTAKATE	-71 933 687	-70 851 253
Verotulot	54 019 284	52 704 153
Valtionosuudet	31 634 613	26 052 941
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	53 961	43 339
Muut rahoitustuotot	279 878	312 347
Korkokulut	-732 853	-798 774
Muut rahoituskulut	-42 540	-8 238
	-441 554	-8 238
		-451 326
Vuosikate	13 278 659	7 454 514
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman muk. poistot	-7 076 508	-7 684 597
Arvonalentumiset	0	0
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	6 202 151	-230 083
Tilinpäätössiirrot	4 763	168 860
Tilikauden verot	-55 829	-7 661
Laskennalliset verot	-12 122	8 979
Vähemmistöosuudet	1 593	-5 869
Tilikauden ylijäämä (alij.)	6 140 556	-65 774

Konsernin rahoituslaskelma	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	13 278 659		7 454 514	
Tilikauden verot	-55 829		-7 661	
Tulorahoituksen korjauserät	775 155	13 997 985	-706 387	6 740 466
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-10 275 381		-11 777 207	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	25 811		77 541	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	5 776 716	-4 472 854	557 500	-11 142 166
Toiminnan ja investointien rahavirta		9 525 131		-4 401 700
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	2 968		-64 942	
Antolainasaamisten vähennys	0	2 968	0	-64 942
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 466 651		12 807 128	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 932 316		-8 879 334	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 738 993	-204 657	-1 211 540	2 716 254
Oman pääoman muutokset	138 588	138 588	-73 837	-73 837
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-14 246		-40 135	
Vaihto-omaisuuden muutos	-173 633		84 650	
Saamisten muutos	-1 261 136		178 384	
Korottomien velkojen muutos	-250 828	-1 699 843	275 784	498 683
Rahoituksen rahavirta		-1 762 944		3 076 158
Rahavarojen muutos		7 762 187		-1 325 542
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	15 652 767		7 890 580	
Rahavarat 1.1.	7 890 580	7 762 187	9 216 122	-1 325 542

Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019	VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	115 137 529	117 177 753	OMA PÄÄOMA	49 582 293	43 237 371
Aineettomat hyödykkeet	577 819	673 249	Peruspääoma	20 375 668	20 375 668
Aineettomat oikeudet	462 473	445 560	Säätiöiden ja yhd.peruspääoma	2 635	2 635
Muut pitkävaikutteiset menot	115 346	227 689	Arvonkorotusrahasto	763 736	131 460
			Muut omat rahastot	571 835	1 231 020
			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	21 727 863	21 562 363
			Tilikauden yli-/alijäämä	6 140 556	-65 774
Aineelliset hyödykkeet	111 306 337	113 241 187	VÄHEMMISTÖOSUUDET	171 235	172 828
Maa- ja vesialueet	12 673 368	12 061 684			
Rakennukset	64 649 713	70 799 038	PAKOLLISET VARAUKSET	1 701 634	470 289
Kiinteät rakenteet ja laitteet	25 104 629	24 177 968	Eläkevaraukset	6 867	7 598
Koneet ja kalusto	3 024 545	2 830 916	Muut pakolliset varaukset	1 694 767	462 691
Muut aineelliset hyödykkeet	94 957	165 555			
Ennakkomaks.,keskener. hankinnat	5 759 124	3 206 027			
Sijoitukset	3 253 374	3 263 317	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 019 312	1 294 006
Osakkeet ja osuudet	855 544	846 018	Valtion toimeksiannot	536 791	797 925
Osakkuusyhteisöosakkeet	2 232 337	2 248 839	Lahjoitusrahastojen pääomat	455 903	458 088
Muut lainasaamiset	22 266	20 074	Muut toimeksiantojen pääomat	26 618	37 993
Muut saamiset	143 227	148 387			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	614 991	875 439	VIERAS PÄÄOMA	86 409 011	86 852 374
Valtion toimeksiannot	455 439	715 859	Pitkäaikainen	61 300 466	59 001 371
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	157 008	157 008	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	60 857 294	57 781 433
Muut toimeksiantojen varat	2 543	2 572	Lainat julkisyhteisöiltä	443 182	498 337
			Saadut ennakot	0	700 000
			Ostovelat	0	21 601
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 130 964	13 973 675	Lyhytaikainen	25 108 545	27 851 002
Vaihto-omaisuus	470 654	297 020	Joukkovelkakirjalainat	1 054 000	790 500
Aineet ja tarvikkeet	470 654	297 020	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	9 050 750	12 540 510
			Lainat julkisyhteisöiltä	54 038	53 131
Saamiset	7 007 543	5 786 074	Saadut ennakot	610 972	204 909
Pitkäaikaiset saamiset	487 401	1 140 237	Ostovelat	5 027 215	5 547 545
Myyntisaamiset	3 655	379 265	Muut velat	1 459 157	1 915 464
Lainasaamiset	106 240	90 140	Siirtovelat	7 784 224	6 742 876
Muut saamiset	377 506	670 832	Laskennalliset verovelat	68 189	56 066
Lyhytaikaiset saamiset	6 520 142	4 645 837			
Myyntisaamiset	3 014 401	2 807 968	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	138 883 484	132 026 867
Lainasaamiset	15	705			
Muut saamiset	1 669 156	800 554			
Siirtosaamiset	1 836 571	1 036 610			
Rahoitusarvopaperit	644 853	540 787			
Osakkeet ja osuudet	19 243	19 243			
Sijoitukset rahamarkkinainstrument.	577 254	436 648			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1 150	37 690			
Muut arvopaperit	47 206	47 206			
Rahat ja pankkisaamiset	15 007 914	7 349 793			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	138 883 484	132 026 867			

7 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

7.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoritusperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetietokohdassa, suunnitelman mukaisien poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon. Arvostuksen perusteena on pysyvien vastaavien hyödykkeiden todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaustarkoituksessa. Johdannaiset on käsitelty kirjanpitolain 5:2 §:n mukaisesti, jolloin niistä annettavat tiedot on esitetty taseen liitetietoina. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon lainakohtaisesti. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimuksia on useita ja viimeisin niistä on voimassa 29.3.2026 asti.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hankintameno vähennykseksi.

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Vuodet 2020 ja 2019 ovat vertailukelpoisia keskenään. Esittämistapaa ei ole muutettu.

Konsernitilin käsittely

Konsernitiliosopimukseen liitettyjen tytäryhteisöjen konsernitilille talletetut rahavarat esitetään kunnan taseessa lainana muilta luotonantajilta. Vastaavasti tytäryhteisöjen negatiiviset saldot kunnan lyhytaikaisena saamisena tytäryhteisöiltä.

Muut asiat

Tilinpäätökseen on tehty pakolliset varaukset Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän alijäämän kattamiseen sekä pelastustoimen varallaoloa koskeviin korvausvaateisiin.

7.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistely kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:stä ja As Oy Kontiolahden Vaskiportista on laadittu alakonsernitilinpäätös, joka on yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kunnan ja kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhteisöjen taseessa olevat poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutoksen konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Poikkeavat tilikaudet:

Osakkuusyhteisöistä Kontiolahti Golf Oy:llä tilikausi on 1.10. – 30.9. Muutoin konserniin yhdisteltävillä tytäryhteisöillä ja kuntayhtymillä on tilikautena kalenterivuosi.

7.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6) Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksittain

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Kunnanhallitus	982 777	1 219 329	357 960	658 260
Sosiaali- ja terveystoimet	37 044 158	37 389 384	19 493	734 732
Sivistyslautakunta	2 331 758	2 433 019	2 008 290	1 991 038
Tekninen lautakunta	13 188 893	12 344 738	8 225 028	7 847 549
Toimintatuotot yhteensä	<u>53 547 589</u>	<u>53 386 470</u>	<u>10 610 772</u>	<u>11 231 579</u>

Liitetieto 7) Verotulojen erittely

	Kunta	
	2020	2019
Kunnan tulovero	49 066 910	47 875 863
Kiinteistövero	2 612 512	2 905 364
Osuus yhteisöveron tuotosta	<u>2 339 865</u>	<u>1 922 927</u>
Verotulot yhteensä	<u>54 019 287</u>	<u>52 704 153</u>

Liitetieto 8) Valtionosuuksien erittely

	Kunta	
	2020	2019
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	25 411 048	25 726 776
<i>siitä verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus</i>	<i>7 602 708</i>	<i>7 543 980</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-1 263 728	-1 329 424
Verotulomenetysten korvaus	<u>5 723 283</u>	
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	<u>29 870 603</u>	<u>24 397 352</u>

Liitetieto 9) Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	40 747 757	39 671 730
Muiden palvelujen ostot	<u>8 777 022</u>	<u>9 075 755</u>
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	<u>49 524 779</u>	<u>48 747 484</u>

Liitetieto 11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistosuunnitelmaa on päivitetty vuoden 2013 alusta alkaen. Uusi poistosuunnitelma koskee 1.1.2013 jälkeen valmistuvia ja hankittavia kohteista. Taseeseen aiemmin aktivoituidet erät poistetaan aiemman poistosuunnitelman mukaisesti loppuun saakka. Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, kirjataan vuosikuluksi.

	ennen 1.1.2013 hankitut hyödykkeet		1.1.2013 jälkeen hankitut hyödykkeet	
Rakennukset:				
Asuinrakennukset	50 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto
Vapaa-ajanrakennukset	30 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto
Talousrakennukset	20 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet:				
Kadut, tiet, torit, puistot	15 %	menojäännös	15 vuotta	tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	20 %	menojäännös	10 vuotta	tasapoisto
Verkostot	7 %	menojäännös	30 vuotta	tasapoisto
Kaukolämpöverkko	10 %	menojäännös	20 vuotta	tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 %	menojäännös	15 vuotta	tasapoisto
Kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20 %	menojäännös	10-15 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto	5-15 vuotta	tasapoisto	3-10 vuotta	tasapoisto

Liitetieto 12) Tuottoihin ja kuluihin sisältyvät pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Eläkevastuuvaraus 1.1.	7 598	8 320	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-731	-722	0	0
Eläkevastuuvaraus 31.12.	6 867	7 598	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	462 691	620 890	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-39 216	-158 199	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	423 475	462 691	0	0
Muut vastuuvaraukset 1.1.	0	1 600	0	0
Lisäykset tilikaudella	1 271 292	0	1 350 000	0
Vähennykset tilikaudella	0	-1 600	0	0
Muut vastuuvaraukset 31.12.	1 271 292	0	1 350 000	0

Liitetieto 13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	454 042	472 235	454 042	452 574
Rakennusten luovutusvoitot	204 907	0	0	0
Muut luovutusvoitot	51 966	56 155	33 148	26 153
Luovutusvoitot yhteensä	<u>710 915</u>	<u>528 390</u>	<u>487 191</u>	<u>478 727</u>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0	0	0	0
Rakennusten luovutustappiot	115 315	0	0	0
Muut luovutustappiot	65	2 447	0	21
Luovutustappiot yhteensä	<u>115 380</u>	<u>2 447</u>	<u>0</u>	<u>21</u>

7.4 Tasetta koskevat liitetiedot

7.4.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen

Rahoitusarvopaperit on kirjattu nimellisarvosta.

Liitetieto 18) Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	41 104	41 139	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	-53	-35	0	0
Arvo 31.12.	41 051	41 104	0	0
Rakennukset				
Arvo 1.1.	80 407	83 056	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	-301	-2 649	0	0
Arvo 31.12.	80 106	80 407	0	0
Muut				
Arvo 1.1.	9 950	9 950	9 950	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	0	0	0	0
Arvo 31.12.	9 950	9 950	9 950	9 950
Arvonkorotukset yhteensä	<u>131 106</u>	<u>131 460</u>	<u>9 950</u>	<u>9 950</u>

Liitetieto 19) Pysyvien vastaavien tase-eräkohtaiset tiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Muut pitkävaikutt. menot	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut ain. hyödykkeet	Ennakkomaks. keskener. hank.	Yhteensä
	1010	1100-1109	1110-1129	1130-1159	1160-1179	1180-1189	1190-1195	
Poistamaton hankintameno 1.1.	189 591,79	11 694 721,24	31 718 091,33	23 982 500,57	1 711 548,19	36 582,40	406 395,01	69 739 430,53
Lisäys tilikaudella	0,00	666 900,00	274 871,30	2 695 775,68	346 687,42	0,00	4 779 698,40	8 763 932,80
Rahoitusos. tilikaudella			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-24 840,24				0,00	0,00	-24 840,24
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sumupoistot tilikaudella	-99 000,00		-2 102 033,06	-1 794 049,44	-736 415,41	0,00	0,00	-4 731 497,91
Poistamaton hank.meno 31	90 591,79	12 336 781,00	29 890 929,57	24 884 226,81	1 321 820,20	36 582,40	5 186 093,41	73 747 025,18
		Osakkeet	Kuntayhtymäosuudet	Osakkeet osakkuus ja muut om. yht.	Muut osakkeet ja osuudet	Lainasaamiset tytäryht.	Lainasaamiset osakkuusyht.	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		3 022 487,97	1 950 525,95	1 867 864,17	674 832,40	23 176,46	21 400,00	7 560 286,95
Lisäykset				7 037,76	2 045,75		0,00	9 083,51
Hankintameno 31.12.		3 022 487,97	1 950 525,95	1 874 901,93	676 878,15	23 176,46	0,00	7 569 370,46
Kirjanpitoarvo 31.12.		3 022 487,97	1 950 525,95	1 874 901,93	676 878,15	23 176,46	21 400,00	7 569 370,46

Liitetieto 20-22) Omistukset muissa yhteisöissä

	Kotipaikka	Kunnan omistus osuus	Konsernin omistus osuus	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöosakkeet						
Kontiolahden Yrityspalvelu Oy	Kontiolahti	100,00	100,00	2 262 207,09	18 020 220,52	211 875,74
Kiinteistö Oy Kontioniemen Vaskiportti	Kontiolahti	0,00	80,68	486 283,31	2 105,44	-8 111,28
Lukkarila Kodit Oy	Kontiolahti	100,00	100,00	386 945,67	23 734,55	-117 965,12
Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokralat	Kontiolahti	100,00	100,00	3 397 395,47	8 233 347,40	208 278,44
Kontionloikka Oy	Kontiolahti	100,00	100,00	20 747,83	180 656,83	12 884,92
Tytäryhteisöt yhteensä				6 553 579,37	26 460 064,74	306 962,70
Kuntayhtymät						
P-K:n koulutuskuntayhtymä	Joensuu	3,20	3,20	2 677 794,33	349 294,72	112 088,76
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Joensuu	6,01	6,01	95 447,93	53 614,76	7 372,53
P-K:n sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ky	Joensuu	5,27	5,27	111 877,71	14 678 549,52	-224 878,86
Kuntayhtymät yhteensä				2 885 119,98	15 081 459,00	-105 417,57
Osakkuus ja muut omistusyhteisöt						
Asunto Oy Kontiolahden Myllypuro	Kontiolahti	37,21	37,21	289 914,27	1 079,57	1 260,62
Asunto Oy Kontiolahden Mäntyrivit	Kontiolahti	27,31	27,31	93 136,08	6 501,95	3 192,14
Asunto Oy Kotikulho	Kontiolahti	25,77	25,77	132 782,15	274,23	642,97
Asunto Oy Mönninmäki	Kontiolahti	35,99	35,99	27 419,99	19 699,92	-22 251,32
Asunto Oy Romppalan Hoviseutu	Kontiolahti	48,40	48,40	74 028,91	144,79	13,89
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liike- ja palvelutal	Kontiolahti	50,00	50,00	271 458,06	20 120,07	0,00
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liikekeskus	Kontiolahti	34,59	34,59	635 993,17	6 632,86	9,49
Kiinteistö Oy Paiholankoski	Kontiolahti	43,00	46,00	6 759,98	146 422,17	19,83
Kontiolahden Jäähalli Oy	Kontiolahti	43,60	43,60	154 564,44	8 983,65	-17 583,94
Kontiolahti Golf Oy	Kontiolahti	36,25	36,25	519 636,17	17 143,75	22 956,73
Osakkuus ja muut omistusyht. yhteensä				2 205 693,22	227 002,95	-11 739,60

Liitetieto 23) Saamisten erittely

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	180 618	0	236 427
Siirtosaamiset	0	61	0	61
Yhteensä	0	180 679	0	236 488
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	0	180 679	0	236 488

Liitetieto 24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Siirtyvät korot	0	0	0	0
Kelan korvaus työterveyshuollosta	49 186	103 684	0	0
EU-tuet ja avustukset	46 607	185 761	0	0
Muut tulojäämät	1 740 777	747 164	469	8 820
Yhteensä	1 836 571	1 036 610	469	8 820

7.4.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25) Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	20 375 668	20 375 668	20 375 668	20 375 668
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	20 375 668	20 375 668	20 375 668	20 375 668
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 1.1.	2 635	2 635	0	0
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 31.12.	2 635	2 635	0	0
Arvonkorotusrahassto 1.1.	131 460	134 144	9 950	9 950
Lisäykset	632 276	0	0	0
Vähennykset	0	-2 684	0	0
Arvonkorotusrahassto 31.12.	763 736	131 460	9 950	9 950
Muut omat rahastot 1.1.	1 231 020	1 206 598	0	0
Siirrot rahastosta	-659 185	0	0	0
Siirrot rahastoon	0	24 422	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	571 835	1 231 020	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	21 496 589	21 862 906	15 880 100	15 666 736
Edellisten tilikausien oikaisu	231 274	-300 544	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	21 727 863	21 562 363	15 880 100	15 666 736
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	6 140 556	-65 774	1 486 447	213 364
Oma pääoma yhteensä	49 582 293	43 237 372	37 752 164	36 265 718

Liitetieto 27) Pitkäaikaiset velat

	Kunta	
	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 951 988	8 951 988
Lainat julkisyhteisöiltä	404 805	429 391
Pitkäaikaiset velat yhteensä	<u>9 356 793</u>	<u>9 381 379</u>

Tarkoitetaan lainoja, jotka erääntyvät 1.1.2026 tai sen jälkeen.

Liitetieto 29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Eläkevastuuvaraus	6 867	7 598	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus	423 474	462 691	0	0
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	920 000	0	920 000	0
Muut	<u>351 293</u>	<u> </u>	<u>430 000</u>	<u>0</u>
Yhteensä	<u>1 701 634</u>	<u>470 289</u>	<u>1 350 000</u>	<u>0</u>

Liitetieto 30) Vieras pääoma

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>885</u>
Yhteensä	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>885</u>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat	<u>0</u>	<u>149 030</u>	<u>0</u>	<u>129 228</u>
Yhteensä	<u>0</u>	<u>149 030</u>	<u>0</u>	<u>129 228</u>
Velat osakkuus- ja omistusyhteisöille				
Ostovelat	<u>0</u>	<u>2 427</u>	<u>0</u>	<u>1 241</u>
Yhteensä	<u>0</u>	<u>2 427</u>	<u>0</u>	<u>1 241</u>
Vieras pääoma yhteensä	<u>0</u>	<u>151 457</u>	<u>0</u>	<u>131 355</u>

Liitetieto 33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

7.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	12 981 561	15 637 258	0	0
Yhteensä	<u>12 981 561</u>	<u>15 637 258</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Liitetieto 38) Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa kunnan osalta vuoteen 2035 saakka	10 455 359	10 190 332	7 367 943	8 220 775
- siitä seur. tilikaudella maksettava osuus	2 698 594	2 048 777	771 621	843 131
Vuokravastuisiin sis. leasingvastuut yhteensä	7 258 174	7 763 013	7 084 764	7 689 730
- siitä seur. tilikaudella maksettava osuus	677 202	629 428	593 754	595 264
Leasingsopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet	2 431 780	2 532 105	2 431 780	2 532 105

Liitetieto 39-40) Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			23 559 337	24 019 585
Jäljellä oleva pääoma			18 241 054	18 958 151
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 520 130	2 367 665	2 309 329	2 359 329
Jäljellä oleva pääoma	1 102 520	1 053 230	891 720	1 051 156

Vertailutietoja vuodelta 2019 korjattu.

	Kunta	
	2020	2019
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	98 865 239	89 395 354
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista vastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	61 602	58 816

Liitetieto 41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Sopimusvastuut				
Sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	145 250	175 450	145 250	175 450
Sopimusvastuut yhteensä	145 250	175 450	145 250	175 450
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset *)				
Käypä arvo	-1 353 813	-1 142 886	-378 796	-503 667
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	23 532 624	26 585 213	13 575 000	17 925 000
Arvonlisäveron palautusvastuu	674 924	1 635 603	3 786	5 679
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	4 372 379	6 035 179	4 372 379	6 035 179
Vammaispalvelulain mukaiset potilasvakuutuksen vastuut	556	556	0	0
Muut vastuut (keräysvarat)	22 851	15 405	15 460	15 405

*) Kunta on suojannut vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen korkoja koronvaihtosopimuksilla. Lainojen vaihtuvat korot on muutettu kiinteiksi. Koronvaihtosopimusten kiinteät korot vaihtelevat 0,303-1,75% pa. Lainojen erääntymisajan kohdat ovat vuosina 2021-2026 ja koronvaihtosopimusten vuosina 2021-2026. Lainoja lyhennetään ja koronvaihtosopimusten kohdearvo alenee vastaavassa tahdissa.

7.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Liitetieto 42) Henkilöstön lukumäärä tehtäväkokonaisuuksittain

Henkilöstölukumäärä 31.12.2020	Kunta	
	2020	2019
Hallinto-osasto	21	20
Sivistysosasto	484	439
Tekninen osasto	131	139
Yhteensä	636	598

Henkilötyövuodet	Kunta	
	2020	2019
Hallinto	15	15
Varhaiskasvatus	154	161
Koulutus	242	236
Tekninen	122	121
Työllistetyt	16	29
Kesätyöntekijät	1	3
Yhteensä	550	565

Liitetieto 43) Henkilöstökulut

	Kunta	
	2020	2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	24 293 761	24 648 760
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	<u>348 053</u>	<u>374 515</u>
Henkilöstökulut yhteensä	<u>24 641 814</u>	<u>25 023 274</u>

Liitetieto 44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2020	2019
Sosiaalidemokraatit	7 208	10 830
Suomen Keskustapuolue	5 569	6 238
Kansallinen Kokoomus	3 288	3 791
Kontiolahden Perussuomalainen	365	400
Vihreät, Kontiolahden Vihreät ry	454	621
Suomen Kristillisdemokraatit, Kontiolahti	<u>0</u>	<u>20</u>
Yhteensä	<u>16 884</u>	<u>21 900</u>

Liitetieto 45) Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2020	2019
Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	11 748	12 698
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	7 605	396
Muut palkkiot	<u>0</u>	<u>900</u>
Yhteensä	<u>19 353</u>	<u>13 994</u>

Liitetieto 46) Intressitahojen kanssa tehdyt liiketoimet

Kunnan / konsernin intressitahojen kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

8 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

8.1 Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

Tehtävänä on huolehtia kunnan alueen vesi- ja jätevesihuollosta taloudellisesti ja kilpailukykyisesti vesihuoltolain määrittelemissä puitteissa. Vastuun on vedenhankinnasta, käsittelystä ja jakelusta, viemäroinnistä sekä laitoksen tarvitsemien laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä toiminnan kehittamisestä.

Vesihuoltolaitos toimitti vettä vuoden 2020 aikana noin 3520 asiakkaalle, joista suurin osa kuuluu myös viemäroinnin piiriin. Vettä toimitettiin lisäksi kahdelle vesiosuuskunnalle (Varparanta ja Onttola). Osuuskunnista jätevedettä otettiin vastaan Onttolan ja Varparannan vesiosuuskunnilta. Jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Joensuuun Kuhasalon jätevedenpuhdistamolle. Kunnasniemen vesihuolto-osuuskunta liitettiin kunnan vesihuoltolaitokseen vuoden 2020 alusta. Yhteistyö jatkui naapurikuntien, vesiosuuskuntien ja ELY-keskuksen kanssa.

Vettä otettiin Lehmon, Kuusojan, Jaamankankaan, Jakokosken ja Kirkonky-län (varavedenottamo) vedenottamoilta yhteensä noin 1400 m³/vuorokausi. Uutta mahdollista vedenottoa etsittiin Jaamankankaalta. Yksi mahdollinen löytyikin ja tutkimuksia jatketaan vuonna 2021.

Investoinneissa Soralan ja Kären alueen vesihuoltoa rakennettiin. Kunnasniemen jätevesipumppaamoihin ja puhtaan veden paineenkorotusasemiin rakennettiin kaukovalvonta. Kuusojan vedenottamon kaivot puhdistettiin, niitä korotettiin ja niiden päälle asennettiin suojarakennukset, joihin siirrettiin aiemmin kaivoissa ollut elektroniikka. Lehmon vedenottamon saneerausta suunniteltiin ja Jakokosken vedenottamolle rakennettiin alkalointia.

Vesihuoltolaitos on toiminut taseyksikkönä 1.1.2011 alkaen. Vesihuoltolaitos maksaa kunnalle vuosittain kunnanvaltuuston vahvistaman korvauksen kunnan vesihuoltolaitokseen sijoittamasta peruspääomasta.

Vesihuoltolaitoksen keskeisimpiä tehtäväalueita ovat uusien kaava-alueiden vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen sekä veden toimitusvarmuuden varmistaminen. Toiminta-alueen sisäpuolella olevia vielä liittymättömiä kiinteistöjä pyritään liittämään kunnan vesi- ja viemäriverkoston piiriin. Entistä verkostoa kunnostetaan saneeraamalla jätevesipumppaamoja ja automaatiota sekä uusimalla vanhoja epäkuntoisia puhtaan veden talo- ja pääsulkuja. Betoniset viemärit on saatu jo lähes uusittua.

Keskeisenä tavoitteena on riittävän raakaveden saannin turvaaminen (Kuusoja, Lehmo, Jaamankangas). Varmuutta on lisätty myös varmistamalla sähkönsaantia varavoimalla. Jatkossa kartoitetaan edelleen uusia mahdollisia vedenottoalueita sekä itse että yhteistyössä Joensuun Veden kanssa.

Johtotiedon ajantasaistaminen jatkui edelleen mittaus ja kartastot -yksikön johdolla.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Vesihuolto-osuuskunnan liittyessä kunnan ylläpidettäväksi, laitteistojen automaatio päivitetään yhtenäiseksi kunnan valvontajärjestelmään	Jätevesi- ja paineenkorotuspumppaamojen automaatio on päivitetty kunnan valvontajärjestelmään	Kunnasniemen pumppaamoautomaatio päivitetty.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Veden laatu asetusten mukaista, Toimitamme asiakkaillemme korkealaatuista ja turvallista vettä	Ei poikkeamia	Ei poikkeamia.

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Veden jakelumme on luotettavaa. Minimioimme vesikatkot toimintaamme kehittämällä	Ennakoimattomien vesikatkojen määrä korkeintaan yksi/vuosi	Ei katkoja.

Vesihuoltolaitos on toiminut taseyksikkönä 1.1.2011 alkaen. Vesihuoltolaitos maksaa kunnalle vuosittain kunnanvaltuuston vahvistaman korvauksen kunnan vesihuoltolaitokseen sijoittamasta peruspääomasta. Vuosittain osana kunnan talousarviota ja osavuosisraportteja on hyväksytty vesihuoltolaitoksen investoinnit ja näiden määrä vaihtelee. Talousarviokäsittelyn yhteydessä vesihuoltolaitokselle asetetaan myös liikeylijäämä tavoite. Vesihuoltolaitos pyrkii pidemmällä aikavälillä kattamaan investointinsa tulorahoituksellaan. Vuosien aikana vesi- ja viemäriverkostoon on tehty merkittäviä investointeja muun muassa uusien asuinalueiden vuoksi ja vesihuoltolaitos ei ole tulorahoituksellaan pystynyt kattamaan kaikkia investointeja. Investointimenot olivat tilikaudella 0,5 milj. € ja liikeylijäämä 0,9 milj €. Vesilaitoksen pitkäaikaiset lainat vähenivät tilikaudella.

8.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

	TP 2019	TA 2020	TA- muutokset	TA 2020 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (TOT-TA) - alitus + ylitys	Poikkeama %	Muutos TP19-TP20
Liikevaihto	2 309 651,62	2 357 590	0	2 357 590	2 506 890,17	149 300,17	6,3 %	8,5 %
Liiketoiminnan muut tuotot	396,50	2 300	0	2 300	62 350,48	60 050,48	2610,9 %	15625,2 %
Materiaalit ja palvelut	-840 213,22	-870 420	0	-870 420	-850 587,07	19 832,93	-2,3 %	1,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-182 256,71	-157 550	0	-157 550	-181 239,08	-23 689,08	15,0 %	-0,6 %
Ostot tilikauden aikana	-182 256,71	-157 550	0	-157 550	-181 239,08	-23 689,08	15,0 %	-0,6 %
Palvelujen ostot	-657 956,51	-712 870	0	-712 870	-669 347,99	43 522,01	-6,1 %	1,7 %
Henkilöstökulut	-194 225,21	-163 510	0	-163 510	-263 545,81	-100 035,81	61,2 %	35,7 %
Palkat ja palkkiot	-151 025,94	-123 950	0	-123 950	-208 975,95	-85 025,95	68,6 %	38,4 %
Henkilösivukulut	-43 199,27	-39 560	0	-39 560	-54 569,86	-15 009,86	37,9 %	26,3 %
Eläkekulut	-38 374,85	-35 100	0	-35 100	-47 618,06	-12 518,06	35,7 %	24,1 %
Muut henkilösivukulut	-4 824,42	-4 460	0	-4 460	-6 951,80	-2 491,80	55,9 %	44,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-483 785,14	-580 000	0	-580 000	-498 889,89	81 110,11	-14,0 %	3,1 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-483 785,14	-580 000	0	-580 000	-498 889,89	81 110,11	-14,0 %	3,1 %
Liiketoiminnan muut kulut	-62 964,30	-57 420	0	-57 420	-70 507,43	-13 087,43	22,8 %	12,0 %
Liikeylijäämä(-alijäämä)	728 860,25	688 540	0	688 540	885 710,45	197 170,45	28,6 %	21,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-171 444,40	-173 000	0	-173 000	-166 987	6 013,24	-3,5 %	-2,6 %
Muut rahoitustuotot	2 448,84	0	0	0	1 415,37	1 415,37		-42,2 %
Muille maksetut korkokulut	-65 893,24	-65 000	0	-65 000	-60 402,13	4 597,87	-7,1 %	-8,3 %
Muut rahoituskulut	-108 000,00	-108 000	0	-108 000	-108 000,00	0,00	0,0 %	0,0 %
Ylijäämä (alij.) ennen satunnaisia eriä	557 415,85	515 540	0	515 540	718 723,69	203 183,69	39,4 %	28,9 %
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	557 415,85	515 540	0	515 540	718 723,69	203 183,69	39,4 %	28,9 %
Tilikauden ylijäämä (alij.)	557 415,85	515 540	0	515 540	718 723,69	203 183,69	39,4 %	28,9 %

8.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	1 095 540	0	1 095 540	1 217 613,58	122 073,58
Liikelyjäämä (alijäämä)	688 540	0	688 540	885 710,45	197 170,45
Poistot ja arvonalentumiset	580 000	0	580 000	498 889,89	-81 110,11
Rahoitustuotot ja -kulut	-173 000	0	-173 000	-166 986,76	6 013,24
Investointien rahavirta	-872 000	0	-872 000	-467 640,03	404 359,97
Investointimenot	-872 000	0	-872 000	-467 640,03	404 359,97
Investointitulot	0	0	0	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	223 540	0	223 540	749 973,55	526 433,55
Rahoituksen rahavirta	-220 000	0	-220 000	-749 973,55	-529 973,55
Lainakannan muutokset	-220 000	0	-220 000	-747 306,96	-527 306,96
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-220 000	0	-220 000	-747 306,96	-527 306,96
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-2 666,59	-2 666,59
Rahavarojen muutos	3 540	0	3 540	0,00	-3 540,00

8.4 Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TOTEUMA	Poikkeama
VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ NETTO	-872 000	0	-872 000	-467 640,03	404 359,97
6000 Vesilaitos	-439 000	0	-439 000	-250 105,01	188 894,99
6100 Viemärlaitos	-433 000	0	-433 000	-217 535,02	215 464,98

8.5 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	2020	2019
Liikevaihto	2 506 890,17	2 309 651,62
Liiketoiminnan muut tuotot	62 350,48	396,50
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-181 239,08	-182 256,71
Palvelujen ostot	-669 347,99	-657 956,51
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-208 975,95	-151 025,94
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-47 618,06	-38 374,85
Muut henkilösivukulut	-6 951,80	-4 824,42
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-498 889,89	-483 785,14
Liiketoiminnan muut kulut	-70 507,43	-62 964,30
Liikelylijäämä (-alijäämä)	885 710,45	728 860,25
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	1 415,37	2 448,84
Kunnalle maksetut korkokulut	-60 402,13	-65 893,24
Muut rahoituskulut	-108 000,00	-108 000,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	718 723,69	557 415,85
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	718 723,69	557 415,85
Tilikauden ylijäämä (alij.)	718 723,69	557 415,85
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,5	7,1
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	11,8	7,1
Voitto, %	28,7	24,1

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (alijäämä)	885 710,45		728 860,25	
Poistot ja arvonalentumiset	498 889,89		483 785,14	
Rahoitustuotot ja -kulut	-166 986,76	1 217 613,58	-171 444,40	1 041 200,99
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-467 640,03	-467 640,03	-938 742,52	-938 742,52
Toiminnan ja investointien rahavirta		749 973,55		102 458,47
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-747 306,96	-747 306,96	-247 130,95	-247 130,95
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	-139 493,20		172 070,66	
Korottomien velkojen muutos	136 826,61	-2 666,59	-27 398,18	144 672,48
Rahoituksen rahavirta		-749 973,55		-102 458,47
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2 020	2 019		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä				
5 vuodelta, €	1 877	801		
Investointien tulo-rahoitus, %	260,4	110,9		
Lainanhoitokate	1,7	3,9		
Quick ratio	1	1		
Current ratio	1	1		

Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	10 063 538,56	10 094 788,42
Maa- ja vesialueet	35 620,00	35 620,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 027 918,56	10 059 168,42
Pysyvät vastaavat yhteensä	10 063 538,56	10 094 788,42
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset	872 056,61	732 563,41
Pitkäaikaiset saamiset	181 085,00	181 085,00
Muut saamiset	181 085,00	181 085,00
Lyhytaikaiset saamiset	690 971,61	551 478,41
Myyntisaamiset	690 971,61	609 756,71
Muut saamiset	0,00	-58 278,30
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	872 056,61	732 563,41
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 935 595,17	10 827 351,83
VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
Oma pääoma		
Peruspääoma	2 700 000,00	2 700 000,00
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	4 299 572,36	3 742 156,51
Tilikauden yli/alijäämä	718 723,69	557 415,85
Oma pääoma yhteensä	7 718 296,05	6 999 572,36
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen	2 518 432,19	3 265 739,15
Lainat kunnalta	2 518 432,19	3 265 739,15
Lyhytaikainen	698 866,93	562 040,32
Lainat kunnalta	137 277,59	137 277,59
Ostovelat	427 665,94	363 279,73
Muut velat	74 954,44	3 991,37
Siirtovelat	58 968,96	57 491,63
Vieras pääoma yhteensä	3 217 299,12	3 827 779,47
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	10 935 595,17	10 827 351,83
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	70,6	64,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	125,2	165,7
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1000 €	5 018	4 300
Lainakanta 31.12., 1000 €	2 656	3 403

9 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämänä on esitetty tuloslaskelmat taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Omina laskelmina on eriytetty kaukolämpö, ravintopalvelujen myynti sekä tilapalvelujen myynti. Muut pienemmät koostuu pääosin pienemmistä vuokratuotoista.

Eriytetyt tuloslaskelmat

Kaukolämmön myynti

Toimintatuotot	TP 2020
Myyntituotot	439 222
Muut toimintatuotot	7 840
Toimintatuotot yhteensä	447 062
Toimintakulut	
Henkilöstökulut	-4 523
Palkat ja palkkiot	-3 767
Henkilösivukulut	-756
Eläkekulut	-632
Muut henkilösivukulut	-123
Palvelujen ostot	-77 287
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-289 461
Muut toimintakulut	-766
Toimintakulut yhteensä	-372 037
Toimintakate	75 025
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 518
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-19 518
Tilikauden tulos	55 507
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	55 507

Ravintopalvelujen myynti

	TP 2020
Toimintatuotot	
Myyntituotot	67 767
Muut toimintatuotot	0
Toimintatuotot yhteensä	67 767
Toimintakulut	
Henkilöstökulut	-29 213
Palkat ja palkkiot	-23 265
Henkilösivukulut	-5 948
Eläkekulut	-5 184
Muut henkilösivukulut	-763
Palvelujen ostot	-8 150
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 636
Avustukset	-18
Muut toimintakulut	-10 029
Toimintakulut yhteensä	-73 046
Toimintakate	-5 279
Vuosikate	-5 279
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 800
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1 800
Tilikauden tulos	-7 079
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 079

Tilapalvelujen myynti

	TP 2020
Toimintatuotot	
Myyntituotot	13 492
Muut toimintatuotot	53 034
Toimintatuotot yhteensä	66 525
Toimintakulut	
Henkilöstökulut	-1 002
Palkat ja palkkiot	-833
Henkilösivukulut	-169
Eläkekulut	-141
Muut henkilösivukulut	-28
Palvelujen ostot	-13 657
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 809
Muut toimintakulut	-212
Toimintakulut yhteensä	-41 680
Toimintakate	24 846
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 043
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-21 043
Tilikauden tulos	3 803
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	3 803

Tilapalvelujen myynti, muut pienemmät

Toimintatuotot	TP 2020
Myyntituotot	21 500
Muut toimintatuotot	65 464
Toimintatuotot yhteensä	86 964
Toimintakulut	
Henkilöstökulut	-31 187
Palkat ja palkkiot	-26 151
Henkilösivukulut	-5 036
Eläkekulut	-4 195
Muut henkilösivukulut	-841
Palvelujen ostot	-20 181
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 544
Muut toimintakulut	-51 413
Toimintakulut yhteensä	-111 325
Toimintakate	-24 361
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 805
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1 805
Tilikauden tulos	-26 166
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-26 166

10 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT

Kontiolahdessa 29.3.2021

Mika Kuusela, hallituksen puheenjohtaja

Jyrki Rautiainen, vt. kunnanjohtaja

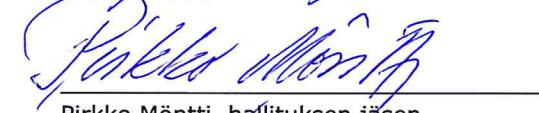

Matti Mäntynen, hallituksen 1. varapj

Leena Nyysönen, hallituksen 2. varapj

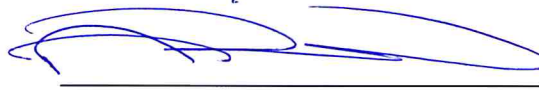

Jertta Harinen, hallituksen jäsen

Seppo Toppi, hallituksen jäsen

Anneli Parkkonen, hallituksen jäsen

Pirkko Mönkki, hallituksen jäsen

Mikko Tiainen, hallituksen jäsen

Anne Romppanen, hallituksen jäsen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kontiolahdella 5. 5.2021.

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Taina Törrönen, JHT, HT

11 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

Tase-erittelyt paperitulosteena

Tositenaaineisto

ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDL	Lisätalousarvio
IRTAIN	Irtaimisto
KASSA2	Kassa2
KLALKU	Konsernin alkusaldot
KLKIRJ	Konsernikirjaukset
KLYHT	Tytäryht./Kuntayht.
KOMTOS	Käyttöomaisuusositteet
MRP11-12	Laskulajit 11 ja 12
MRP16	Laskulaji 16
MRP20-28	Laskulaji 20
MRP44	Laskulaji 44
MRP54	Laskulaji 54
MRP59	Laskulaji 59
MRP72	Laskulaji 72
MRP78	Laskulaji 78
MRP98-99	Laskulajit 98-99
MRPHYV	Hyvityslask.kuittaus
MRPMAN	Manuaalisuoritukset
MRPVII	Viitesuoritukset
MUISIS	Muistio sisäinen
MUIST1	Muistiotositteet 1
OMAKSU	Ostoreskontra maksut
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
SISROP	Sislaskut2 Rondo
YMR11-12	MR Laskulajit 11-12
YMR16	MR Laskulaji 16
YMR20-28	MR Laskulajit 20-28
YMR44	MR Laskulaji 44
YMR54	MR Laskulaji 54
YMR59	MR Laskulaji 59
YMR72	MR Laskulaji 72
YMR78	MR Laskulaji 78
YMR98-99	MR Laskulajit 98-99
YMRHYV	MR hyvityslask. Kuitt.
YMRMAN	MR Manuaalisuoritukset
YMRVII	MR Viitesuoritukset